

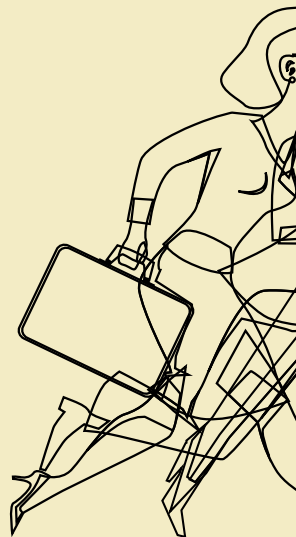

— ADVOKATBLADET —

Vi har
fornyset
oss!

NR. 3 2019 99.ÅRGANG

KVINNENE SOM FORSVANT

Jan Fougner
Norsk arbeidsrett
Styringsrett, samarbeid og arbeidstakervern
Kr 1199,-

Ingeborg Moen Borgerud
og Mona Næss
Arbeidsrett
Omstilling, nedbemanning og virksomhetsoverdragelse i offentlig sektor
2. utgave
Kr 649,-

Ola Ø. Nisja, Christian Reusch
og Kaare A. Shetelig
Ærede rett!
Kræsjskurs i sakførsel
Kr 399,-

Harald Irgens-Jensen (red.)
Knophs oversikt over Norges rett
15. utgave
Kr 999,-

Bjørn Edvard Engstrøm (red.)
Vegtrafikkloven
Lovkommentar, 6. utgave
Kr 1599,-

Erik Furevik og Elin Olsen
Sivilbeskyttelsesloven
Lovkommentar
Kr 999,-

HVORFOR FORLATER FLERE KVINNER ENN MENN ADVOKATBRANSJEN?

Katrine Hverven Sontum i Coor er en av mange kvinner som takket for seg.
TEMA SIDE 18

FASTE SPALTER:

- Bøker**
SIDE 40
- Lederens kommentar**
SIDE 49
- Debatt**
SIDE 50
- Månedens advokat**
SIDE 54
- Advokatansvar**
SIDE 57
- Medlemsnytt**
SIDE 58
- Nytt om navn**
SIDE 60
- Sosiale medier**
SIDE 67

Advokater må endre seg
Advokater og domstoler står i fare for å bli forbigjørt av det frie markedet, advarer CCBE.
SIDE 10

Frykt skaper problemer
Vi må tåle at folk er annerledes enn oss, sa NRKs Leo Ajkic i debatt om ytringsfrihet på Oslo krets' årsmøte.
SIDE 14

– Løftebrudd
Forsvarergruppens Marius Dietrichson kjemper for å bevare ubetinget ankerett i seksårssaker.
SIDE 32

SAGT I DETTE BLADET

– Da jeg var trainee var det ingen som turte å si at de ønsket «work life balance»

EQUINOR-ADVOKAT ELLEN KRISTINA BERGAN. PÅ SIDE 28

– Med forsidebildene er BAHR det firmaet som viser mest power med nettsidene sine.

PR-EKSPERT ROLF AANELAND. PÅ SIDE 44

– Skriftlige og direkte trusler fra den utøvende makt av slik karakter og slikt kaliber, er heldigvis uvanlig.

PROFESSOR JON PETTER RUI. PÅ SIDE 50

KOMPLETT servicepakke

DRIVER DU MED EIENDOMSMEGLING - ENTEN KOMPLETTE SALGSOPPDRAG ELLER RENE OPPGJØRSOPPDRAG?

Vi tilbyr markedets rimeligste og mest fleksible løsning som passer perfekt for advokater som driver med eiendomsmegling.

Vi skreddersyr løsninger etter ditt behov og tilbyr markedets beste verktøy:

Komplett meglersystem med bl.a.:

- Ferdige dokumentmaler
- Alle journaler og rapporter
- Sending av kryptert e-postvedlegg direkte fra systemet
- Elektronisk signering med Bank ID
- Elektronisk overtagelse
- Elektronisk budgivning

I tillegg har vi:

- Print-publishing løsning på markedsmateriell, annonser og salgsoppgaver
- Digital markedsplan
- Gunstige avtaler med reklamefri finn-annonser
- Boligselgerforsikring og boligkjøperforsikring
- Intranett med oppdatert informasjon

Administrasjonen og egen supportavdeling står klare til å svare på dine henvendelser og hjelpe deg med opplæring i systemene. Denne løsningen benyttes allerede av 23 kontorer rundt om i landet.

Ta kontakt for en uforpliktende samtale hvor vi kartlegger deres behov og hvordan vi kan hjelpe deg med salg og/eller oppgjør innen eiendom.

Mailén Eriksen
Eiendomsmegler - Markedsfører
Tlf: 92 23 48 97
Epost: mailen.eriksen@garanti.no

Akersgata 41
0158 Oslo

Les mer her:
www.eiendomsmeglertjeneste.no

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIETET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media - 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Foredlet, fremoverlent og limet som binder advokater sammen

Velkommen til en nyoppusset utgave av Advokatbladet!

2019 er endringens og utviklingens år for Advokatbladet. I februar fikk vi ny, mobiltilpasset nettplattform, og fra og med denne utgaven kommer vårt papirmagasin med nytt, delikat design. Samtidig tar vi vårt gamle navn tilbake, etter å ha vekslet mellom å bruke navnene Advokatbladet og Advokaten de siste par årene.

Bladet du nå har i hendene, er inne i sin 99.årgang som taler for advokatstandens synspunkter om utviklingen av rettssamfunnet. Først under navnet Den norske sagsførerforenings medlemsblad, deretter som Norsk Saksførerblad, og fra 1965 som Norsk Advokatblad. Vi i redaksjonen er stolte over å ivareta bladets historie og tradisjoner. Samtidig jobber vi hardt for å styrke bladets posisjon i en stadig mer konkurranseutsatt mediehverdag med endrede lesemønstre.

Det er mye sol på himmelen vår: I fjor hadde vi en pen opplagsøkning som plasserte oss på topp-ti-listen over fagbladene som øker mest i Norge. Antall lesere er nå 27.000 i snitt pr. utgave, ifølge en måling gjort av Kantar TNS.

I fjor fikk vi ressurser fra Hovedstyret til et toårig prosjekt for å styrke våre nettsider med en ekstra journalist. Satsningen ga en økning i antall nye brukere på nett på nærmere nitti prosent, og en økning i antall unike sidevisninger på nærmere sytti prosent i 2018, sammenlignet med 2017. Tusen takk til alle dere som hjelper oss å vokse på nett!

Mens vi her i bladet vil bringe dybdereportasjer om aktuelle temaer – og selvsagt alt det gode, faste stoffet som binder advokatbransjen sammen – vil du på våre nettsider hver dag finne nyhetsar-

tikler om rettsavgjørelser (skrevet av lagdommer Per Racin Fosmark), og nyheter om aktuelle begivenheter i bransjen.

Advokatbladet har som mål å utøve saklig og uavhengig journalistikk om forhold som er av betydning for advokater, og stimulere til engasjement og meningsbrytning i justispolitiske spørsmål.

I den aller første utgaven av Advokatbladet het det at «Bladet er i første rekke tenkt som et meddelelsesmiddel for alt, som vedkommer vor organisation og vor virksomhet».

Denne formålsparagrafen er like gyldig i dag. Tips oss gjerne om temaer, arrangementer eller mennesker du synes fortjener omtale.

I denne utgaven er hovedtemaet kvinneflukten fra advokatbransjen. Temaet har opptatt advokatorganisasjoner som Advokatforeningen, International Bar Association (IBA) og American Bar Association i en årrekke allerede.

Vi har snakket med kvinner som har sluttet i advokatfirmaer for å begynne som internadvokater eller som jurister i det offentlige. Alle forteller om lærerike, spennende og utviklende år i advokatbransjen. Likevel forlot de den. Hva kan advokatbransjen lære av dem? Det håper vi å gi noen svar på.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

EIENDOMSMEGLER-SERVICE
- Den mobile megleren

Rapporteringsplikt vs. taushetsplikt

Tilsynsrådet og Advokatforeningen på kollisjonskurs

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Advokatforeningen er helt uenige om hvordan hvitvaskingsregelverket skal forstås. – En rettslig avklaring er nødvendig, mener nestleder i Advokatforeningen.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det er nødvendig å få avklart at det ikke er omtvistet at Høyesteretts dom om bevisforbud og om når advokater utøver egentlig advokatvirksomhet, også gjelder som begrensning når det gjelder advokaters rapporteringsplikt om hvitvasking, sier Susanne Munch Thore.

Hun leder Advokatforeningens ressursgruppe mot hvitvasking, satt i det regjeringsoppnevnte hvitvaskingslovutvalget, og er nestleder i Advokatforeningen.

Hun er enig med Jon Petter Rui, leder av Hvitvaskingsutvalget, og Jeppe Normann, medlem i Advokatlovutvalget, som i flere innlegg her i Advokatbladet har tatt til orde for at Tilsynsrådet tolker hvitvaskingsloven for vidttrekkende.

Mens Advokatforeningen, Rui og Normann poengterer at advokater etter den nye hvitvaskingsloven ikke har rapporteringsplikt når de utfører «egentlig advokatvirksomhet», mener Tilsynsrådet at jo, det har de.

«En slik lære som Rui forfekter vil hindre enhver kontroll», påpekte Tilsynsrådets direktør Dag Eriksen i forrige utgave av Advokatbladet, og la til at advokater som forfekter dette synspunktet, risikerer å miste bevillingen.

BYGGESTEN I RETTSSTATEN

Retten til konfidensielt rettsråd springer ut av både EMK og Grunnloven, påpeker Susanne Munch Thore på vegne av Advokatforeningen.

– Denne rettigheten er en av pilarene i rettsstaten. Hvis klienten ikke kan stole på at advokaten behandler informasjon konfidensielt, vil klienten

kunne holde tilbake informasjon, og klienten vil dermed ikke få den hjelpen han eller hun trenger. Da vil advokaten heller ikke være i stand til å gjøre jobben sin. Regelen er gitt for å verne klienter, og er en rettsikkerhetsgaranti i samfunnet, sier Thore.

Rapporteringsplikten og konfidensialitetsplikten er to kolliderende hensyn, påpeker hun.

– Selvsagt skal ikke advokater bistå med hvitvasking, og det er på det rene at slik medvirkning i seg selv kan rammes av straffeloven. Problemet oppstår i skjæringspunktet mellom advokaters taushetsplikt knyttet til rettslig rådgivning, som er vernet av Grunnloven, og tilfeller der advokater bistår med gjennomføring av transaksjoner tilknyttet hvitvasking.

Hun viser til at Tilsynsrådet, i egen veileder mot hvitvasking som er publisert på rådets nettsider, hevder at rapporteringsplikten ikke skal tolkes innsnevrende.

– Advokatforeningen er av motsatt oppfatning, fordi det her dreier seg om straffesanksjonerte bestemmelser, og man er på legalitetsprinsippets område, sier Thore.

RETTSPRAKSIS KAN AVKLARE

Advokater må få tydelige retningslinjer å forholde seg til, mener hun.

– Det er nødvendig å få en tydelig avklaring for hvordan de to kolliderende regelsettene skal balanseres i forhold til den nye hvitvaskingsloven, sier Thore.

En måte å få avklart konflikten på, vil kunne være gjennom rettspraksis, påpeker hun.

– Det er tross alt gitt en lov med utfyllende

– At Advokatforeningen og Tilsynsrådet har helt motstridene syn om hvitvaskingsregelverket, er uholdbart, sier Susanne Munch Thore.

Faksimiler fra Advokatbladet nr. 1 og 2 i år.

forarbeider, og med henvisninger både til EMK og EMD-praksis, samt relevant høyesterettspraksis.

– Å få avklart dette er helt sentralt for advokaters utøvelse av sitt virke. Spørsmålet må få en rask avklaring, sier Thore.

FORESLO NYTT ORGAN

I NOU-en som ligger til grunn for den nye hvitvaskingsloven, foreslo et mindretall, bestående av Thore, utvalgsleder Rui, samt medlemmene Frank Hoff Hana og Hege Stokmo, å opprette et selvregulerende organ som advokater kunne rapportere mistenkelige forhold til, og som så skulle avgjøre om unntaket fra rapporteringsplikten skulle komme til anvendelse.

– Da ville den enkelte advokat fått hjelp til å vurdere om rapportering skulle skje eller ikke. Slik det er nå, ligger dette ansvaret på den enkelte advokat. Dette setter advokater i en svært krevende situasjon, ettersom advokater risikerer straffefølgelse for brudd på konfidensialitetsplikten, samtidig med at Tilsynsrådet truer med tilbakekall av bevilling dersom man ikke rapporterer i de situasjonene som Tilsynsrådet mener omfattes av plikten.

Basert på flertallets forslag, ble det i stedet gitt en hjemmel for departementet til å fastsette en

forskrift for at advokater skal rapportere via et eget organ, forteller Thore.

– En slik forskrift bør fastsettes så snart som mulig. Det er også ønskelig å få en avklaring fra Justis- og beredskapsdepartementets side på lovforståelsen, gjerne sammen med en slik forskrift. •

SE DEBATT-SIDENE:

Professor Jon Petter Rui:

Om Tilsynsrådets uholdbare rettsoppfatninger og trussel mot advokater.

Tilsynsrådets assisterende direktør Dag Eriksen:

Dersom rapporteringsplikten ikke gjelder for «egentlig advokatvirksomhet» er det fint lite igjen.

! Advokaters rapporteringsplikt

«Helt overordnet kan det sies at det må trekkes et skille mellom advokaters rettslige rådgivning, som ikke er underlagt noen rapporteringsplikt, og på den andre siden de situasjonene der en advokat opptrer som en gjennomfører av en transaksjon, og er underlagt hvitvaskingslovens ordinære regler om rapporteringsplikt.»

«Oppsummeringsvis kan det slås fast at i de situasjonene advokater er underlagt hvitvaskingsloven, har advokater også rapporteringsplikt til Økokrim om det er mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering. For å ivareta retten til konfidensiell rettslig rådgivning vil advokater ikke ha rapporteringsplikt om opplysninger som de mottar fra eller innhenter om klienter når de vurderer klientens rettsstilling, eller om forhold de har fått kjennskap til før, under eller etter en retts sak.»

Kilde: NOU 2016: 27, kap. 6.

8075

ADVOKATER I NORGE

Av landets **8075** advokater ved årsskiftet, var **35 prosent kvinner** (2845) og **65 prosent menn** (5230).

NYTT OM FOLK

Rykker opp

Elisabeth Roscher (leder av compliance og krisehåndteringsteamet) er ny partner i Wikborg Rein og **Kine Bjelke Christophersen**, som jobber med fagområdene compliance, kontraktsrett og tvisteløsning, er ny partner i Selmer.

Ny MP i BAHR

Thomas Svensen (46) blir fra 1. april ny managing partner i BAHR. Han etterfølger Morten Smørdal som har hatt MP-rollen siden 2011.

– Foruten å være en dyktig advokat, er Thomas en utpreget kommersiell, strukturert og visjonær leder. Partnerskapet er derfor svært glad for at Thomas har takket ja til å aksle ledertrøyen i BAHR, sier selskapets styreleder Richard Sjøqvist i en melding.

Svensen ble partner i BAHR i 2015, etter å ha blitt hentet inn fra Wiersholm.

Han har også lang erfaring fra Regjeringsadvokaten. Svensen er rangert som en av landets ledende advokater innen blant annet olje og gass.

Flere beholder MNA-en

Hele 94 prosent av Advokatforeningens medlemmer hadde oppfylt etterutdanningskravet da forrige periode utløp ved årsskiftet, og kan fortsatt ha MNA etter navnet sitt.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Foreløpige tall viser at 573 advokater ikke oppfylte etterutdanningskravet i siste periode. I forrige periode, som utløp i 2013, var tallet 759. Medlemmer i Advokatforeningen er forpliktet til å ta 80 timer etterutdanning i løpet av hver femårsperiode, hvorav minst fem timer advokatetikk. Målet er å sørge for at alle medlemmer til enhver tid er oppdatert på rettsutviklingen, og at MNA-betegnelsen er et kompetansestempel og en trygghet for klientene.

Mens advokater tidligere måtte få timene godkjent av Advokatforeningen, innføres det for perioden fra 2019 til 2023 en tillitsbasert selvrapporтерingsordning. Ved periodens utløp skal advokatene sende en erklæring til Advokatforeningen over antall timer undervisning de har deltatt på. Advokatene kan, om ønskelig, holde orden på egne timer via Advokatforeningens nettsider (Min side).

Representantskapet har vedtatt at dem som ikke oppfyller etterutdanningskravet, må betale avgift til Advokatforeningen. Avgiften er begrenset oppad til 30.000 kroner. For forrige periode viser foreløpige tall at om lag 130 advokater må betale maksbeløpet.

567 advokater meldte seg ut av Advokatforeningen i 2018, mens tallet var 329 i 2017. Samtidig økte medlemsmassen. I 2017 hadde foreningen 9205 medlemmer. Pr. 1.januar 2018 var tallet 9511. Av disse var 268 studentmedlemmer.

VISSTE DU AT...

Wikborg Rein lanserer i begynnelsen av april mentor-ordningen Mino Mentor for jusstudenter med minoritetsbakgrunn.

Firmaets mål er å tiltrekke seg flere flinke jobbsøkere med en annen bakgrunn enn etnisk norsk, og gi jusstudenter et innblikk i hverdagen til forretningsadvokater.

LIVSLØPS-TANKEGANG

Ylva B. Gjesdahl Petersen (32), som jobber med fusjoner og oppkjøp, er ny partner i Thommessen, og blir en av firmaets yngste partnere.

Thommessen omtaler sin ferskeste partner som en sentral rådgiver innenfor oppkjøp, fusjoner, selskapsrett og kapitalmarkeder.

Petersen skal snart ut i foreldrepermisjon.

– Jeg er ekstremt stolt av å bli en del av partnerskapet i et firma som tenker at foreldrepermisjon er en del av livsløpet, og at dette er det riktige tidspunktet å forfremme meg på. Jeg tror på ingen måte at dette er gitt alle steder, sier Petersen.

– Ylva har bidratt sterkt i profesjonalisering av vår prosjektledelse innenfor sine fagområder, sier managing partner Sverre Tyrhaug.

Petersen hadde nylig en kronikk i DN der hun blant annet skrev at «å telle kvinnehoder ved partneropptak ikke fremmer likestilling».

99

REAKSJONER

Tilsynsrådet meddelte **69** advarsler og **30** irettesettelser til advokater og rettshjelpere i 2018.

50 av advarslene var knyttet til betaling av bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden, eller til manglende levering av egenerklæring med vedlegg.

11 advokater som tidligere har mistet bevillingen, søkte om ny bevilling i 2018. Ti ble avslått, og bare en ble innvilget. **16** advokater mistet advokatbevillingen i 2018.

Tilsynsrådet gjennomførte **47** ordinære bokettersyn som omfattet **381** advokater. Det ble i tillegg besluttet **26** tilsynsbesøk hos til sammen **283** advokater.

ANNONSE

JOBBER DU MED NÆRINGSEIENDOM?

Ses på Advokatenes fagdager!

Årets kurs i næringseiendom ser på viktige temaer som smartere bygg, tomtefeste i næring, compliance i eiendomsbransjen, coworking-spaces og kombinasjonseiendommer. Det blir lagt vekt på den praktiske nytten for deg som advokat og rådgiver.

Meld deg på i dag, så du er sikret plass.

Påmelding og ytterligere informasjon på advokatenesfagdager.no

ADVOKATENES
FAGDAGER.NO

Oslo Kongressenter
Folkets Hus 23.-24. mai

JUS

Advokater og frisører best likt

Advokater topper listen over yrkesgrupper bedrifter er mest fornøyd med.

Gjennom 20.000 dybdeintervjuer med privatpersoner og bedrifter i hele Norge, har EPSI Rating bedt kundene selv om å gi karakterer til de ulike leverandørene de benytter seg av.

Blant de private aktørene kommer både tannleger, optikere og fastleger godt ut, mens det er frisører som scorer aller best på kundetilfredshet. I bedriftssegmentet inntar advokater topplassering.

«Bedriftene opplever jevnt over at kvaliteten på arbeidet og servicen som gis er meget god», skriver EPSI Rating i en pressemelding.

– Dette var en usedvanlig hyggelig måling! Det gjenspeiler mitt inntrykk av advokatstanden i Norge; dyktige, dedikerte og profesjonelle kvinner og menn med den målsetting å ivareta sine klienter og deres interesser best mulig, sier Advokatforeningens leder, Jens Johan Hjort.

58 KLAGESAKER

Tall fra februar og mars viser at 58 saker ble behandlet i disiplinærsystemet. Av disse ble 27 saker avvist. Sju av de avviste sakene gjaldt klage på salær. Tjue advokater ble frifunnet, og sju ble ilagt kritikk. Fire advokater tok for mye betalt og fikk salæret nedsatt.

ANNONSE

ARNTZEN
DEBESCHE

Nye partnere 2017-2019

OSLO - STAVANGER - TRONDHEIM
www.adeb.no

Den europeiske advokatforeningen i Brussel frykter at advokater kan bli

FORBIKJØRT

Millenium-klienter født ved tusenårsskiftet lar seg ikke imponere av diplomer og titler, og stiller helt andre krav til advokater, mener generalsekretæren i den europeiske advokatforeningen CCBE.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

CCBE

- Fremmer rettsikkerhet, demokrati, fundamentale rettigheter og menneskerettighetene.
- Kjerneoppgaven er å jobbe for advokaters uavhengighet, for utviklingen av advokatprofesjonen, for å forsvare forsvarsadvokaters arbeid, samt å jobbe for økt samarbeid mellom advokater på tvers av landegrensene.
- CCBE lager guider til nytte for advokater om ulike temaer, blant annet om hvordan man prosederer i EMD.
- Overvåker press mot rettsstater i Europa, og arbeider for å motvirke dette.

↑ – Norges stemme og ekspertise er svært nødvendig for oss i CCBE, sier generalsekretær Philip Buisseret, som nylig møtte Advokatforeningens hovedstyre.

BRÜSSEL: – Advokatmarkedene i Europa er i omveltning, og det skjer meget raskt, sier generalsekretær Philip Buisseret i CCBE (Council of Bars and Law Societies in Europe).

Advokatbladet møter belgieren sammen med Advokatforeningens hovedstyre til et møte i foreningens lokaler i Brussel. Organisasjonen, som har 32 fulle medlemmer, tre tilknyttede medlemmer og ti observatør-medlemmer, er engasjert på en lang rekke områder.

I løpet av noen formiddagstimer får vi høre om hvordan CCBE jobber for å bevare rettsstaten i Europa, om arbeidet for advokaters uavhengighet, om å sikre befolkningen tilgang til advokater, om hvordan bruk av «feil» ord kan skade advokatprofesjonen, og om Buisserets favoritt-tema; legal tech og kunstig intelligens.

INNOVASJONSTAPERNE

Over hele Europa opplever domstoler at deres budsjetter krymper på bekostning av politi og påtalemyndighet. Domstolene frykter at de vil bli stående igjen på plattformen når innovasjonstøget raser forbi, forteller Buisseret.

– Rettssamfunnets aktører står i fare for å bli forbigjørt av det frie markedet, og av ingeniører som gjør domstolene overflødige, kanskje unntatt i straffesaker. Vil det eksistere domstoler i 2050? Jeg vet ikke. Selv tror jeg at domstolene vil bli privatisert. En trend er at store aktører som Amazon skaper sine egne plattformer for å håndtere tvister utenfor domstolene. Men er slike plattformer uavhengige nok? Vi ser noen gode utviklingstrekk, men må også stille noen spørsmål, sier Buisseret.

Som interesseorganisasjon må CCBE være forberedt, understreker han.

– Vi må støtte domstoler og nemnder, slik at de kan ivareta sin plikt til å tilby rettfærdig konfliktløsning til befolkningen. Men hvis nye konflikt- og tvisteløsningsordninger etablerer seg, så bør advokater delta i disse. Vi må jobbe på begge plan, sier Buisseret.

CCBE har oppnevnt et utvalg som kartlegger hvilke krav som vil stilles til fremtidens advokater. At kunnskap om legal tech er viktig, er utvilsomt, mener han.

PRISPRESS

– Jeg anbefaler alle advokater å omfavne ny teknologi. Innenfor teknologien ligger det nye roller og forretningsideer. Kombinasjonen advokat + ingeniør er interessant. Ny teknologi, som kryptovaluta, fordrer helt nye konsepter fra advokatenes side. Hvis du arver bit coins, hvordan skal disse fordeles? Alle juridiske begreper som er basert på materielle verdier må revurderes i forhold til immaterielle data, sier Buisseret.

Unge mennesker stiller spørsmål ved gamle forretningsmodeller, noe som vil føre til endringer, mener han.

– De unge er født med smart-telefoner og stiller krav til kvalitet. Globale kjemper som Microsoft og Google er i ferd med å utarbeide anbudsstrukturer slik at de kan sammenligne tilbud fra eksterne advokatfirmaer. Dette skaper press på prisene. Enkelte advokattjenester kan bli erstattet av algoritmer, utviklet av ikke-jurister. I fremtiden vil ingeniører være våre viktigste konkurrenter.

SNAKK VISUELT

Språk er viktig for å få frem advokaters budskap til befolkningen og myndighetene, mener Buisseret, som selv er lite begeistret for det engelske begrepet «rule of law».

– Befolkningen har ikke noe forhold til begrepet, det må alltid forklares. Å bruke ord som «advokatprivilegiet» eller «konfidensialitet» virker mot sin hensikt, og skaper mistenksomhet mot advokater. Vi bruker heller begrepet «non-disclosure» (ikke-formidling), sier Buisseret.

Han, og juristene i Brussel, snakker lingo'en «Euro-speak» eller «legalize», et språk vanlige folk ikke forstår, sier han.

– Jeg oppfordrer dere til å bli flinkere til å bruke et mer visuelt språk når dere snakker om rettstaten. Det handler om vår troverdighet. Vi må gjenopprette advokaters legitimitet overfor et publikum som ikke er kjent med rettsstatskonseptet, sier Buisseret. •

Advokatforeningens hovedstyre i EU-domstolen. Fra v. John Erik Aarsheim, Anne Ekerholt, Hallvard Østgård, Merete Smith, Jens Johan Hjort, Susanne Munch Thore, Leif Oscar Olsen, Irene Kildebo, Jon Wessel-Aas og Cathrin Skram. Foto: Atle Kildebo

EU-dommer Jesper Svenningsen og hovedstyrerepresentant Jon Wessel-Aas i EU-domstolen.

– Nordiske advokater flinke nok

LUXEMBOURG: – Det er ingen grunn til at norsk og dansk industri skal velge engelske advokater når de har saker som skal opp for EU-domstolen. Skandinaviske advokater er vel så gode.

Det sa den danske EU-dommeren Jesper Svenningsen da han møtte Advokatforeningens hovedstyre til en samtale om arbeidet ved domstolen.

At dommerne ikke i større grad er spesialiserte, er et problem, mente han.

– Det vil komme en ny generasjon som forventer spesialisering. Advokater spesialisere seg, noe som krever mye arbeid og energi, og noen ganger kan man som dommer føle at man simpelthen ikke er god nok. Man kan ikke forstå teknikken i det man blir fortalt om, fordi feltet er for stort, sa Jenningsen.

Les mer fra besøket i EU-domstolen og EFTA-domstolen på Advokatbladets nettsider!

”
I fremtiden vil ingeniører være våre viktigste konkurrenter

Kathrine Jakobsen

Tromsø

Vil gi fra kretskassa til veldedighet

Tromsø krets har store summer på bok, og vil nå dele ut penger til veldedighet.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

TROMSØ: I kretskassen til Troms krets ligger det om lag 250.000 kroner, og årsmøtets heteste tema ble forvaltningen av disse.

– Her var det mer engasjement enn vanlig. Det var mange meninger og mange som hadde noe de ville si, særlig rundt veldedighets-spørsmål, forteller Kathrine Gry Jakobsen, leder for Troms krets, som i mars gjennomførte sitt første årsmøte som kretsleder.

– Troms krets har en forholdsvis høy egenkapital som står og vokser, og vi har lyst til å dele av dette til organisasjoner som trenger det, slik som eksempelvis Gatejuristen. På årsmøtet kom det tydelig frem at foreningen ønsker å gi en del penger til veldedighet, og det ble nærmest enstemmig enighet om at styret skulle ta dette videre, sier Jakobsen.

– VIL ENGASJERE OSS

Hvert år betaler kretsmedlemmene i Troms rundt 600 kroner i kontingent, noe som totalt tilsvarer drøye 101.000 kroner i året i inntekt til kretsen.

Hvem som skal få nytte godt av pengene – og hvor mye som skal gis bort – er foreløpig ikke avklart.

– Det har vært tendens at man har vært forsiktig med pengebruk, en årsak er trolig at styret kun består av tre medlemmer. Derfor er det fint å bli enig med kretsen i fellesskap om rammene og hvor mye man skal sitte igjen med som sikkerhet, sier Jakobsen.

Drøye 50 av kretsens 169 medlemmer deltok på årsmøtet, som brukte en drøy halvtime på diskusjonen rundt donasjoner til veldedige formål.

– Flere tok til orde for at vi må vise at vi engasjerer oss bredere enn bare i oss selv, forteller kretslederen. Selv om det ikke er snakk om å gi bort

flere millioner, er det nok egenkapital til å gjøre en liten forskjell for lokale tiltak.

UNIK MULIGHET

Jakobsen har sittet i lederstolen for Troms krets i et år, og er klar på at vervet byr på unike muligheter.

– Et tilbud om å bli kretsleder er noe man ikke kan si nei til. Man får innsikt i advokatyret på en helt annen måte og blir invitert med på mange spennende prosjekter.

YA VIL SKAPE LIV

Like før årsskifte i fjor fikk Yngre advokater i Troms nytt styre, og siden den gang har de blant annet holdt flere sosiale arrangementer kalt «afterwork», samt et sprengfullt kurs om digital hovedforhandling. Fremover tar de sikte på å arrangere enda flere kurs, noen også i samarbeid med andre YA-kretser. Målet, ifølge YA-leder i Troms Viktoria Hauan, er å skape enda litt mer liv i YA Troms fremover.

MUSIKK VED BORDET

I etterkant av årsmøtet var det duket for middag på Ishavshotellet, friskt plassert på kaia i Tromsø med slående utsikt mot Ishavskatedralen.

I tillegg til et par sanger fremført av tilstedeværende medlemmer ved bordet, stilte også musiker Julie Alapnes Normann opp og fremførte to sanger på fela si.

Avslutningsvis takket Viktoria Hauan, YA-leder i Troms, for maten som kveldens eneste formelle taler.

– Middagengårnåoverifest, og det ernoesheter «når vinen går inn, går vettet ut». I all beskjedenhet kan vi si at det er så mye vett i dette rommet at vi kan ta sjansen på et glass til. •

Elna Holbye og Lars Winsvold

Østfold og Follo

– Føler med klientene

Nyvalgt leder i Østfold og Follo krets mener tre saker vil bli spesielt viktige for kretsen fremover: Fri rettshjelp-satsen, domstol-sammenslåinger, og kuttet i reisegodtgjørelsen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

FREDRIKSTAD: – Vi er veldig frustrert over politikernes manglende forståelse for hva som skjer med fri rettshjelpsordningen. Vi som advokater ser hvor mange som tjener litt mer enn inntektsgrensen, men ikke har råd til advokat, og føler med disse klientene, sier Lars Winsvold.

Lars Winsvold, som er advokat på Grålum utenfor Sarpsborg, ble valgt som kretsens nye leder. Han etterfølger Elna Kristin Holbye, som takket for seg etter seks år som leder.

Fredrikstad-advokat Torgeir Røinås Pedersen sitter i det regjeringsoppnevnte utvalget som skal se på fri rettshjelpsordningen, og orienterte årsmøtet om utvalgets arbeid.

Sammenslåing av domstolene i Østfold et også et hett tema blant kretsens advokater, kom det frem på årsmøtet, som ble holdt på restauranten Slippen i Fredrikstad sentrum. I underkant av førti advokater deltok.

– Særlig kretsens Østfold-del er opptatt av dette, men advokatene har ulik oppfatning om hvor domstolen bør ligge. Vi som krets har derfor ikke synspunkter på hvilken lokasjon domstolen bør ha, men vi er alle enige om at kuttet i reisesalæret er svært viktig å reversere. Det er etablert en misforståelse blant politikerne om at man kan bruke reisetiden til å jobbe. Med en ny domstol vil mange av kretsens advokater få en systematisk lengre reisevei, sier nyvalgt leder Winsvold.

Kretsen er enige om at det ikke må bli færre dømmende årsverk i domstolen.

– Vi erfarer at det på enkelte sakstyper er lange køer, og en del stress i domstolen. Dette kan gå utover vårt arbeid og rettsikkerheten.

Ny nestleder i kretsen er Marion Nordenhaug. •

Stort og smått fra kretsmøtene

Buskerud: Styremedlem Knut Austad stilte ikke til gjenvalg, og ble erstattet av Thomas Austad som foreløpig er valgt inn til 2021.

Haugesund: Kristin Steensnæs og Christian Amundsen er nyvalgte medlemmer til styret. Ut går Kurt O. Bjørnnes og Adrian Helgseten.

Hedmark: Nestleder og sekretær Liv Randi Dobloug takket for seg, og tidligere styremedlem Emil Tømmerdal Nordby rykket opp. Anne Marit Mork er valgt inn som nytt medlem.

Hordaland og Sogn og Fjordane: Ingen erstattet av Irmelin Lundøy.

Midt-Hålogaland: Ingen endringer i kretsstyret.

Helgeland og Salten: Varamedlem Øyvind Eidnes ble byttet ut med Frank-Ove Kvalvik.

Finnmark: Årsmøte ikke avholdt før Advokatbladet gikk i trykken.

Møre og Romsdal: Roger Sporsheim har tatt over ledervetet etter Camilla

Solbakken i et ellers uendret styre.

Oppland: Nina B. Hjortdal takket nei til å fortsette som leder. Ny leder er Tone Ljoså.

Romerike: Ruth Frøland er blitt valgt som ny leder mens tidligere leder Simon L. Stende er utnevnt som vara.

Sør-Rogaland: Kristin Jensen og Siri Olstad er nye styremedlemmer fra 2019.

Adrian Nørense Idehen og Maria Svingen Bjørge ble valgt inn i styret for YA.

Telemark: Årsmøte ikke avholdt før Advokatbladet gikk i trykken.

Trøndelag: Kolbjørn Lium rykker opp fra varamedlem til styremedlem. Johan Ivar Ansnen og Maria Tanemsmo ble valgt som nye varamedlemmer.

Vest-Agder: Ingen endringer i kretsstyret.

Vestfold: Styremedlem Anne Tellefsen gikk ut av styret, og ble erstattet av Even Solbraa-Bay.

Troms: Styremedlem Svein Kristian Wikstrøm trådte ut, inn gikk Bård Ustøl Pettersen. Birte Hansen Nordgård ble ny vara.

Leo Ajkic

Oslo

– Frykten for problemer skaper ofte mer problemer enn problemene selv

– I Norge er vi kanskje verdensmestere i å fryse ut folk, putte folk i bås og skremme dem. Vi er ikke flinke til å være i konflikt, sa programleder Leo Ajkic i debatt om ytringsfrihet på Oslo krets' årsmøte.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Om lag 250 advokater var samlet i Gamle Logen i Oslo da Oslo krets avholdt årsmøte. Etter en innledning av høyesterettsdommer og tidligere EMD-dommer Erik Møse – som påpekte at ytringsfriheten formelt og rettslig står sterkere i Norge i dag enn noen gang – var fire fremtredende debattanter invitert for å diskutere ytringsfrihetens kår i krenkelsenes tid: Norske Pen-styreleder William Nygaard, statsviter og medlem av Nobel-komiteen og spaltist Asle Toje, konstituert direktør ved Institusjon for menneskerettigheter Adele Matheson Mestad og NRK-programleder Leo Ajkic.

Ajkic, som kom til Norge som flyktning fra Bosnia som 11-åring, fortalte at debattklimaet er mye skarpere på Balkan enn her hjemme.

– Norge er fortsatt et ganske homogent samfunn, men samfunnet vokser, og globaliseres. Da må vi tåle mer hat, og at noen går kledd i hijab. Vi frykter det ukjente, og frykten for problemer skaper ofte mer problemer enn problemene selv.

Løsningen er å bli et mer liberalt samfunn. Det som plager meg, er at den letteste måten å manipulere folk på i dag, er ved å bruke ytringsfriheten og demokratiet, sa Ajkic.

ADVARTE MOT AKADEMIA

Nobelkomite-medlem Asle Toje advarte akademia mot å bruke domstolene til å sette skranker for ytringsfriheten.

– Akademia er den største trusselen mot ytringsfriheten, slik jeg ser det. Ved universitetene har det vokst frem en rik flora av krenkelsesstudier. Ulike grupper ønsker å heve seg over krenkelser, og forsøker å bruke rettssystemet for å finne gehør for dette. Det er en graverende feil å gjøre det som er et spørsmål om dialog til et juridisk spørsmål. Domstolen bør kjenne sin besøkelsestid og holde seg så langt unna som mulig. Måten samfunnet utvikler seg på, er nettopp gjennom skarp debatt, sa Toje.

Adele Matheson Mestad, som nettopp er utnevnt som ny leder av Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, var helt uenig.

– Det Toje predikerer, er ytringsfrihet slik den defineres i USA, der bare direkte oppfordring til vold er straffbart. I Norge er det lagt opp til et mer kollektivt gruppevern, vi har en litt videre ytringsfrihetsbestemmelse. Jeg er ikke enig i at akademia bidrar til svekket ytringsvern, i hvert fall hvis vi ser på rettspraksis.

– Akademia tvinger høyresiden vekk fra universitetene, dette er et kjempestort problem og ikke til samfunnets beste, parerte Toje. •

JA til formannskap

På Aust-Agder krets' årsmøte var alle tilstedeværende medlemmer enige om å støtte Brynjar Østgårds forslag om å endre vedtektene for å opprette et formannskap for Representantskapet.

Advokatene i kretsen er bekymret for Aust-Agder tingrett, som potensielt kan være i en utsatt posisjon i Domstolskomisjonens arbeid med å omstrukturere domstolkretsene, og vil at Aust-Agder forblir en egen domstol.

«I tillegg til at kurset var lærerikt og spennende, var det fantastisk å være på Harvard»

Audgunn Syse, dommer ved Oslo tingrett

Harvard gjorde meg til en bedre forhandler

Forhandlingskurs på Harvard Campus

18.–21. juni 2019

Påmelding: www.jus.no

Dommer Audgunn Syse ved Oslo tingrett var en av 50 deltakere på forhandlingskurset på Harvard i regi av JUS. I løpet av tre dager fikk hun oppleve den spesielle stemningen på Harvard.

Hva var ditt viktigste utbytte fra forhandlingskurset på Harvard?

Kurset var praktisk og veldig nyttig. Jeg lærte noen helt konkrete verktøy og nyttige metoder jeg kan bruke i forhandlinger, både som advokat, som mekler og dommer i domstolen. Vi fikk også en annen innfallsvinkel til konfliktløsning, med særlig fokus på partenes interesser, og ut fra det tenke alternative løsningsmodeller. Tanken er å utnytte handlingsrommet for å skape mest verdi for

samtlige parter i en forhandling.

På hvilken måte fikk du anvendt erfaringene fra forhandlingskurset i praksis?

Mye rollespill knyttet til konkrete caser og diskusjoner krever aktiv deltakelse fra alle. Dette er litt «skummelt», men samtidig tvinges man raskt til å ta i bruk de verktøyene som er nødvendig i forhandlinger, for å oppnå et best mulig resultat for partene. Som advokat opplevde jeg etter endt kurs, i større grad å søke meg bort fra faste posisjoner, til å ha fokus på partenes interesser og hva som var viktig for alle involverte.

Tidligere arbeidet du som advokat, nå arbeider du som dommer i Oslo tingrett, hvordan ser du verdien av å beherske forhandlinger i disse ulike rollene?

I advokatrollen var det viktig å være løsningsorientert for å oppnå et best mulig resultat for klienten. Men for å oppnå dette var det vel så viktig å forstå motpartens interesser. Dette ble jeg ekstra bevisst på etter Harvard-kurset med Bob Bordone.

Oslo tingrett har et stort fokus på å søke å løse konflikter gjennom rettsmeklinger i tråd med tvistelovens intensjon. I rollen som mekler er det viktig å forstå og få innsikt i hva som er viktig for partene. Det er ikke nødvendigvis bare resultatet som er viktig, men også at partene føler seg hørt og ivaretatt gjennom prosessen. Det er viktig å være en god lytter for å være en god forhandler og mekler, og jeg lærte mye nyttig på kurset om nettopp dette som jeg kan ta med meg inn i meklerrollen, sier Syse.

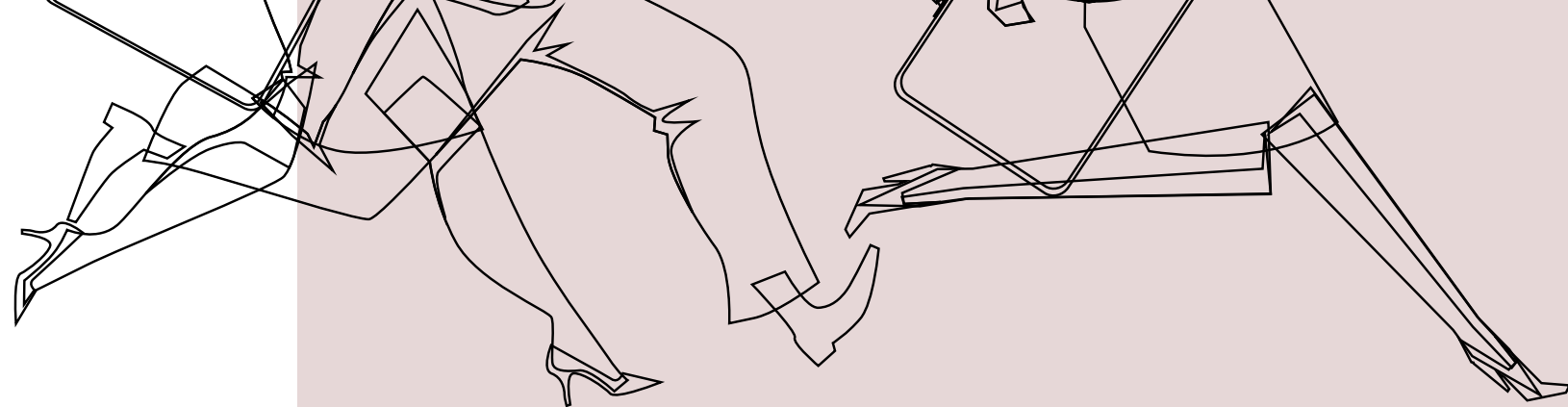
«Det er veldig viktig å beherske forhandlinger både som advokat, dommer og mekler.»

I tillegg til at kurset i seg selv var lærerikt og spennende, var det fantastisk å være på Harvard, i Cambridge og i Boston. Det sitter så mye lærdom og historie i veggene. Bare det å rusle rundt på campus er i seg selv et minne for livet. Jeg møtte også mange andre flotte norske jurister, som man arbeider tett med og blir godt kjent med etter flere dager sammen. Det var rett og slett noen veldig morsomme dager. Dette er det beste kurset jeg har gått på som jurist.

Se mer på jus.no

KVINNE- FLUKTEN

Flere kvinner enn menn forlater advokatfirmaene til fordel for andre type jobber. Advokatene snakker om en talentflukt fra bransjen. Men hvorfor takker unge, fremadstormende kvinnelige advokater for seg?

TEKST: THEA N. DAHL

Blant ansatte advokater er kjønnsdelingen jevn, og på seniornivå - der partnerne hentes til interne opprykk - er kvinneandelen på like over 45 prosent i de 25 største advokatfirmaene i Norge, viser en undersøkelse Advokatbladet har gjort.

Men på partnernivå er kvinneandelen fortsatt bare 14,6 prosent i de samme firmaene, en andel som kun har økt med 0,2 prosent fra 2016 til 2018.

Da de tolv største advokatfirmaene utnevnte nye partnere rundt nyttår, var det kun sju kvinner blant 32 nye partnere.

- Tallene viser at kjønn har noe å si når partnerkandidater utpekes. Dersom kjønn var irrelevant, skulle antall kvinnelige nye partnere som ble oppnevnt i år ha vært på om lag 45 prosent, altså cirka femten stykker, og ikke sju. Det viser også at argumentet om at kjønnsbalansen vil utjevne seg over tid, ikke er holdbart. Selskapene selv må identifisere hvilke strukturelle barrierer som opererer, og iverksette tiltak for å endre på statistikken, sier leder av Advokatforeningens kvinneutvalg, Tina Storsletten Nordstrøm.

GLASSKLIPPEN

Advokatbransjen har i årevis, både her hjemme og internasjonalt, snakket om at kvinner forlater bransjen. På et seminar i regi av den internasjonale advokatorganisasjonen IBA i 2014 ble begrepet «glass cliff» debattert; Det var ikke «glasstaket» som var til hinder for å få kvinner opp og frem som partnere, men en «glassklippe» som gjorde at kvinner skled ut av bransjen før de nådde toppen.

I USA har American Bar Association satt i gang en undersøkelse for å finne ut hvorfor kvinner forsvinner, og det er dukket opp egne

nettsteder for kvinner som drømmer om et liv utenfor bransjen - for eksempel WomenInterestedInLeavingLaw.com.

I 2017 arrangerte Harvard University et seminar der 160 advokater deltok for å forsøke å finne svar. Deltagerne trakk spesielt frem tre årsaker til at kvinner dropper jobben som advokat: Dårlig balanse mellom arbeid og fritid, ubevisst diskriminering og lønnsgap mellom menn og kvinner.

1 av 10
av de øverste lederne i de 200 største selskapene i Norge er kvinner

UTILSTREKSELIGHET

En av kvinnene Advokatbladet har snakket med, sluttet helt som advokat for noen år siden.

Kvinnen, som ønsker å være anonym, er mamma til tre barn under ni år, og da yngstemann nærmet seg halvannet bestemte hun seg for å gå over til offentlig sektor.

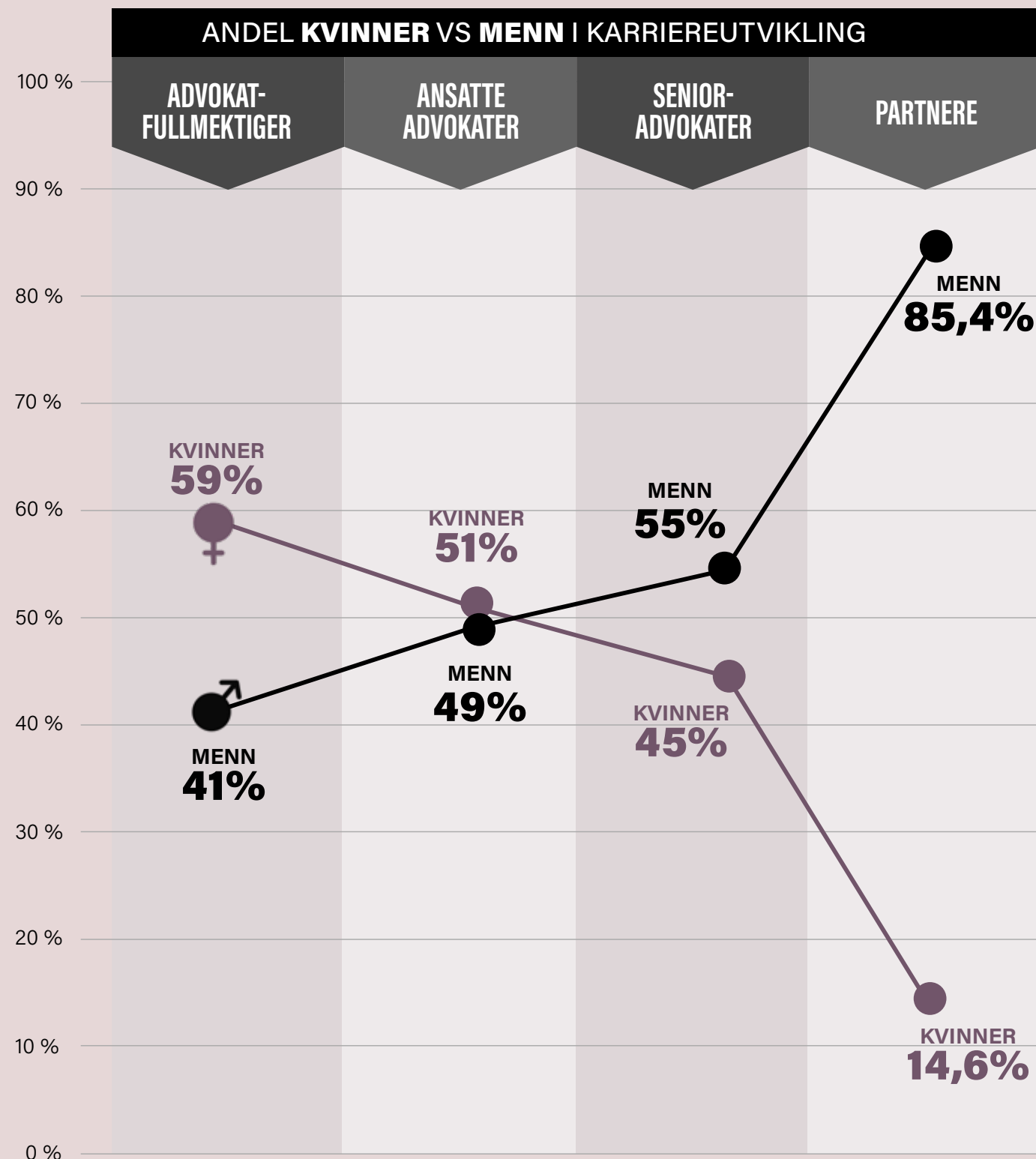
- I dag jobber jeg ikke mindre enn det jeg gjorde som advokat. Jeg har heller ikke mindre krevende oppgaver. Det som er den store forskjellen, er den regulerte arbeidstiden, og skillet mellom jobb og fritid. Nå har jeg lettere for å slippe jobb når jeg går for dagen, og jeg opplever at arbeidsgiver i større grad verdsetter min arbeidsinnsats - og samtidig er forventningspresset lavere. Det er større likhet mellom de ansatte, og mindre konkurranse om oppgavene, forteller hun.

Den tidligere advokaten mener det er viktig at partnerskapet stiller seg bak kvinnene i småbarnsperioden, og anerkjenner høylytt at det går fint å være forelder, samtidig som man jobber som advokat.

- Dette er en periode av livet der firmaets støtte er avgjørende - det må gis ansvar, oppgaver og anerkjennelse. Hvis man får en god gjensidig kommunikasjon, planlegger forventet karriereløp og ledelsen evner å følge opp underveis, tror jeg det blir lettere å beholde flere. Det er ikke så mye som skal til.

- Alle har en egen forklaring på hvorfor de tar et valg om »

8 av 10
administrerende direktører er menn

– Er du en av dem som sannsynligvis kan være med å sikre deg selv og medpartnerne mangemillionlønninger i overskuelig fremtid, får du en plass i fellesskapet. Velger du å ha et liv av noe omfang ved siden av jobb, gjør du det ikke.

Eva Grinde, kommentator
Dagens Næringsliv,
8. februar

å søke seg ut, men bransjen må ikke lukke øynene for at det i bunn og grunn kan skyldes noe så simpelt som følelsen av utilstrekkelighet, sier den tidligere advokaten.

BRANSJEN MÅ «AVLØNNES»

Den amerikanske Harvard-professoren Claudia Goldin har forsket mye på lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i såkalte eliteyrker. Yrkene med store lønnsforskjeller kjennetegnes ofte ved at timelønnen øker jo flere timer man jobber, ifølge Goldin, som mener at lønnsforskjellene mellom kjønnene ville blitt borte dersom lange og lite fleksible arbeidsdager ikke lenger kunne by på økonomiske insentiver til de ansatte.

Derfor må advokatbransjen omstruktureres og «avlønnes» for å vanne ut ulikhetene, mener den amerikanske forskeren.

Hennes forskning viser også at mange kvinner bytter arbeidsplass når de får barn, og heller går ned i lønn for å få en mer fleksibel arbeidshverdag.

Her hjemme tror Kvinneutvalgets leder at dette er overførbart til advokatbransjen.

– Så lenge forretningsmodellen handler om å jobbe flest mulig timer, er det ikke alltid forenlig med ulike livsfaser. Det er jo pussig at mange ikke opplever advokat hverdagen som fleksibel, ettersom den jo er nettopp det, selv om alle som vil arbeide som advokat må jobbe mye og hardt. Dette handler mest om strukturering. Store deler av utfordringen handler om god ledelse og tilrettelegging i noen perioder av et langt karriereløp, sier Tina Storsletten Nordstrøm.

JEVNT FØR PARTNERSKAPET

Harald Djupvik i analyseselskapet Kantar TNS kjenner advokatmarkedet godt. Han har i en årrekke undersøkt advokaters lønnsvilkår på oppdrag for Advokatforeningen, og har nå hjulpet Advokatbladet med å kartlegge kjønnsdelingen blant norske advokater.

I 2014 startet 536 personer som advokatfullmektiger. Av disse var 39 prosent menn og 61 prosent kvinner. I 2017 hadde drøye 56 prosent av mennene og like under 50 prosent av kvinnene jobb som advokat i et advokatfirma.

Samtidig hadde 20,2 prosent av mennene sluttet som advokat. Det samme hadde også 25,3 prosent av kvinnene. Om lag ti prosent av mennene og 16 prosent av kvinnene jobbet fremdeles som fullmektiger.

Utfordringen er at disse tallene ikke sier noe om hvorvidt de oppgitte advokatene er senioradvokat eller ikke, likevel viser de at utgangspunktet for opptak til partnerskapet på sikt er ganske jevnt.

– HJELPER IKKE MED KVINNEUTVALG

Både blant advokatfullmektiger, ansatte advokater og senioradvokater ligger kvinneandelen på mer eller mindre 50 prosent. Samtidig står som kjent partnerstatistikken nærmest på stedet hvil.

– Må egentlig noen menn ut av partnerskapet for å få plass til kvinnene? Det rekrutteres jo hele tiden nye partnere. Det er ikke sånn at det er mangel på partnerplasser. Jeg tror det er nok av kvalifiserte damer der ute, bare man har på seg de rette brillene for å se dem, sier Tina Storsletten Nordstrøm.

– Det må strukturelle endringer til. Når kvinner kommer inn i partnerskapet, vil selskapene nødvendigvis oppleve endringer i måten å drifte på – de må tilpasse seg begge kjønns arbeidsmåter.

– MENNENE EIER PROBLEMSTILLINGEN

– Hvordan kan man skape en kultur som beholder kvinner?

– I kjønnsstatistikken tenker jeg at man må få flere kvinner inn for å endre holdningene. Da skjer det mer av seg selv. Det kan selvsagt ikke bli sånn at man teller hoder, eller lager flere og annerledes partnerskap. Det trengs tydelig ledelse. Det er mennene som eier denne problemstillingen, og har ansvar for den. Det hjelper ikke kun med egne kvinneutvalg i firmaene eller i Advokatforeningen. Mennene må si at dette er en endring de vil ha. Med den viljen, tydelig lederskap og tydelig kommunikasjon, vil mye skje av seg selv, tror Nordstrøm.

– Hvor mye av dette er kvinnenes eget ansvar?

– Kvinner har nok absolutt en vei å gå for å være tydeligere, hevde seg selv og ta plass. Tydelig kommunikasjon er en viktig del av god ledelse, men kommunikasjonen går begge veier og man må si ifra om hva man trenger, og hvilke forventninger man selv har. Kommunikasjonen må være gjensidig. Men det er noen strukturelle barrierer som opererer her, og de kan ikke kvinner selv ta ansvar for.

At advokatbransjen får kritikk for laber kvinneandel og manglende evne til å holde på kvinnelige talenter, er intet nytt. Men hva mener egentlig kvinnene som hoppet av selv? Det har Advokatbladet forsøkt å finne ut. •

Innen kapitalvarer
- og tjenester er det
24 prosent kvinner
og 76 prosent menn i
toppledergruppene

Innen finans- og eiendom er det 28 prosent kvinner og 72 prosent menn i toppledergruppene

INGVILD NÆSS (40)
Stilling:
Personvernssjef,
Schibsted
Tidligere jobber:
Senioradvokat
i Thommessen.

Må få frem fleksibiliteten og firmaenes samfunnsverdier

Å jobbe som dommer eller lege gjør deg mye mer bundet enn å jobbe som forretningsadvokat, mener Ingvild Næss, personvernssjef i Schibsted og tidligere senioradvokat i Thommessen.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Ingvild Næss synes det er litt rart at så mange kvinner forlater advokatbransjen, og mener at det ikke peker seg ut en god, entydig forklaring.

– Det handler nok en del om tradisjoner som tar tid å endre, men jeg må nok si at jeg synes det er litt rart. Jeg tenker at det er mye mer krevende, med tanke på familielogistikken, å være lege på et sykehus eller å være dommer i domstolen, hvor du i mye større grad er helt bundet til faste tider.

– Jeg tror det er mye å hente i å få frem fleksibiliteten i advokatyrket - og jo flere digitale verktøy som blir tatt i bruk, jo mer fleksibel tror jeg mange vil oppleve at jobben er i praksis. I tillegg tror jeg det vil være motiverende for mange kvinner om firmaene var tydeligere på hvilken rolle de har, og vil ha, i et bredere samfunnsperspektiv.

Næss mener det absolutt er rom for å endre den etablerte bransjeorganismen som gjør at mange kvinner faller fra.

– Jeg tror det trengs spesifikke tiltak for å få dette til, men da må disse tiltakene være bredt forankret, og inkludere støtte fra mannlige partnere. Rene kvinnetiltak- og satsinger kan i verste fall bidra til å befeste et skille mellom kvinner og menn, sier Næss.

Hun ble i fjor kåret til en av Norges femti fremste tech-kvinner av Abelia og ODA-nettverket.

I Finansavisen JUS' årlige Advokatundersøkelse i år ble Næss kåret til årets «up and coming» som internadvokat, på delt førsteplass med Jørgen Gran i Scandza.

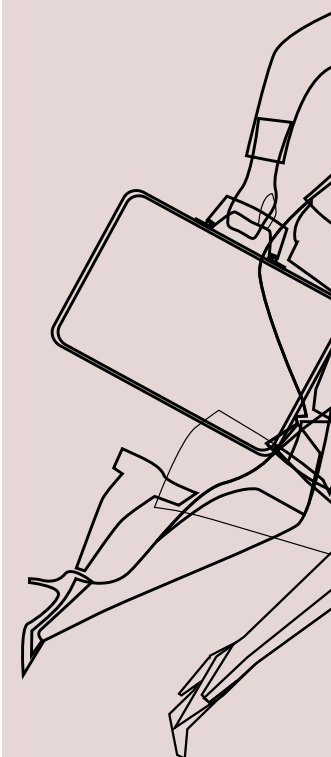
Etter ti år i Thommessen, og i en posisjon som senioradvokat på vei opp, takket hun i 2016 for seg til fordel for en stilling som personvernssjef i Schibsted.

Næss var med å bygge opp Thommessens personvernssatsing. Hun beskriver tiden der som utrolig spennende, og legger ikke skjul på at det var vanskelig å slutte.

– Ja, det var jo det. Men det var en «once in a lifetime»-mulighet som dukket opp. Man har masse givende og utfordrende oppgaver som forretningsadvokat, og kommer i kontakt med mange spennende selskaper.

Hun identifiserer seg ikke som en kvinnelig advokat som ikke trivdes med den tradisjonelle partnerstigen og timeprismodellen.

– Rent personlig følte jeg ikke det på kroppen. Tvert imot hadde jeg en positiv opplevelse i forretningsadvokatfirmaet, og fikk rom til å gjøre det jeg hadde lyst til. •

”
Det handler nok en del om tradisjoner som tar tid å endre, men jeg må nok si at jeg synes det er litt rart.

- Da jeg var i bransjen var det litt uklart hva som egentlig skulle til for å bli partner

Advokatfirmaene må snakke mer om hva som forventes for å stige i gradene, og klare å avdekke de ansattes potensial. Og så må en del kvinner selv være mer fremoverlente og kreve mer, mener tidligere senioradvokat Katrine Hverven Sontum.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Katrine Hverven Sontum reagerte med sorg da hun forlot bransjen for snart syv år siden, men stortrives nå som HR-direktør i Coor, et av Norges største selskaper. Hun tror mer bevisst ledelse og en klar strategi forankret i toppledelsen må til for å få frem flere kvinnelige partnere i advokatbransjen.

- Lite har skjedd med kvinneandelen i partnerskapene i de store advokatfirmaene siden du gikk ut av bransjen. Tror du det vil skje mer de neste årene?

- Er dette noe bransjen virkelig vil, får de det til! Bransjen er full av intelligente hoder.

Hun presiserer at endringsvilligheten må settes i system.

- Partnerne må være enige om at dette er veien å gå, og det hele må forankres i en strategiprosess i toppledelsen, sier Sontum.

GÅR SÅ DET SUSER

- Mange advokatfirmaer gjør det svært godt økonomisk. Hvis man ser kynisk på det, trenger man egentlig en større kvinneandel for businessens del?

- De har snakket om at de skal få frem kvinnelige partnere i femten år, men ingenting har skjedd. Men nå er ting i endring, og store aktører har begynt å sette mangfold som krav. Grunnen til at firmaene ikke har prioritert det høyt nok før, er nok at det har gått kjempebra økonomisk.

Hun ser flere endringer.

- Når jeg tenker tilbake på min egen tid som fullmektig, burde jeg nok stilt større krav. Fullmektigene som kommer opp nå krever sin plass i større grad enn

jeg gjorde den gangen. På en annen side lærte jeg masse, og ville ikke vært tiden foruten, sier Sontum.

Firmaer som mener alvor med kvinnesatsingen må finne ut hvordan de skal coache frem kvinnene til å bli partnere, mener hun.

- Da jeg var i bransjen var det litt uklart hva som egentlig skulle til for å bli partner. Firmaene bør ha forventningsavklaringsamtaler, og finne ut hva potensialet til de ansatte er, på kort og lang sikt. I tillegg kan en del kvinner selv være mer fremoverlente, og kreve mer, sier Sontum.

LEDENDE INTERNADVOKAT

Etter fem år i Thommessen og fire og et halvt år i daværende Simonsen, fikk Katrine Hverven Sontum et spennende tilbud våren 2012 om å bli konsernadvokat i Coor, et firma som tilbyr servicetjenester for næringsbygg, og står på Kapitals liste over landets fem hundre største selskaper.

I dag sitter hun i toppledergruppen, og er både HR-direktør og leder for Legal-avdelingen i firmaet som har en årlig omsetning i Norge på over to milliarder kroner.

Sontum har i flere år blitt trukket frem som en av landets ledende internadvokater i en oversikt fra Legal500.

- For meg var det viktig å komme ut, og å sitte på andre siden av bordet. Jeg opplever at jeg har vokst veldig på det, og nå forstår business og verdidrivere bedre.

I Coor leder hun et team på ni medarbeidere, med både advokater, HR-medarbeidere og kommunikasjonsmedarbeidere. Hun stortrives, men vil ikke avvise en retur til advokatbransjen.

- Men da må det være til et firma som har de samme verdiene som meg. De må være opptatt av teamarbeid, ledelse og mennesker, sier Sontum.

UBEVISST ROLLEMODELL

Da Sontum sluttet i Simonsen, opplevde hun at

KATRINE HVERVEN SONTUM (43)

Stilling:

HR-direktør / General Counsel, og kommunikasjonsdirektør i Coor

Tidligere jobber:

Diverse advokatstillinger i Simonsen fra 2008 til 2012 i Thommessen fra 2002 til 2007

- Jeg jobber ikke noe mindre nå, men det er mer forutberegnelighet her, sier Katrine Hverven Sontum, som gjerne arbeider ved en av firmaets pulter med egen tredemølle.

- Hvis vi ikke rekrutterer og beholder de flinkeste kvinnene, så mister vi de beste talentene - det har vi ikke råd til.

Atle Carlsen, administrerende direktør i Selmer. Dagens Næringsliv, 8. februar

flere kvinnelige fullmektiger sa at de syntes det var synd at hun sluttet, og at hun hadde vært en rollemodell for dem.

- «Oj, var jeg det?», tenkte jeg. Nå er jeg opptatt av at kvinnelige partnere i advokatfirmaene bør være bevisste på at de faktisk er rollemodeller, enten de vil eller ei. Hva du sier, og hvordan du opptrer, gjør faktisk et inntrykk på organisasjonen. Der har vi kvinner en jobb å gjøre, sier Sontum.

- Tankegangen kan lett bli litt slik: «Jeg ble partner og måtte forsake min familie; ingen andre skal komme lett til det!». Det er ikke slik det bør være.

KUNDER KREVER KVINNER

Sontum mener mangfold har en verdi i seg selv, og også vil være til det beste for businessen, men advarer mot å oppnevne kvinnelige partnere til opp-

gaver bare fordi noen kunder stiller krav om det.

- Jeg håper det ikke blir slik at advokatfirmaene setter inn kvinner bare fordi kundene krever det, men fordi de faktisk mener det er det beste for firmaet. Forskning viser at man har lett for å ansette dem som er lik seg selv. Derfor håper jeg at flere av kvinnene som tas opp i partnerskapene også får reell beslutningsmyndighet, og får delta i fora som bestemmer opptak av nye partnere.

Ledelse i advokatfirmaene kan ofte fremstå tilfeldig, mener hun, og synes at advokatfirmaene bør vurdere å differensiere mer.

- I advokatbransjen går lederroller gjerne på rundgang, og det er nok ikke alltid de beste som får jobben. Noen er kjempedyktige, mens andre ikke synes det er verdiskapende nok for dem. Ledelse er et eget fag - det skal man ha respekt for, sier Sontum. •

”

Er dette noe bransjen virkelig vil, får de det til! Bransjen er full av intelligente hoder.

- Firmaenes ønske om kjønnsbalanse er ikke sterkt nok

En forretningsmodell basert på skyhøye millioninntekter krever en enorm arbeidsinnsats som mange advokater av begge kjønn takker nei til.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Det forteller Siri Birgitte Bang Berge, juridisk direktør i Telenor og tidligere advokat i Kluge. Hun peker på én hovedforskjell mellom å jobbe eksternt og internt.

– Den store forskjellen på å jobbe in-house og å være partner i et av de store firmaene, er at man ikke tjener de millionene her som man tjener i de største firmaene. Men millionene gjør også noe med kravene. I forretningsmodellen til de store advokatfirmaene ligger det en forventning om en enorm innsats i timer, dager, kvelder, helger, og ferier.

– I Telenor har vi en helt annen tilnærming til «work/life balance». Dette tiltrekker seg både menn og kvinner fra de store firmaene som har lyst på en spennende jobb, men som ikke nødvendigvis ønsker, eller har anledning, til å legge ned innsatsen som kreves i de store firmaene, sier Berge.

Hun legger til at det ikke betyr at man jobber lite i Telenor.

– Men her belønnes man for å jobbe effektivt. Da jeg jobbet eksternt følte jeg ikke alltid at det var slik – å jobbe effektivt betydde tvert imot færre timer på blokka.

IKKE NØDVENDIG NOK

Hvis firmaene virkelig følte at det var nødvendig å gjøre noe med kjønnsbalansen, hadde det ifølge Berge vært gjort enda mer.

– Jeg tror nok at de fleste firmaene ønsker å gjøre noe med det, men kanskje ikke ønsker det sterkt nok. De føler det ikke nødvendig. Det kan være noe med forretningsmodellen som er mer tiltrekkende for menn enn kvinner. Jeg har ikke fasitsvaret på hva firmaene gjør galt, men mener

firmaene har en utfordring med at forretningsmodellen deres i så stor grad belønner volum.

TRIVDES SOM PARTNER

Som juridisk direktør i Telenor er Siri Birgitte Bang Berge sjef for Telenors internadvokatavdeling, som i alt består av trettifire ansatte på Fornebu utenfor Oslo og i Bangkok.

Hun tilbragte mange år som advokat i Wikborg Rein, jobbet noen år in-house i Aker Solutions, før hun ble partner i Kluge fra 2013. I 2016 startet hun i Telenor.

Berge er i flere år blitt rangert som en av landets ledende internadvokater i Finansavisens advokatundersøkelse.

Livet som partner var svært bra, presiserer hun. – Jeg trivdes veldig godt, og Kluge var et flott sted for meg, og andre kvinner, å være. Men når jeg fikk den muligheten som jeg fikk i Telenor, kunne jeg bare ikke si nei, sier Berge.

FØLTE ANSVAR

I forkant av avgjørelsen om å forlate partnerstillingen i Kluge, vurderte hun nøye hvilken signaleffekt jobb-byttet ville ha.

– Før jeg bestemte meg for å forlate Kluge, følte jeg på et ansvar som kvinne på ikke å slutte som partner. Jeg følte at jeg egentlig ikke hadde lov til å gjøre noe annet enn å være partner. Og jeg tenkte veldig på signaleffekten, både overfor kvinner i Kluge, og de som ser firmaet utenfra. Men jeg kom til at når menn har lov til å skifte jobb uten at de må ta innover seg hva det har å si for andre menn, så måtte jeg som kvinne kunne gjøre det samme, sier Berge.

- BØR SE TIL SVERIGE

I fjor var Telenor i en prosess der de fornyet rammeavtalen med eksterne advokatfirmaer.

– Vi rangerte tilbudene etter flere kriterier, som pris og mangfold. Det var ingen som var veldig flinke på mangfold – mer grader av dårlig – men firmaene som fikk rammeavtale med Telenor var blant de beste, og hadde konkrete planer på feltet. Vi måler de eksterne advokatfirmaene på mangfold, og

SIRI BIRGITTE
BANG BERGE (47)

Stilling:

Juridisk direktør i Telenor fra høsten 2016

Tidligere jobber:

Partner i Kluge fra

2013 – 2016

Akers Solutions fra

2007 til 2012

I Wikborg Rein fra

1998 til 2007

– Her i Telenor har vi mange kjempeflinke menn og kvinner som har kjent på at de ikke ønsket den byrden det er å jobbe i et eksternt advokatfirma, sier Siri Birgitte Bang Berge.

forventer at de stiller med kjønnsbalanserte lag i samkvem med oss.

Av norske advokatfirmaer skrev Telenor til slutt under med DLA Piper, Haavind, Hjort og Deloitte. I tillegg har Telenor rammeavtale med en rekke internasjonale advokatfirmaer.

Svenske Vinge er ifølge Berge et godt eksempel på et advokatfirma som gjør mye riktig. De har milliardomsætning – og en kvinneandel på nesten 25 prosent i partnerskapet.

Firmaet satte seg i 2015 et konkret mål om at det i femårsperioden frem til 2020 skulle tas opp gjennomsnittlig minst halvparten kvinnelige partnere.

– De må tvinge seg til å sette seg et konkret mål om hvilken kjønnsbalanse de ønsker. Hvis man setter seg så konkrete mål, som man kommuniserer eksternt, så når man målene. Så lenge målene er uklare, og fremstår mest som et ønske om forbedring, når man dem ikke.

MÅLES PÅ TIMER

Berge forteller at hun opplevde å ha alle muligheter i advokatbransjen, men også å måtte konkurrere med andre sultne og ambisiøse advokater.

– Som advokat i et stort firma måles du i stor

grad på antall timer. Tar du flere foreldrepermisjoner, er det andre som kommer og er til stede når du er borte. Dette er ting kvinner må tenke gjennom, samtidig som firmaene kan gjøre mye for å legge til rette.

Selv ga hun råd til alle som jobbet for henne i Kluge om å likedele permisjonen femti-femti, og om ikke å være borte for lenge.

– Er du borte i et av de de viktige årene du bygger deg opp for å bli partner, er du borte fra klienter, og fra å etablere et fotfeste. Samtidig kan firmaene sørge for at de som er ute i permisjon fremdeles deltar i loopen, og i strategien, sier Berge.

Hun tror det kan være lettere for mannlige partnere å kjenne seg selv igjen i en ung mann som kommer inn i firmaet.

- Hva er ditt viktigste råd til advokatfirmaene for å bedre kjønnsbalansen i partnerskapene?

– Det er ikke mangel på hverken talent eller kvinner som ønsker å komme opp, selv om de nok mister noen som ikke vil underveis. Firmaene må, i tillegg til å ha konkrete mål, finne kvinnene tidlig, følge dem opp, og coache dem til topps. Jeg tror Vinge kommer til å nå sine mål. Og hvis Vinge kan – kan Wiersholm, Wikborg Rein og Kluge også! •

”

I Telenor har vi en helt annen tilnærming til «work/life balance».

– Firmaene forklarer den lave andelen med at man må se dette over et tidsperspektiv, og at de har flere kvinner som blir partnere ved neste opptak, eller opptaket etter. Dette opplever jeg i stor grad som eskapisme – en ren bortforklaring.

Geir Woxholth, jusprofessor ved UiO
Dagens Næringsliv, 8. februar

75%

av firmaets senioradvokater er kvinner.

SLÅR KNOCKOUT PÅ PARTNER-STATISTIKKEN

– *men vil bli enda bedre*

Viktige møter skjer i arbeidstiden. Mannlige advokater tar utvidet pappapermisjon. I Advokatfirmaet Bull & Co har de i flere år tatt bevisste grep for å få en god balanse mellom jobb og fritid – og få opp flere kvinnelige partnere.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Advokatene i Bull & Co mener kulturen i firmaet er avgjørende for at det i en årrekke har hatt rundt tretti prosent kvinnelige partnere. Innen 2021 skal antall kvinner etter planen øke.

Bull & Co advokatfirma er landets 30. største, målt i omsetning, ifølge Finansavisen JUS' oversikt over landets største advokatfirmaer i fjor. Firmaet har 17 mannlige partnere og syv kvinnelige, en kvinneandel på 29 prosent.

Men andelen kvinnelige partnere skal opp: Styret i advokatfirmaet, som i fjor hadde en omsetning på over 80 millioner kroner, har vedtatt at firmaet innen 2021 skal ha minimum førti prosent kvinner på toppen.

Og skal vi tro Tine Engstrøm Wærsten, som i fjor høst ble hentet inn som daglig leder, er det kulturen i firmaet som er nøkkelen til suksess.

– Vi har en lang tradisjon for å ha kvinner i partnerskapet, ledelse og styret. Firmaet har over mange

år hatt et bevisst fokus på kjønnsbalanse både i rekrutterings- og opprykksprosesser og ved fordeling av lederverv. Vi er ganske bevisste på hvordan vi organiserer jobbingen her. Alle møtene i fag-

gruppene og partnernøtene legges eksempelvis til ordinær arbeidstid. Det forventes ikke at man må være igjen på kveldstid for å få med seg siste nytt, sier Wærsten.

Den gode balansen mellom kvinner og menn har mye å si for kulturen, påpeker hun.

INGEN SÆRTILTAK

En firmakultur der mennene tar pappapermisjon, i enkelttilfeller også utover minsteandelen, omtales som en annen faktor.

75 prosent av firmaets senioradvokater er kvinner.

– Det fremstår som et naturlig steg for kvinnene her å bli partner på et eller annet tidspunkt. Vi må nesten passe oss for at det ikke blir for få mannlige senioradvokater.

Men kvinnene har ingen særtiltak.

– Her er det like naturlig for de mannlige som det er for de kvinnelige ansatte å hente i barnehagen, og rom og fleksibilitet for både å ha ambisjoner, ha det goy på jobb - og samtidig kunne tilpasse jobben med et familieliv. Og de står absolutt ikke tilbake på inntjeningen sammenlignet med mennene, sier Wærsten.

I fjor ble Jenny Sveen Hovda partner, etter å ha gått hele veien i firmaet.

– Da jeg tok avgjørelsen om å bli værende i firmaet, var det viktig for meg å vite at det var mulig å nå opp her. Det samme sier de unge som

Partner Jenny Sveen Hovda, daglig leder Tine Engstrøm Wærsten, og partner Saloume Djoudat arbeider i et av de mest mangfoldige mellomstore advokatfirmaene i landet. Nå har de satt et klart mål om å øke kvinneandelen ytterligere.

jobber her nå også, at det er mange rollemodeller her som gjenspeiler strategien. Når kulturen i firmaet er god, trenger man ikke nødvendigvis egne mentorordninger eller babytreff, sier Hovda.

Hun understreker at det er bred enighet i partnerskapet – også blant mennene – om at målsetningen om å nå 40 prosent kvinnelige partnere skal nåes.

– Tilbakemeldingene fra de mannlige partnerne er at et slikt mål er kjempebra, skyter Tine Wærsten inn.

EN ANNERLEDES BAKGRUNN

Saloume Djoudat har arbeidet i Bull & co. helt siden 2006, og er i dag partner, i tillegg til at hun sitter i styret. Nylig kom hun tilbake i jobb etter sju måneders mammapermisjon.

– Allerede da jeg startet her i 2006 snakket firmaet om work-life balance. Selvfølgelig har vi perioder her også der vi jobber mye, men du blir ikke uglesett om du må gå tidlig for å hente i barnehagen, påpeker hun.

Som åtteåring kom hun til Norge fra Iran, og bodde den første tiden på asylmottak.

– Det er nok ikke så mange advokater som

faktisk kan si at de har erfaring fra å bo i mottak, sier Saloume.

– KONKURRANSEFORTRINN

Hun sier hun har måttet jobbe ekstra hardt for å nå opp som partner.

– Som advokat lever man av språket sitt, og morsmålet mitt er persisk. Men jeg har alltid vært svært målbevisst, og sulten på å nå opp. Allerede på jobbintervjuet spurte jeg om hva som skulle til for å bli partner.

Djoudat jobber i firmaets corporate-avdeling, en tradisjonelt mannsdominert del av advokatbransjen.

– Jeg ser det nesten som et konkurransefortrinn å være kvinne. Advokatrollen er i endring, og hvis man tenker langsiktig tror jeg firmaene er tjent med en variert bakgrunn også på toppen. Sånn jeg ser det vil de største firmaene være tjent med å gi flere kvinner sjansen. Det gjør vi her, og det går som regel veldig bra!

Tine Wærsten presiserer at også Bull & co. har en vei å gå når det gjelder mangfold.

– Jeg har tro på at ulikhet, og meningsforskjeller har en verdi i seg selv. Da får vi brynt oss på hverandre, og får en utvikling, sier hun. •

”
Det fremstår som et naturlig steg for kvinnene her å bli partner på et eller annet tidspunkt.

Kvinneutvalgets karrieredebatt:

- Da jeg var trainee var det ingen som turte å si at de ønsket «work life balance»

Advokatfirmaene er på vei bort fra heftig timekjør som karrierestige, og innfører nye motivasjonsfaktorer for å hindre at talenter av begge kjønn forlater bransjen.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Atle H. Carlsen i Selmer, Equinor-advokat Ellen Kristina Bergan, senioradvokat Christian Emil Petersen i Wikborg Rein, partner Ylva Gjesdahl Petersen fra Thommessen, partner Henrik Boelke fra Hjort og partner Naja Donnow fra Kluge satt i panelet.

Nylig arrangerte Kvinneutvalget i Advokatforeningen i samarbeid med #Hunspanderer inspirasjonsseminar i Advokatfirmaet CLPs lokaler om hvilke tiltak som må til for å få opp flere kvinner i lederposisjoner i advokatbransjen, og hvordan man skal klare å møte økte krav til kjønnsbalanse og rapportering fra kunder.

I advokatfirmaet Selmer vil de vri vekk fokuset fra timeprismodellen.

- Vi er helt avhengig av at flere ønsker å kombinere partnerstilling med det å ha familie, sa administrerende direktør Atle H. Carlsen.

- Vår bransje er et produkt av en tid der samfunnet så annerledes ut. Partnermodellen må moderniseres, fortsatte han.

Han erkjente at motivasjonsfaktorene i firmaet har vært for timesbaserte.

- Vi som advokatfirma er opptatt av å skape mest mulig verdi for kunden til lavest mulig kost. Da må vi ha et incentivsystem bakover i verdikjeden som speiler dette, og ikke ha advokater som jager mot å maksimere egen lønning med flest mulig timer.

- Dette har ikke bransjen vært gode nok på, tilla Carlsen.

SKEPTISKE KVINNER

Han fortalte at Selmer har lagt om på incentivene for advokatene og senioradvokatene i firmaet, og at disse skal endres også for fullmektigene.

- Vi må bli flinkere til å finne ulike løsninger på hvordan man skal komme seg oppover, og synliggjøre muligheten for å jobbe med redusert innsatsgrad, sa Carlsen.

I Selmer har en gruppe på syv kvinnelige advokater kartlagt ulike problemstillinger knyttet til interne karrieremuligheter. Blant annet har kvinnelige advokatfullmektiger og advokater i firmaet fått spørsmål om de ser selv som partner med en eventuell familie.

Mens ti prosent var klare på at det ville gå helt fint, svarte hele førti prosent «nei» eller «vet ikke».

- Vi kan bare ikke ha en så stor andel som ikke ser seg selv som mulig partner hvis de får familie. Da hopper de av i mellomtiden, sa Carlsen, som presiserte at å få frem flere kvinnelige partnere er et ledelsesproblem og -ansvar - og at de aller fleste tiltakene de gjør i firmaet er kjønnsnøytrale.

- Jeg synes det er kjemp fint at selskaper som Equinor og DnB stiller krav, men drivkraften må komme innenfra. Og da må du tro at verdien du skaper vil bli større med mangfold i teamet, sa Carlsen.

NEGATIV LIKEDELINGSMODELL?

Equinor-advokat Ellen Kristina Bergan tok i debatten til orde for at man må tørre å snakke om «elefanten i rommet»: Penger og inntjening.

- Som kunde er vi opptatt av at antall timer «på blokka» ikke bør være det eneste eller det dominerende suksesskriteriet for partnere eller yngre advokater som er på vei opp, fordi man da risikerer å miste verdifull kompetanse - både kvinner og menn.

- Det er mulig at vi også må ta inn over oss, som kunde, at vi kanskje er med på å øke timefokuset når vi betaler for rådgivningen per time. Kanskje bør vi i større grad be om fastpris på oppdrag. Vi mener også at man må tørre å stille spørsmål ved om likedelingsmodellen som mange advokatfirmaer har - og som det er mye positivt ved - egentlig er et hinder for mangfold.

IKKE TAPSPROSJEKTER

Hun presiserte at de som innkjøper ikke ønsker å ta fra advokatfirmaene lønnsomheten, eller at man «skal kvotere inn tapsprosjekter».

- Og vi mener absolutt ikke at kvinner er tapsprosjekter! Men vi mener at advokatfirmaene må være villige til å tenke langsiktig. Vi ønsker tilgang til de beste rådgiverne, og for å få det må advokatfirmaene ha en attraktiv og bærekraftig modell, slik at de tiltrekker seg de beste talentene over tid.

Mange moderne kvinner og menn hverken ønsker eller har mulighet til å få flest timer «på blokka», poengterte hun.

- Jeg merker en trend blant student-traine'ene der ute. Da jeg var trainee for ni-ti år siden, var det ingen som turte å si at de ønsket ha «work life balance» eller å stå på ski i helgene - det snakker mange helt åpent om nå, påpekte Equinor-advokaten.

Hun lovet at Equinor vil fortsette å bruke sin innflytelse som stor innkjøper til å integrere mangfold som et av flere parametere man vurderer advokatfirmaene på - og at dette ikke handler om kvotering.

- Vi kommer til å se på resultater og målsetninger. Det holder ikke lenger å bare ha en god policy, eller å prate om det, sa Bergan, som også sa hun har tro på at de kan gjøre dette arbeidet sammen med advokatfirmaene.

- Vi er de første til å si at vi også må gjøre vårt. Tilgjengelighet er en del av det man kjøper av rådgiverne. Vi som kunde kan nok bli flinkere til å si at «Dette rådet trenger jeg ikke i dag, det holder om jeg får det om en uke».•

Sagt i debatten

«Vi har lagt ut alle partner-forventningene åpent på vårt intranett»

Naja Dannow, partner i Kluge

«Jeg kan ikke tenke meg noe verre enn å bli kvotert inn som kvinne»

Ylva Gjesdahl Petersen, partner i Thommessen

«Det hjelper ikke å ta tiden til hjelp - det må tiltak til»

Eline Thorsrud, fast advokat i CLP og styremedlem i #Hunspanderer

På tavla illustrerer Kaare Oftedal hvordan partnerne står midt mellom de ansatte og klientene. – Vi må vise at det eksisterer et liv ved siden av jobben, sier han.

– Vi må tenke annerledes, og det er det ingen som har lyst til

Talentflukten fra advokatbransjen dreier seg ikke kun om kvinner, men om en helt ny generasjon advokater som setter de allmenne suksesskriteriene på prøve.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Det mener Kaare Oftedal, managing partner i DLA Piper Norway. Den internasjonale advokatkjempen, som holder hus på Aker Brygge i Oslo, har kontorer i førti land i Europa, og kan skilte med 89 medlemmer i Advokatforeningen her hjemme.

Managing partner Oftedal er opptatt av kjønn, og legger ikke skjul på at kvinneproblematikken i advokatbransjen er vanskelig å håndtere. DLA Piper Norway kan bare vise til en kvinneandel på nesten sju prosent blant partnerne, det vil si to av tretti.

Nylig var advokatpartnerne i DLA Piper samlet for å diskutere hvordan de kan nå målet om minimum tjue prosent kvinnelige partnere allerede innen 2021.

– Internasjonalt har vi en kvinneandel på over tjue prosent, som ikke er i nærheten av bra nok, men som er betydelig høyere enn DLA-kontorene i de nordiske landene, hvor kvinneandelen i snitt er på bare rundt ti prosent. Samtidig som Norden tradisjonelt og på de fleste plan ligger fremst på likestilling, ser vi fortsatt store forskjeller på kjønnsfordeling i en rekke yrker, hvor advokatbransjen er en av dem – i hvert fall på partnersiden. Dette er et paradoks som vi i DLA Piper sliter med å forstå og finne løsninger på, sier Oftedal.

Utfordringen med å ivareta talenter handler om både kvinner og menn, og det Oftedal kaller den nye generasjonen.

– De unge vil ikke bare lykkes med karrieren og tjene godt. De kan ikke lokkes med penger alene. Det er ikke bare snakk om å miste de kvinnelige talentene, men talenter i det hele tatt.

TJENER GODE PENGER

I mars ble den nye generasjonens verdier diskutert på partnersamlingen, som gikk over to dager.

– Dette er komplekst, og utfordrer både våre holdninger og vår bedriftskultur, fordi det setter måten vi har tenkt på – og de allmenne suksesskriteriene og definisjonen av hva som er en «riktig karriere» - på prøve.

Den etablerte forretningsmodellen utfordres, mener Oftedal.

– Vi må tenke annerledes, og det er det ingen som har lyst til. Vi har en forretningsmodell som har funket i alle år, og vi tjener fortsatt gode penger på den. Vi lukker litt øynene for at verden er i ferd med å omstille seg.

STIKKER HODET I SANDEN

– Når både de ansatte og klientene sier at vi må jobbe og tenke annerledes; vi har ikke lyst til å jobbe for dere hvis ikke dere kan legge til rette for en litt annen arbeidshverdag, vi vil ha kjønnsmangfold og vi ønsker fastpris, ikke timepris - da kan ikke vi stikke hodet i sanden og si nei, slår han fast.

Selv sier Oftedal at han ønsker å legge opp til en arbeidsform der fokuset er på at jobben gjøres til rett tid og til rett kvalitet, uavhengig av hvor den gjøres, og uten at tidspunkt på døgnet skal spille en stor rolle.

– Jobben skal gjøres, men den kan gjøres på andre måter enn det vi har gjort før og vi må være møysommelige med å inkludere og støtte de ansatte gjennom ulike livsfaser, slik at de ikke faller av læringskurven på vei oppover. Det er det jeg har lyst til å få til.

VONDT Å TAPE PENGER

En studie gjennomført av det amerikanske konsulent-selskapet Management Research Group og det internasjonale instituttet for ledelsesutvikling (IMD) i Sveits har sett nærmere den raskest voksende gruppen i arbeidslivet, det vil si generasjonen som er født mellom starten av 80-tallet og tidlig 90-tall.

Ifølge forskningen er denne generasjonen mer forsiktig, den verdsetter forutsigbarhet, har høye prestasjonskrav, men forventer god støtte utoverveis, den har større informasjonsbehov, krever mer umiddelbarhet, mer inkludering og ønsker en større opplevelse av tilhørighet.

– Det er en generasjon som har lyst til å få innflytelse mye raskere. De er veldig deltakende, tar ikke ting for gitt og stiller spørsmål hele tiden. Det er ikke lenger slik at alle starter hos et firma med en ambisjon om å jobbe som en «bikkje» i 15 år for å bli partner og tjene mye penger. De er mer kortsiktige.

Hovedutfordringen, slik Oftedal ser det, er at generasjonen setter den veletablerte arbeidsmodellen på prøve.

– Vi bør være forberedt på å bruke flere ressurser på å løse oppgaver for å minske arbeidspresset på den enkelte. Da vil man kanskje risikere å tjene mindre, men i så fall må man heller finne nye og effektive løsninger. Man må erkjenne at det finnes flere måter å jobbe på, slik at man ikke ensidig belønner flest timer. Alle endringer gjør vondt, spesielt hvis det går utover lommeboka en liten periode. Da gjør det spesielt vondt.

KLIENTENE MÅ UTFORDRES

Oftedal er overbevist om at mange av problemene kan løses om partnerne er sitt ansvar bevisst, og går foran som rollemodeller, og viser at det går an å ha et liv ved siden av jobben.

– I tillegg må vi ha et bevisst forhold til tilrettelegging og akseptere at forskjellige ansatte jobber på forskjellige måter. Jeg mener også at det er viktig å utfordre klientene på dette. Vi ser at blant annet DNB, Equinor og staten rasler med sablene og krever mangfold, men da må også de være bevisste på hvordan de bruker oss. De må være åpne for at vi kan si at vi ikke legger møter mellom klokken 15 og 18, fordi vi vil gi folk rom til å være hjemme.

– **Hvordan skape en kultur som gir rom for den nye generasjonen?**

– Man burde ikke skrive «møte» i kalenderen fra klokken 14 til 17 dersom man i virkeligheten er i foreldresamtale. Ikke ta med deg en dokumentmappe og lat som om du skal i møte når du egentlig skal hente i barnehagen. Det er små ting, men sender viktige signaler. •

”
Alle endringer gjør vondt, spesielt hvis det går utover lommeboka.

– Jeg vil argumentere mot dette så godt jeg kan, for dette er jeg skikkelig imot, sier Marius Dietrichson. Her med Frode Sulland.

– Den folkelige kontrollen med straffesaker svekkes ytterligere

Forsvarergruppen kaller regjeringens forslag om å droppe ubetinget ankerrett i seksårssaker et svik mot løftene som ble gitt i forbindelse med juryavviklingen.

TEKST: THEA N. DAHL FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Imidten av mars foreslo regjeringen å fjerne ubetinget ankerrett i straffesaker som gjelder lovbrudd med strafferamme på over seks års fengsel, altså å oppheve straffeprosessloven § 321 tredje ledd.

Etter forslaget skal alle anker vurderes på grunnlag av det alminnelige silingskriteriet i andre ledd første punktum, med unntak av saker som faller inn under første ledd. Det er Marius Dietrichson, leder av Forsvarergruppen, sterkt kritisk til.

– Man skal ikke miste av synet at saksbehandlingen i ankeutvalget i lagmannsretten kun skjer på bakgrunn av sakens dokumenter. En ankenektelse er derfor klart dårligere fundert enn en dom etter full bevis-

førsel og bevisumiddelbarhet. Vi er imot at alvorlige saker, som for eksempel en drapssak, skal endelig avgjøres slik, sier Dietrichson.

– TILTALTE MÅ HA ANKERETT

Dietrichson mener at dagens silingsordning allerede er for dårlig, og at altfor mange saker blir silt vekk og nektet behandling.

– Tiltalte må ha ankerrett i saker hvor lange straffer idømmes. Det er helt avgjørende, sier han.

Han mener at forslaget er et svik mot løftene som ble gitt i forbindelse med juryavvikling.

– Da ble det uttalt at de alvorligste sakene fremdeles skal avgjøres med overvekt av lekfolk, men dette vil ikke skje om forslaget går igjennom. Da vil de alvor-

ligste straffesakene kun avgjøres av fagdommere alene. Den folkelige kontrollen ved straffesakene svekkes da ytterligere.

Dietrichson er også kritisk til at regjeringen plukker ut deler av forslaget til ny straffeprosesslov og behandler det for seg. Han mener Straffeprosesslovutvalgets innstilling bør behandles under ett.

– Store reformforslag, som det reformen av straffeprosessloven innebærer, må sees i sammenheng og utredes skikkelig. Det har blitt gjort av utvalget, og god lovgiverskikk tilsier da at dette blir behandlet på tilsvarende vis fra lovgivers side. Vi synes det er uklokt å flikke på en ikke-tilfredsstillende lov og hastegjennomføre deler av en reform.

OFRETT RETTSSIKKERHETEN

I sin presentasjon av lovforslaget, skriver Justis- og beredskapsdepartementet at de «mener dette er et forslag som kan gi en umiddelbar effektivitetsgevinst og frigjøre ressurser for (...) lagmannsrettene (...)». Det mener strafferettsadvokat og Dietrichsons forgjenger som leder av Forsvarergruppen, Frode Sulland, er spesielt problematisk.

– Mitt utgangspunkt er at det fremstår som oppsiktsvekkende at ressurs- og effektivitetshensyn blir vektlagt så sterkt i forarbeidene til denne endringen, og at dette skal kunne trekkes inn som et formål ved ankesilingen. Dette blir dermed departementets virkemiddel for å bøte på utarming av lagmannsrettene, sier Sulland. •

ANNONSE

JOBBER DU MED FAMILIE, ARV OG SKIFTE?

Ses på Advokatenes fagdager!

Det årlige kurset i familie, arv og skifte ser nærmere på skatt og arv, gjensidig testament, omstøtelse, immaterielle rettigheter, og vergemål og fremtidsfullmakter. Det blir lagt vekt på den praktiske nytten for deg som advokat og rådgiver.

Meld deg på i dag, så du er sikret plass. Påmelding og ytterligere informasjon på advokatenesfagdager.no

ADVOKATENES
FAGDAGER.NO

Oslo Kongressenter
Folkets Hus 23.-24. mai

JUS

— JU§NYTT —

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendoms- og meglings-tjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Lovendringer

1. MARS 2019

Helse- og omsorgsdepartementet:

NY: LOV-2019-03-01-3 om tilskudd til visse private virksomheter med offentlig tjenestepensjonsordning. Dette gjelder virksomheter som leverer eller har levert lovpålagte spesialisthelsetjenester og statlige barneverntjenester. Tilskuddsordningen vil være søknadsbasert og skal dekke ideelle organisasjoners påløpte pensjonskostnader til og med 1. januar 2019.

1. APRIL 2019

Finansdepartementet:

LOV-2018-11-23-87 om endringer i finansforetaksloven mv. (andre betalings-tjenestedirektiv). EUs andre betalings-direktiv (PSD 2) regulerer foretak som tilbyr to nye typer betalingstjenester og gir andre aktører enn bankene tilgang til å iverksette betalinger fra en konto og tilby informasjonstjenester basert på tilgang til saldo- og transaksjonsopplysninger.

Barne- og likestillingsdepartementet:

LOV-2018-06-15-34 om endringer i barneloven og statsborgerloven (foreldreskap og statsborgerskap for barn født i utlandet). Et hovedformål med endringene er å bidra til en bedre håndtering av saker om erklæring av farskap for barn født i utlandet når det er tvil om identitet.

Transportrett:

Stansingsrett – fraktfører erstatningsansvarlig

Høyesterett avsa 6. februar 2019 dom (dissens 4-1) – **HR-2019-231-A** – som gjaldt krav om erstatning overfor en fraktfører som utleverte varer til kjøperen i Norge til tross for at den canadiske selgeren hadde instruert om stansing. Kjøperen gikk konkurs, og selgeren krevde tapet erstattet av fraktføreren.

Flertallet (Høyetveit Berg, Kallerud, Bergsjø og Bull) kom til at selgerens stansingsrett var i behold, og at fraktføreren utlevering av varene var erstatningsbetingende uaktsom. Fraktføreren ble dømt til å betale ca. 350 000 USD med tillegg av renter. Partene var enige om at en selvstendig fraktfører etter omstendighetene kan ha plikt til å etterkomme en stansingsinstruks fra en selger som ikke er part i transportavtalen. Fraktføreren har en lojalitetsplikt overfor begge partene i det underliggende kjøpsforholdet (avsnitt 75). Når en fraktfører mottar en instruks om stansing fra selgeren, inntreer en handleplikt. Fraktføreren må ta stilling til om det er grunn til å etterleve instruksjonen eller ikke. Det er ikke tilstrekkelig å vise til at kjøperen har presentert et konnossement, jf. sjøloven § 307 første ledd (avsnitt 80).

Spørsmålet var om det ut fra fraktføreren kunnskap eller den kunnskap han burde ha skaffet seg, var forsvarlig å stanse eller å utlevere varene. Dette berodde på et tradisjonelt uaktsomhetsansvar (**avsnitt 82 – 83**).

Fraktføreren hadde en rekke anførsler som ikke førte frem. Dette gjaldt blant annet at stansingsretten var fraskrevet i transportavtalen med kjøperen, men selgeren var ikke bundet av den klausulen. Selgeren var heller ikke medansvarlig for fraktføreren uaktsomme handling, og selgeren hadde ikke ettergitt kravet.

Mindretallet (kst. dommer Sæbø) kom til at erstatningskravet ikke førte frem. Fraskrivelsen av stansingsrett i konnossementet medførte at det ikke var rettsstridig av fraktføreren å unnlate å etterkomme selgerens instruks om stansing (**avsnitt 106 – 121**).

Dommen er et viktig bidrag når det gjelder forståelsen av selgers stansingsrett etter CISG (FNs konvensjon om internasjonale løsørekjøp) artikkel 71. Kjøpsloven § 61 svarer til denne bestemmelsen.

Høyesterett storkammer: Fangst av snøkrabbe på norsk kontinentalsokkel i fiskevernsonen på Svalbard

Høyesterett i storkammer (11 dommere) – **HR-2019-282-S** - forkastet 14. februar 2019 enstemmig ankene fra en russisk kaptein og et latvisk rederi som var dømt i lagmannsretten for å ha fangstet snøkrabbe uten norsk tillatelse. Fangsten skjedde på norsk kontinentalsokkel i fiskevernsonen ved Svalbard. Fangst av snøkrabbe er regulert i snøkrabbeforskriften – **FOR-2014-12-19-1836** – med hjemmel i havressursloven § 16 andre ledd bokstav c. Overtredelse av forskriften er straffbar etter havressursloven. Denne loven gjelder med de begrensninger som følger av folkeretten.

Slik saken var begrenset ved behandlingen i Høyesterett, skulle Høyesterett bare vurdere to forhold. For det første om snøkrabben er en sedentær art. Etter FNs havrettskonvensjon artikkel 77 nr. 4 er en art sedentær om den må være i konstant fysisk kontakt med havbunnen for å bevege seg. For det andre om fangsten er straffbar uavhengig av om Svalbardtraktaten gjelder i det aktuelle området, og uavhengig av om dispen-

sasjonshjemmelen i snøkrabbeforskriften eller praktiseringen av den strider mot likebehandlingsprinsippet i traktaten.

Høyesterett kom til at snøkrabben er en sedentær art i havrettskonvensjonens forstand (**avsnitt 45 - 58**). Det ble vist til snøkrabbens naturlige bevegelsesmønstre, sammenholdt med ordlyden i havrettskonvensjonens artikkel 77 nr. 4. Snøkrabber omfattes derfor av kyststatens eksklusive rett til å utnytte naturressursene på kontinentalsokkelen, herunder sedentære arter. Fangst av snøkrabber kan gjøres betinget av tillatelse fra norske myndigheter, uten at dette er i strid med folkeretten.

Høyesterett kom videre til at de tiltalte kunne straffes uavhengig av om Svalbardtraktaten kom til anvendelse i det

aktuelle området, og uavhengig av om dispensasjonsbestemmelsen i snøkrabbeforskriften skulle være i strid med traktaten. Alle borgere og selskaper uansett nasjonalitet kan straffes dersom de fang-

ster uten dispensasjon fra norske myndigheter.

Prinsippet om at ingen straffritt kan opptre som om tillatelse er gitt, er grunnleggende i et rettssamfunn. Det forelå derfor uansett ikke noe brudd på likebehandlingsprinsippet i Svalbardtraktaten. Høyesterett var på denne bakgrunn enig med lagmannsretten i at de tiltalte kunne straffes.

Dommere: Berglund, Matningsdal, Endresen, Mose, Webster, Matheson, Kallerud, Bergsjø, Falch, Bergh og justitiarius Øie.

Høyesterett kom til at snøkrabben er en sedentær art i havrettskonvensjonens forstand

Kontraktsrett: Bustadoppføringsloven § 12-garanti

Lovavdelingen har i januar 2019 publisert to tolkningsuttalelser som gjelder garantiansvar etter bustadoppføringsloven § 12.

Lovavdelingen kom i uttalelse - **JDLOV-2018-6420** - til at garantiansvar etter bustadoppføringsloven § 12 (§ 12-garanti) skal regnes som en "kausjon eller tilsvarende garanti" etter foreldelsesloven § 7 første punktum, slik at foreldelse må avbrytes særskilt overfor garantisten. En § 12-garanti foreldes følgelig selvstendig, jf. Rt-1987-1086 (på side 1092) og Rt-1998-740 (på side 747). Lovavdelingens syn er i samsvar med det professor Kåre Lilleholt har lagt til grunn i note 67 til bustadoppføringsloven på Rettsdata. I juridisk teori er det riktignok også gitt uttrykk for at "lovbestemt kausjonsansvar" ikke skal regnes som "kausjon eller tilsvarende garanti", se Røed, Foreldelse av fordringer, 3. utgave (2010) side 252 og Smith, Garantikrav og garantistvern, 2. utgave (1981) side 354. Men selv om § 12-garantien er lovpålagt, må det inngås en avtale mellom garantisten og entreprenøren, og det må være avgjørende. Garantien kan derfor ikke likestilles med et lovbestemt kausjonsansvar, der ansvaret følger direkte av loven. Illustrerende her er drøftelsen vedrørende garanti etter husleieloven § 3-6 i Kjørven m.fl., Foreldelse av fordringer, (2011) side 474 nest siste avsnitt.

Man bør være oppmerksom på at det kan i enkelte situasjoner

slå uheldig ut for forbrukeren at garantikravet foreldes selvstendig. Dette gjelder særlig hvor forbrukeren venter på utbedring fra entreprenøren og ikke tror at garantien vil aktualiseres. På den annen side ville konsekvensen bli at garantiansvaret aldri bortfaller så lenge hovedfordringen holdes i live, hvis ikke foreldelse må avbrytes selvstendig overfor garantisten. Man må også huske på at foreldelse kan avbrytes overfor garantisten ved forkynnelse av prosessvarsel etter foreldelsesloven § 19. Reglene om tilleggsfrister i foreldelsesloven § 10 gjelder også overfor garantisten, jf. foreldelsesloven § 7 første punktum.

Lovavdelingens uttalelse - **JDLOV-2018-3639** - gjelder et tolkningssspørsmål vedrørende § 12 siste ledd (9. ledd). Denne bestemmelsen ble endret med virkning fra 1. januar 2019, se endringslov LOV-2018-05-15-18, slik at det ble gjeninnført en tilbakeholdsrett for forbrukeren til fortregning for hevningsretten som gjaldt i perioden 1. januar 2017 til 1. januar 2019. Lovavdelingen kom til at forbrukerens sanksjon mot forsinket garantistillelse etter § 12 andre ledd andre og fjerde punktum vil være hevning - ikke tilbakeholdsrett - i tilfelle der avtalen er inngått mellom 1. januar 2017 og 1. januar 2019. Dette gjelder også hvis garantistillestidspunktet inntreffer etter 1. januar 2019.

Tingsrett: Flytebryggeanlegg krenket nabos strandrett

Høyesterett avsa 13. februar 2019 enstemmig dom – **HR-2019-280-A Skjærhalden** – som gjaldt spørsmål om et flytebryggeanlegg i havnen på Skjærhalden på Hvaler krenket en nabos strandrett, og om retten i så fall var tapt på grunn av konkludent adferd fra naboens side.

Det ble i 2005 bygget en gjestebrygge. Etter utvidelser består anlegget i dag av en hovedbrygge som strekker seg omlag 230 meter ut i havnebassenget med tverrpirer på landsiden. Bryggen skrå inn foran en naboeiendom.

Det er sikker rett at strandeieren har visse rettigheter i sjøområdet utenfor eiendomsgrensen, «strandrett». I saken var det spørsmål om det nærmere innholdet i utbyggingsretten, da det dreide seg om en flytebrygge. Rettstilstanden er basert på rettspraksis, og Høyesterett så på de seks sentrale høyesterettsdommene som kaster lys over innholdet i utbyggingsretten: Rt-1896-500 Brulanes, Rt-1961-1114 Nøstebod, Rt-1985-1128 Rugsund, Rt-1987-629 Oksva, Rt-1989-902 Nordstranda og Rt-2005-1577 Florø havn. Høyesterett oppsummerte rettspraksis slik (**avsnitt 49 - 52**):

«Jeg [Kallerud] presiserer at det jeg har i tankene er avgrensning av privatrettslige rettigheter, slik som i saken her hvor tvisten er mellom to parter som begge ønsker å ha et bryggeanlegg utenfor den ene partens eiendom. Som jeg har vært inne på under domsgjennomgangen, kan løsningen være en annen hvor det er spørsmål om å avgrense en strandrett mot andre former for utnyttning eller mot offentlige eller allmenne interesser.

Utbyggingsretten er en eksklusiv rett for strandeieren til å utnytte sjøområdet utenfor eiendomsgrensen. Så langt eneretten rekker, gir den dermed vern mot inngrep fra eiere eller rettighetshavere på naboeiendommene. Om retten er krenket påvirkes ikke av om inngrepet allerede er gjennomført. I denne forstand gjelder det altså ikke noe prinsipp om først i tid, best i rett.

Utbyggingsretten omfatter retten til å legge ut flytebryggeanlegg utenfor eiendom. I havneområder hvor det foreligger en reguleringsplan strekker retten seg i alle fall ut til den aktuelle reguleringsgrensen, såfremt utbyggingen ikke kommer i konflikt med andres strandrett.

Det er ikke grunnlag for å fastlegge de enkelte grunneieres rettigheter i sjøområdet utenfor eiendomsgrensene basert på en interesseavveining mellom dem. Om det er rom for en interesseavveining kan derimot stille seg annerledes hvor en strandrett står mot andre former for utnyttning eller mot offentlige eller allmenne interesser. Det er ikke situasjonen her.»

I den konkrete vurderingen fant Høyesterett det klart at naboens rett til utbygging var krenket av gjestehavnens anlegg. Bryggen skrå inn foran naboens eiendom i et område hvor naboen har enerett til å bygge ut, og hvor reguleringsplanen legger opp til nettopp den bruk som også naboen ønsker. Retten var ikke tapt selv om anlegget allerede var plassert foran naboens eiendom.

Utbyggingsretten er en eksklusiv rett for strandeieren til å utnytte sjøområdet utenfor eiendomsgrensen.

Høyesterett kom imidlertid til at naboen ved konkludent adferd hadde tapt sin rett til selv å bygge ut slik at hun ikke nå kunne kreve gjestehavnens anlegg fjernet (avsnitt 57-76). Naboen hadde opptrådt på en slik måte at hun måtte sies å ha godtatt etableringen av bryggeanlegget og gitt utbyggeren god grunn til å innrette seg i tillit til dette. Dommen er et godt eksempel på at strandrett kan tapes ved konkludent adferd.

Dommere: Kallerud, kst. dommer Sæbø, Ringnes, Normann og Matningsdal.

Straffeprosess: Forholdsmessighetsvurderingen ved fengsling

Høyesteretts ankeutvalg avsa 5. februar 2019 kjennelse – **HR-2019-225-U** – som er et godt bidrag når det gjelder forholdsmessighetsvurderingen etter straffeprosessloven § 170 a, og hvilket tidsperspektiv som skal legges til grunn.

Det er fast praksis at dersom det ut fra begrunnelsen for fengslingen synes åpenbart at den vil bli begjært forlenget frem til hovedforhandlingen, må forholdsmessighetsvurderingen etter § 170 a foretas i dette tidsperspektivet, jf. HR-2018-1603-U avsnitt 14-15. En slik plikt til å vurdere forholdsmessigheten utover den aktuelle fengslingsperioden gjelder «bare ... hvor det er sannsynlig at fengslingsgrunnlaget vil stå i samme stilling i hele perioden», jf. Rt-2002-197. Om det ikke er tilstrekkelig avklart om påtalemyndigheten vil be om fengslingen til hovedforhandling, vil det kunne være forsvarlig å vurdere forholdsmessigheten til en begrenset periode, jf. HR-2019-55-U avsnitt 17.

I saken hadde lagmannsretten kommet til at to av de spesielle fengslingvilkårene forelå; både unndragelsesfare og bevisforspillingsfare, jf. § 171 første ledd nr. 1 og 2. Fengslingvilkåret unndragelsesfare vil normalt ikke endre seg frem til hovedforhandlingen. Ved fengsling på dette grunnlaget må forholdsmessighetsvurderingen derfor ta utgangspunkt i når det er sannsynlig at hovedforhandlingen vil bli berammet.

Fengslingvilkåret bevisforspillingsfare vil derimot ofte ikke stå i samme stilling frem til hovedforhandlingen. Behovet for å holde siktede fengslet som følge av bevisforspillingsfare vil kunne endre seg etter hvert som etterforskningen utvikler seg. I saken gjenstod det etterforskning som vil kunne endre faren for bevisforspillelse.

Påtalemyndigheten hadde opplyst at den tok sikte på å holde siktede fengslet frem til hovedforhandlingen. Men ankeutvalget kom til at når det i saken forelå en selvstendig fengslingsgrunn (bevisforspillingsfare) som må forventes å endre seg i tiden frem til hovedforhandlingen, var det ikke en saksbehandlingsfeil av lagmannsretten at forholdsmessigheten ikke var vurdert i dette tidsperspektivet.

EMD: Prinsipiell dissens i storkammerdom

EMD avsa 22. oktober 2018 dom i saken S., V. and A v. Denmark – **EMD-2012-35553** – hvor mindretallet (to dommere) går inn på sentrale metodespørsmål. Førsteamanuensis em. Jan Helgesen, Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) har på Lovdata publisert følgende om dommen:

«Denne storkammer-dommen omhandlet frihetsberøvelse av tre fotball-supportere for å hindre sammenstøt i forbindelse med en landskamp. Saken gjaldt lovligheten av den syv timer lange frihetsberøvelsen.

I dommen reises det noen prinsipielle spørsmål om tolkningen av EMK. Det er lenge mellom hver gang det gjøres så tydelig.

Det er to dissenterende dommere, De Gaetano fra Malta og Wojtyczek fra Polen, som løfter frem denne dimensjonen.

Det generelle spørsmål som de to tar opp, er en problemstilling som har vært helt sentral i den norske og europeiske diskusjonen omkring EMD i meget lang tid: Den såkalte «dynamiske tolkningen» (evolutive interpretation) som EMD har foretatt gjennom årene.

Utgangspunktet er at de to dissenterende dommerne kritiserer flertallet for å ha forlatt denne tolkningstradisjonen, uten at flertallet verken drøfter at eller hvorfor de gjør det.

Flertallet legger avgjørende vekt på konvensjonens ordlyd og forarbeider. De legger seg altså på det vi gjerne kaller en «bokstavfortolkning» eller en «positivistisk tolkning».

Dette leder, etter mindretallets syn, til at flertallet tolker en helt sentral frihetsrettighet som artikkel 5 strengere enn det som har vært vanlig i de seneste årene. Dette punktet er noe vanskelig å forstå, fordi mindretallet selv mener at ordlyden skal være utgangspunktet for tolkningen.

Mindretallet er kritiske til hvordan flertallet kritiserer tidligere avgjørelser av Domstolen for ikke å redegjøre for hvorfor Domstolen i den enkelte sak har lagt en dynamisk tolkning til grunn. Samtidig kritiserer mindretallet selv, på et helt generelt og bredt grunnlag, at EMD aldri har klart å utvikle en konsistent lære om tolkning/anvendelse av EMK. I andre nasjonale og internasjonale rettssystemer er dette vanlig.

Mindretallet fremholder at grunnprinsippene for all traktatolking er Wien-konvensjonen om traktater. Mindretallet kritiserer flertallet for å legge for stor vekt på traktatens forarbeider. Etter Wien-konvensjonen er forarbeidene bare en subsidiær rettskildefaktor/et tolkningsmoment som kan vektlegges hvis ordlyden ikke er klar.

Det kan nok hevdes at mindretallets resonnementer ikke er helt konsistent i alle detaljer.

Slik jeg ser mindretallets prinsipielle drøftelser, er det to synspunkter som kan trekkes ut:

For det første: Mindretallet oppfordrer Domstolen til å redegjøre tydelig for hvorfor den i en sak velger en dynamisk tolkning eller unnlater å gjøre det.

For det andre: Mindretallet oppfordrer Domstolen til å utvikle en mer tydelig og prinsipiell metodelære/tolkningslære.

Det er vanskelig å forutsi hvilken

virkning denne prinsipielle dissensen vil få. Det var to dommere i mindretall, mens flertallet besto av 15 dommere. Sett utenfra vil det være å håpe at dette er problemstillinger Domstolen vil arbeide videre med.»

I dommen reises det noen prinsipielle spørsmål om tolkningen av EMK.

Merverdiavgift: Avgiftsplikt for travkuskers inntekter fra travløp

Høyesterett avsa 12. februar 2019 enstemmig dom – **HR-2019-273-A** – som gjaldt spørsmålet om såkalte oppsittpenge (et fast beløp travkusk får for å stille opp) og premieandeler til travkuskene utgjør merverdiavgiftspliktig omsetning. Klagenemnda for merverdiavgift hadde etterberegnet en travkusk for utgående merverdiavgift med ca. kr 380 000 pluss renter, jf. merverdiavgiftsloven § 3-1 første ledd, jf. § 1-3 første ledd bokstav a.

De rettslige utgangspunktene behandler Høyesterett i avsnitt 29 – 47, og konkluderte slik:

«Jeg [Bergsjø] bygger etter dette på den lovforståelse som Skattedirektoratet har gitt uttrykk for. Startpenge som utbetales i hesteløp, må avgiftsberegnes, forutsatt at det drives næringsvirksomhet. For premieandelene avhenger avgiftsplikten av grunnlaget for utbetalingen. Følger utbetalingen av regelverket for travsporten uten at kusen leverer noen motytelse, foreligger ingen avgiftspliktig omsetning. Er grunnlaget derimot en avtale mellom hesteeier og kusk om vederlag for kuskingen, må det beregnes utgående merverdiavgift av premiepengene.»

Høyesterett kom til at klagenemndas vedtak var gyldig, og at vedtaket ikke innebar usaklig forskjellsbehandling.

Dommere: Bergsjø, kst. dommer Lindsetmo, Høgetveit Berg, Bull og Webster.

Startpenge som utbetales i hesteløp, må avgiftsberegnes, forutsatt at det drives næringsvirksomhet.

Selskapsrett: Advokat ikke erstatningsansvarlig etter avviklingen av AS

En advokat fungerte som enestyre ved avviklingen av et kommunalt eid selskap. Det var ikke midler av betydning i selskapet. Eierkommunene valgte å dekke selskapets gjeld til en stor andel av selskapets kreditorer. En kreditor som ikke fikk dekket sitt krav, krevde erstatning av advokaten (avviklingsstyret).

Høyesterett kom i motsetning til lagmannsretten at det var forsvarlig av avviklingsstyret å konkludere med at det aktuelle kravet ikke var tilstrekkelig dokumentert. Høyesterett viste til at et rettssubjekt generelt har stor frihet til å unnlate å dekke et omtvistet pengekrav, og i stedet henvise kravshaver til rettslig behandling. Når det gjelder avslag på dekning av et fremsatt krav, foreligger det et betydelig spillerom, slik at det bare kan være aktuelt med erstatningsansvar dersom handlemåten er klart uforsvarlig (avsnitt 51). Omstendighetene i dette tilfellet gav ikke grunnlag for erstatning. Advokaten opptrådte ikke uforsvarlig ved ikke å inkludere kravet på kreditorlisten. Han hadde heller ikke på et senere tidspunkt før avviklingen av selskapet på en uforsvarlig måte unnlatt å anerkjenne kravet.

Dommen et viktig bidrag til å avklare styrets ansvar overfor selskapets kreditorer ved avvikling av et aksjeselskap, se avsnitt 37 – 56.

Dommere: Bergh, Møse, Ringnes, kst. dommer Lindsetmo og Endresen.

Barnerett: Gebyr for fastsetting av barnebidrag

Sivilombudsmannens uttalelse publisert 19. februar 2019 – **SOM-2018-3924** – gjelder fritak for gebyr ved offentlig fastsettelse av barnebidrag. Det fremgår av barneloven § 70 at foreldrene kan inngå avtale om barnebidrag. Barnebidrag er også i utgangspunktet et privatrettslig anliggende. Det er imidlertid åpnet for at NAV kan fastsette bidraget for foreldrene. Det utløser en plikt for partene til å betale gebyr tilsvarende rettsgebyret til staten, jf. FOR-2001-11-04-1250 om gebyr ved offentlig fastsettelse av barnebidrag § 1. Fritak for gebyr gis kun helt unntaksvis, jf. § 3. NAV kan blant annet unnlate å ilegge gebyr i tilfeller der gebyrplikt «åpenbart ville være urimelig», jf. § 3 siste ledd.

Unntaket i forskriften § 3 er en svært snever unntaksregel. At partene ikke kan forventes å ha kontakt på grunn av konfliktfylt forhold mv., er ikke tilstrekkelig grunn til ikke å ilegge gebyr. Høyt konfliktnivå mellom partene, herunder tilfeller av vold og mishandling, vil i utgangspunktet ikke være tilstrekkelig for å gi gebyrfritak. Formålet med ordningen tilsier gebyrplikt også i slike situasjoner. Ordningen er blant annet begrunnet med at det ikke er rimelig at det offentlige skal administrere ordningen gratis.

Erstatningsrett: Kvinne på utdrikningsslag fikk ikke medhold i krav om erstatning etter brudd i ryggen på båttur med RIB

Høyesterett avsa 15. februar 2019 enstemmig dom – **HR-2019-318-A** – som gjaldt spørsmålet om et eventselskap var erstatningsansvarlig for skade som en kvinne fikk på en tur med en av selskapets RIB-båter. Venninnene til kvinnen arrangerte utdrikningsslag for henne. Som overraskelse for den kommende bruden hadde de bestilt RIB-tur med et selskap. Turen foregikk på fjorden fra Stavanger i en åtte meter lang RIB (rigid inflatable boat) med plass til 12 personer. Båtføreren orienterte om turen, og om hvordan passasjerene skulle forholde seg. Passasjerene ble iført redningsdrakter. Under turen da båten traff hekkbølgene fra en ferge, brakk kvinnen ryggen.

Kvinnen gikk til erstatningssak mot forsikringsselskap til eventselskapet og fikk medhold i tingretten. Lagmannsretten kom under dissens til motsatt resultat, og Høyesterett forkastet anken. Høyesterett tok utgangspunkt i at det gjelder et strengt aktsomhetskrav ved slik kommersiell opplevelsesturisme som dette, hvor det er en viss risiko for skade. Båtfører hadde imidlertid informert deltagerne på forhånd. Hverken eventselskapet eller båtfører hadde handlet i strid med RIB-forskriften som gjelder for slik kjøring, se FOR-2009-11-24-1400 vedrørende drift av fartøy som fører 12 eller færre passasjerer. Heller ikke andre regler var overtrådt. Det at båten kjørte i stor fart gjennom hekkbølger etter en ferge kunne ikke anses som en ekstraordinær risiko, sammenholdt med formålet med turen og den informasjonen som var gitt på forhånd. Eventselskapet hadde innført en fartsgrense på 30 knop,

Under turen da båten traff hekkbølgene fra en ferge, brakk kvinnen ryggen.

som båten holdt seg innenfor. Denne grensen var imidlertid ikke noe krav etter forskriften.

Dommen gir god veiledning for hva som kreves av aktsomhet for den som driver slik opplevelsesturisme, og for hva som skal til for å ha krav på erstatning. Da dommen avklarte prinsipielle spørsmål knyttet til ansvar for denne type virksomhet, ble det ikke tilkjent saksomkostninger for noen instans.

Dommere: Noer, Høgetveit Berg, Falch, Indreberg og Matningsdal

Arbeidsrett:

Betydningen av ansiennitet ved nedbemanning

Høyesterett avsa 28. februar 2019 enstemmig dom – **HR-2019-424-A Skanska** – hvor det sentrale spørsmålet var hvilken vekt arbeidsgiveren, ved utvelgelsen i en nedbemanningsprosess, må legge på arbeidstagernes ansiennitet. Saken gjaldt gyldigheten av oppsigelser av seks arbeidstagere som ledd i en større nedbemanning av fagarbeidere i entreprenørselskapet Skanska Norge AS. Ved utvelgelsen til oppsigelse fravek arbeidsgiveren ansiennitetsrekkefølgen og la i stedet vekt på kompetanse og faglig dyktighet.

Lagmannsretten kjente oppsigelsene ugyldige. Det ble blant annet vist til at kompetanseforskjellene som begrunnet oppsigelsene, ikke var store nok til å kunne fravike ansiennitetsprinsippet. Skanska anket til Høyesterett over rettsanvendelsen, og Høyesterett kom til at lagmannsrettens rettsanvendelse var uriktig.

Sentralt i saken var forståelsen av Hovedavtalen LO-NHO § 8-2, hvor første ledd lyder:

«Ved oppsigelse på grunn av innskrenkning/omlegging kan ansienniteten fravikes når det foreligger saklig grunn.»

Ansiennitetsprinsippet er her gitt en særstilling som det ikke er gitt i arbeidsmiljøloven § 15-7 (vern mot usaklig oppsigelse). Hovedavtalen § 8-2 må også sees i sammenheng med det forliket LO og NHO inngikk i oktober 2018 vedrørende forståelsen av bestemmelsen. Høyesterett så på tariffavtalehistorikken og Arbeidsrettens praksis, og kom til at det ikke kan utledes en generelt formulert terskel for å kunne fravike ansiennitetsrekkefølgen ved utvelgelse til oppsigelse (avsnitt 60). Det gir misvisende assosiasjoner å karakterisere ansiennitetsprinsippet som en «hovedregel» (avsnitt 62).

Høyesterett kom til at det generelt ikke kreves vesentlige kompetanseforskjeller for å kunne fravike ansiennitetsprinsippet i Hovedavtalen § 8-2 (avsnitt 72):

«Disse formuleringene indikerer etter min mening [Falch] at lagmannsretten har lagt større vekt på ansiennitetsprinsippet enn det jeg mener at § 8-2 første ledd gir grunnlag for. Jeg utelukker ikke at vesentlige kompetanseforskjeller i visse tilfelle må kreves for å kunne fravike ansiennitetsrekkefølgen. Men dette forutsetter typisk relativt betydelige ansiennitetsforskjeller i den oppsagtes favør, noe dommen ikke gir nærmere opplysninger om. Det forhold at Skanska ikke var i noen "dramatisk eller prekær" økonomisk situasjon, kan etter min mening ikke begrunne anvendelsen av en slik terskel som lagmannsretten her har anvendt.»

Selv om Skanska vant frem med anken over lagmannsrettens rettsanvendelse, ble anken forkastet da det var mangler ved Skanskas saksbehandling ved utvelgelsen. Dommen gir veiledning om hvilken vekt det må legges på ansiennitetsprinsippet ved utvelgelse til oppsigelse i nedbemanningsprosesser, og hvilken saksbehandling som kreves fra arbeidsgivers side.

Konsekvensene av dommen vil være at arbeidsgivere vil ha større frihet til å fravike ansiennitetsprinsippet ved nedbemanning enn det som tidligere har vært antatt.

Dommere: Falch, Ringnes, Møse, Normann og Matningsdal.

Selskapsrett:

Fra 1. mars 2019 er ordningen med særskilt avviklingsstyre i aksjeselskaper falt bort

Ved lov 14. desember 2018 nr. 95 er det foretatt endringer i aksjeloven kapittel 16. Blant annet er ordningen med særskilt avviklingsstyre bortfalt med virkning fra 1. mars 2019, jf. endringen i § 16-2. I stedet skal det ordinært valgte styret fortsette med ansvar for å gjennomføre avviklingen. Styrets oppgaver og forpliktelser i avviklingsperioden skal likevel i hovedsak tilsvare det som tidligere har vært gjeldende for avviklingsstyre. Se for øvrig omtalen av **HR-2019-317-A** om påstått erstatningsansvar for avviklingsstyret.

”

Blant annet er ordningen med særskilt avviklingsstyre bortfalt med virkning fra 1. mars 2019, jf. endringen i § 16-2.

Strafferett:

Straffutmåling ved innførsel av ca. 29 kilo khat

Høyesterett avsa 13. februar 2019 enstemmig dom – **HR-2019-281-A** – som gjaldt straffutmåling ved innførsel av ca. 29 kilo khat til Norge. Straffen ble fengsel i 18 dager. Det var ikke grunnlag for samfunnsstraff.

Et hovedspørsmål var hva som normalt bør være den øvre grensen for å anvende betinget fengsel ved innførsel av khat. I påtalepraksis og avgjørelser fra ting- og lagmannsretten har det vært lagt til grunn en øvre grense på 20 kilo, som tilsvarer 80 brukerdoser. Ny kunnskap om khat viser at det er mer vanedannende enn tidligere antatt, og Høyesterett konkluderte med at det ikke er grunnlag for å heve grensen.

Dommere: Ringnes, kst. dommer Sæbø, Bergh, Normann og Matningsdal.

”

Et hovedspørsmål var hva som normalt bør være den øvre grensen for å anvende betinget fengsel ved innførsel av khat.

Vellykket om vanskelige tolkningsspørsmål

Anmeldt av: ARE STENVIK

Det finnes en rikholdig litteratur og rettspraksis om avtaletolkning, herunder om tolkning av kommersielle avtaler. Den generelle oppfatningen er at avtaler mellom profesjonelle parter bør tolkes objektivt med stor vekt på ordlyden.

Selv om utgangspunktet er enkelt, vet alle som har arbeidet med avtaler at løsningen av konkrete tolkningsspørsmål kan være vanskelig. Dette skyldes at spørsmålene gjerne oppstår når ordlyden ikke er klar, typisk fordi partene ved avtaleinngåelsen ikke tenkte på spørsmålet, og ikke formulerte ordlyden for å løse det.

Amund Bjøranger Tørum har satt seg fore å gi en mer presis og håndfast veiledning for løsningen av slike vanskelige tolkningsspørsmål. Et sentralt formål er å gi rettsanvenderen «et analyseverktøy» som gir anvisning på et klart utgangspunkt, nøkkelspørsmål og nokså presise vurderingstemaer». Boken består av en hoveddel på engelsk (193 sider), og en utførlig sammenfatning på norsk (37 sider), som står godt på egne ben.

Tørum's analyseverktøy er en trinnsvis prosess med klart definerte spørsmål. Prosessen kan sammenfattes slik:

Punkt 1: Først må det avgjøres om en objektiv tolkning av ordlyden gir svar på tolkningsspørsmålet. Tørum understreker at objektiv tolkning ikke er det samme som bokstavtolkning. Ordlyden må tolkes i den konteksten den inngår, og alle relevante tolkningsdata må tas i betraktning, herunder partenes forhandlinger og etterfølgende praksis. Også vurderinger av hva som er en forstandig og fornuftig løsning, er en integrert del av den objektive tolkingen.

Punkt 2: Hvis den ene parten gjør gjeldende en forståelse som avviker fra ordlydens objektive mening, må man gå videre til neste trinn. Her blir oppgaven først å avgjøre om det forelå en felles forståelse som løser spørsmålet, eller om spørsmålet løses av den såkalte god tro-standarden, som kommer til anvendelse dersom den ene parten baserte seg på en avvikende forstå-

else som var synbar for den andre. Dersom det foreligger holdepunkter for en felles forståelse eller synbar partsforutsetning, må man ta stilling til om denne skal gå foran den objektive forståelsen av ordlyden. Tørum fremholder at det kreves «sterke grunner» for å fravike ordlyden.

Punkt 3: Hvis objektiv tolkning ikke gir et klart svar på tolkningsspørsmålet, blir det større rom for å legge vekt på partenes forutsetninger. Hvis dette ikke løser spørsmålet, må rettsanvenderen gå videre i den objektive tolkningsprosessen. Her kan blant annet bakgrunnsretten komme inn. Tørum advarer om at det ikke uten videre er kurant å utfylle kontrakten med bakgrunnsretten.

Punkt 4: Hvis tolkningsspørsmålet fortsatt står uløst, må avgjørelsen baseres på andre vurderinger. Det kan blant annet legges vekt på hva som generelt vil være en god løsning. Tørum advarer, med rette, mot å legge vekt på hva partene – hypotetisk – ville ha avtalt dersom spørsmålet hadde vært reist før avtalen ble inngått. Slike vurderinger får lett preg av etterpå-klokskap og spekulasjoner. Han advarer også mot å gripe til den såkalte uklarhetsregelen, altså at tolkningstil må gå ut over den av partene som har formulert den omstridte avtalebestemmelsen, eller som har ønsket å ta den inn i kontrakten.

Tørum's ambisjon har i første rekke vært å bidra til større forutberegnelighet i den praktiske rettsanvendelsen. Hans forutsetninger for å løse oppgaven er de aller beste, en kombinasjon av solid akademisk skolering og omfattende erfaring som praktiserende advokat. Begge kvaliteter kommer godt til syne i fremstillingen, og beriker analysene. Resultatet er på alle måter vellykket. Presise vurderingstemaer og en større grad av bevissthet om forholdet mellom de ulike vurderingene som inngår i tolkningsprosessen, gir et godt grunnlag for økt forutberegnelighet, selv om avtaletolkning aldri blir matematikk. Boken kan trygt anbefales. Den bør inngå i enhver advokats håndbibliotek.

Les en lengre versjon av anmeldelsen på våre nettsider.

INTERPRETATION OF COMMERCIAL CONTRACTS

Forfatter: Amund Bjøranger Tørum

Forlag: Universitetsforlaget 2019

Sider: 230

Pris: 799 kroner

Are Stenvik, spesialist i immaterialrett og erstatningsrett, partner i BAHR

Forfatter:
Lasse Simonsen
Forlag:
Gyldendal 2019
Sider: 152 sider
Pris: 379 kroner

Prisavslag og erstatning for mangler ved fast eiendom

I boken analyserer forfatteren, som er jusprofessor ved UiO, ulike sider av kontraktsretten som har bydd på utfordringer i kjølvannet av at avhendingslova trådte i kraft.

Boken beskriver de ulike sanksjonstypene ved mangler, og særlig vies forholdet mellom prisavslag og erstatning stor plass, og ulike aspekter ved de to sanksjonstypene sammenlignes.

dommen eller ved etterarbeidet», heter det i bokens forord.

Boken inneholder følgende lovbestemmelser: Straffeloven 2005, straffeprosessloven, bestemmelser i Grunnloven, EMK, utlendingsloven og vegtrafikkloven, samt enkelte sentrale forskrifter.

Hver lovbestemmelse har nøkkelkommentarer «i konsentrert form og med praktisk vinkling», og det gis utførlige kommentarer om straffnivå og rettspraksis.

Forfatter:
Pål Grøndahl
Forlag:
Gyldendal 2019
Sider: 316 sider
Pris: 349 kroner.

Om drap

Psykologspesialist og rettspsykiater Pål Grøndahl har skrevet en bok der han forsøker å sammenfatte hvilken kunnskap som finnes om drap for blant annet å avlive myter. Formålet er å gi et bedre grunnlag for å kunne iverksette riktige politiske vedtak og tiltak, skriver han i bokens forord.

Boken er delt i tretten kapitler, og starter med kapitlet Det store bildet, der drapstall på verdensbasis og i Skandinavia oppsummeres: Årlig skjer det om lag 450.000 drap som et resultat av mellommenneskelige konflikter i fredstid. Drapsforekomsten på verdensbasis er 6,2 pr. 100.000 innbyggere, mens den i Norge er 0,6 pr. 100.000 innbyggere.

Så følger egne kapitler om årsaker til drap, psykiske lidelser og drap, drap i kulturen, seriedrap, massedrap, æresdrap, partnerdrap, når barn og unge dreper, medisinske drap, hatdrap og drapsetterforskning. I boksens siste kapittel, Drap, straff og jus, drøftes blant annet tilregnelighetskriteriene og bruken av ordet «sinn-syk» - et ord det kanskje ikke var riktig å fjerne fra loven, mener Grøndahl.

«I Danmark har man klart å holde de sakkyndiges språkbruk forskjellig fra

jusen. Det har de klart fordi de sakkyndige skal vurdere om observanden var «sindsyg», og så skal retten ta stilling til om gjerningspersonen var utilregnelig. Det blir tilsørende og rotete når man sammenblander psykiatrisk og juridisk terminologi som vi gjør i Norge», skriver Grøndahl.

Tilregnelighetskriteriene har vært heftig diskutert i over 150 år, men skiftende tider endrer jusens karakter og hvordan samfunnet vurderer psykiske lidelser, peker han på, og skriver at knapt noen av rådene for bedre rettspsykiatri etter 22.juli-saken er blitt fulgt opp.

Hvert kapittel har korte oppsummeringer og kildehenvisninger.

Forfatter:
Rolf A. Vestvik og Rolf Vestvik,
Forlag:
Hegnar Media
Sider: 311 sider
Pris: 549 kroner

Internasjonale relasjoner - slik lykkes du i utlandet

En skikk- og bruk-bok for «alle som arbeider internasjonalt innen næringsliv, offentlig forvaltning, diplomati eller organisasjonsliv», skriver forlaget om boken, som er forfattet av Rolf Vestvik (tidligere diplomat) og Rolf A. Vestvik (erfaring fra bl.a. Stortinget med offisielle arrangementer).

Boken er delt i ti kapitler: Kulturforståelse, internasjonale forhandlinger, taler, statens symboler, internasjonal protokoll og etikette, klær og klesdrakt, det sosiale liv, mat og drikke ved offisielle anledninger, etikk og moral, ektefeller og barn ved lengre utenlandsopphold, og sikkerhet og helse ved reiser og lengre utenlandsopphold.

Her gis for eksempel tips til gode, internasjonale møter, og alle former for etikette; hvem skal holde døren åpen om man for eksempel går gjennom en dør sammen med generalsekretæren i FN,

om ulike tolkninger av kroppsspråk, om stemmebruk.

Kapitlet om klær og klesdrakt har hovedrådet «skjul alt», og underkapitler om blant annet sko («Helst bør sko være håndsydde, men få har budsjett til slikt»), sokker («hvite sokker skal utelukkende brukes på tennisbanen»), skjorter («er ikke skjorten nystrøket, kan man like gjerne gå uten»), og hodeplagg heter det at «til dress og frakk kan man ikke bruke cap eller lue. Kun hatt er tillatt».

Boken inneholder også plasseringsreglement ved bordplasseringer og internasjonalt vinleksikon.

Forfatter:
Hans Fredrik Marthinussen
Forlag:
Cappelen Damm Akademisk 2019
Sider: 274 sider
Pris: 469 kroner

Tredjemannsproblemene. Om formuerettslige argumentasjonsmønstre, 2. utg.

Jusprofessor Hans Fredrik Marthinussen ved UiB, som nylig fikk Meltzerpris for fremragende forskning og forskningsformidling og i 2017 ble kåret til «Årets debattant» av Bergens Tidende, har skrevet en bok som han håper kan være «et bidrag til den metodiske bevisstheten blant formuerettsjurister».

Boken tar ikke mål av seg til å gi en fullstendig gjennomgang av rettsreglene i den dynamiske tingsretten, men «skape forståelse for hvordan fagets regler skal tolkes og anvendes, og hvordan ulovfestede prinsipper, hensyn og eventuelt uklare lovtekst kan harmoniseres på en måte som er forutberegnelig for rettssystemets aktører.»

Lær om hvordan digitalisering påvirker byggebransjen

I vår arrangerer JUS kurs på ulike nivåer innen fagområdene kontrakt-, entreprise- og boligrett. Arbeider du internasjonalt, kan du også få nyttig innsikt i hvordan du kan skrive gode kontrakter på engelsk.

ENTREPRISEDAGEN 2019

På entreprisedagen vil du bli oppdatert på nyheter i rettsutviklingen, rettspraksis, regelverk og kontrakter. Du vil også få innblikk i hvordan du kan håndtere mangler, større entreprisetvister, oppblåste og udokumenterte krav og hvordan digitaliseringen av samfunnet påvirker byggebransjen. Kurset passer for advokater og jurister som arbeider med bygg- og entrepriserett i privat og offentlig virksomhet.

24. april, Oslo, 3850 kroner

DET ÅRLIGE KURSET I NÆRINGSEIENDOM - ADVOKATENES FAGDAGER

Ett av temaene for årets kurs i næringseiendom er hvordan teknologisk innovasjon og endrede myndighetskrav utfordrer etablert bransjepraksis. Spørsmål som blir behandlet er blant annet hvordan leiekontrakter påvirkes av smartere bygg og leietakeres raskt endrende behov, hva som skiller delte arbeidsplasser fra vanlige leieforhold, og hvilke muligheter og utfordringer kombinasjonseiendommer medfører. Vi vil også behandle særlig aktuelle compliance-områder for aktører i eiendomsbransjen, med spesielt fokus på advokatens rolle og ansvar. I tillegg vil det bli gitt et foredrag om tomtefesterett i næringsforhold.

23. og 24. mai, Oslo, 5800 kroner

BOLIG- OG EIENDOMSRETT

Dette er for deg som ønsker å gå i dybden. Dagsaktuelle temaer innen bolig- og eiendomsrett, og temaer som teknologi og fremtid, ny eierseksjonslov og servitut. Kurset passer for advokater, dommere, eiendomsmeglere, takstmenn, eiendomsforvaltere, ansatte i offentlig forvaltning og boligsamvirke.

7. mai, Oslo. 9. mai, Bergen, 3850 kroner

DRAFTING CONTRACTS IN ENGLISH

Å skrive en god kontrakt krever et presist og velfundert språk. På dette kurset vil du bli bevisst språklige fallgruver i utformingen av kontrakter på engelsk, og hvordan de kan unngås. Foredragsholder Kevin Harris er fra Acorn English Consultants. Han har tidligere jobbet som prosedyreadvokat og får svært gode tilbakemeldinger fra tidligere kursdeltagere.

16. oktober, Oslo, 4 900 kroner

Førsteamanuensis
Herman Bruserud
ved Institutt for privatrett ved
UIO er foredragsholder på
Entreprisedagen.

Grafisk designer
Henrik Josefsson,
innholdsrådgiver
Silje Strømmen
og PR-strateg
Rolf Aaneland har
vurdert advokat-
firmaers nettsider.

PR-ekspertenes dom:

Advokatfirmaenes nettsider HAR MYE Å FORBEDRE

Våg å skille dere ut. Bruk et tydeligere språk, og unngå tomme floskler. Dette er råd fra tre kommunikasjonseksperter som har vurdert hvordan noen utvalgte advokatfirmaer presenterer seg på nett.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Advokatbladet har fått PR-ekspert og managing director Rolf Aaneland i MSL Group, samt sjefsdesigner Henrik Josefsson og innholdsrådgiver Silje Strømmen fra reklamebyrået Kitchen til å vurdere nettsidene til noen av landets mest profilerte advokatfirmaer.

Ekspertene har sett nærmere på nettsidene til landets fem største advokatfirmaer, tre av de mellomstore firmaene, samt tre advokatfirmaer som spesialiserer seg på strafferett. Mange har en del å gå på, mener de tre.

– Firmaene har åpenbart sett mye til hverandre, og det er få som tør å skille seg skikkelig ut, sier Rolf Aaneland i MSL Group, et globalt PR- og strategiselskap.

Også ut fra et design-synspunkt oppleves sidene veldig like.

– Jeg synes enkelte av sidene er ganske utilgjengelige og upersonlige, og fokuserer veldig mye på «oss, oss, oss», i stedet for å forsøke å kontakte mottakeren. Og når nettsidene er vanskelige å bruke, sender det signal om at produktet er kompliserte også, sier grafisk designer Henrik Josefsson fra reklamebyrået Kitchen, et byrå med førti ansatte i Norge.

KOMPLISERT INNHOLD

Advokattjenester er utfordrende å markedsføre, ettersom innholdet gjerne er komplisert, samtidig som man ønsker å være tillitsbyggende, og å vise kompetanse, understreker Aaneland.

– Advokattjenester er nesten umulige å sammenligne før kjøp. Det kan derfor være lett å ty til

floskler for å gi substans til det kompliserte. Flere firmaer sliter derfor med å vise hva produktet deres egentlig består av, og hvorfor man skal velge akkurat deres firma. Ut fra nettsidene er det ikke lett å finne svarene på dette, sier Aaneland.

GOOGLE AVGJØR

En tydelig trend i dag er at kommunikasjon i bedriftsmarkedet blir likere kommunikasjon mot forbrukermarkedet, forteller han.

– Vi ser det eksempelvis i bankmarkedet, som nå har beveget seg til å bli mye mer personlig enn før. Jeg tror nok vi vil se noe lignende i advokatbransjen om ikke altfor lenge.

Innholdsrådgiver og ekspert på søkeoptimalisering, Silje Strømmen, mener at man gjennom digital kommunikasjon raskt får et inntrykk av advokatfirmaene.

– Gjennom en definert stil og tone har firmaene mulighet til å si noe om hvem de er og hva de står for – og ikke minst – til å skille seg ut fra konkurrentene. Av firmaene vi har sett på, er mye likt. Nesten alle har et litt upersonlig og distansert språk, sier Strømmen.

Hun oppfordrer advokatfirmaene til å sjekke hvordan firmaets nettsider fremstår på mobil.

– Om sidene ikke er optimalisert for mobil, blir folk raskt utålmodige. I tillegg blir man straffet av Googles algoritmer for dårlig optimalisering, og vil dermed rangere lavere i søk når potensielle kunder søker etter tjenester. Hvis firmaet ikke dukker opp i Google, kan man gå glipp av business. •

”
Advokattjenester er utfordrende å markedsføre, ettersom innholdet gjerne er komplisert, samtidig som man ønsker å være tillitsbyggende.

DE FEM STORE

Advokatfirmaene med størst ressurser har ifølge ekspertene gjennomgående solide nettsider, men flere kunne med fordel våget å skille seg mer ut fra konkurrentene, og knyttet seg sterkere til brukerne.

Wikborg Rein: Best av de fem store

Wikborg Reins hovedside viser en video med ulike motiver, blant annet et tankship, fiskeoppdrett og vindmøller.

– Åpningssiden med videoen av et tankskip sier mer enn tusen ord. Jeg forstår hvor de vil hen, og hva de er gode på. Jeg liker at de har en egen underside som heter «Gasstvist» – det er et morsomt ord, som jeg umiddelbart blir nysgjerrig på!
Rolf Aaneland

– At overskriften er «Gasstvist», mens URL-en inneholder «petroleumsrett og energi», viser at de har tenkt riktig. (Ettersom «gasstvist» er et uvanlig ord som få googler, red. anm.). Av de største firmaene synes jeg denne nettsiden er best, men innholdsmessig kan de hente en del inspirasjon fra andre.
Silje Strømmen

– Jeg synes også denne er best av de store – men stiller en del spørsmål ved innholdet. Det er greit at man viser ansiktene på kontaktpersonene, men det hadde vært fint å ha én kontaktperson å forholde seg til pr. saksfelt. Nå må jeg gjette meg frem til hvem jeg skal kontakte.
Henrik Josefsson

Wiersholm: Nyttig innhold bak fasaden

Firmaet ønsker leserne velkommen med en åpningsvideo av firmaets lokaler på Aker Brygge i svart hvitt. Menyen som leder videre til innholdet finner man øverst.

– Det er mye listverk og aluminium i bildene på forsiden. Hvis du klikker tre ganger kommer du inn til det som virkelig er interessant – om hvordan firmaets tverrfaglige faggrupper er satt sammen. Det er jo dette som selger Wiersholm! At det skal være tre klikk unna, stusser jeg over. Dette burde vært på forsiden.
Rolf Aaneland

– At bildene av firmaets bygg på Aker brygge på forsiden er tatt nedenfra og opp, skaper distanse til kundene.
Henrik Josefsson

– Jeg liker at de under «kompetanse» har undersider hvor de forteller litt om området, hvilken erfaring de sitter på og hva de kan hjelpe deg med. Det skaper tillitt.
Silje Strømmen

Thommessen: Gjennomtenkt, men distansert

Thommessens hovedside viser et bilde av kontorbord og stoler i sort/hvitt, samt et puslespill med en manglende brikke.

– Nettsidene har stor og lesbar tekst, og én kontaktperson pr. saksområde – det er bra!
Henrik Josefsson

– Jeg opplever siden som litt distansert, og skulle ønske meg litt mer liv i den, det hele fremstår veldig nøytralt i uttrykket, med duse farger. Men det ligger en del godt innhold der om man graver godt! Jeg tipper en del brukere faller av før de oppdager det – og dermed aldri opplever gullet.
Rolf Aaneland

– Jeg synes det er fint at de har lagt inn linker til relaterte saker i artiklene, og kult at de bygger innhold for å vise kompetanse.
Silje Strømmen

Schjødt: Gode tekster

Schjødt går for spreke farger på nettsidene og forseggjorte tekster, samt bilder av norske fjell og hav.

– Her er det utstrakt bruk av illustrasjonsbilder. Selv om de har mye å gå på i det visuelle uttrykket synes jeg de skal ha stor honnør for tekstene.
Rolf Aaneland

– Jeg liker at de skiller seg ut med ordbruken. Under fanen «Om oss» har de et bilde av resepsjonen, det er fint. Andre illustrasjonsbilder blir litt for abstrakt, og detaljene stemmer ikke helt.
Henrik Josefsson

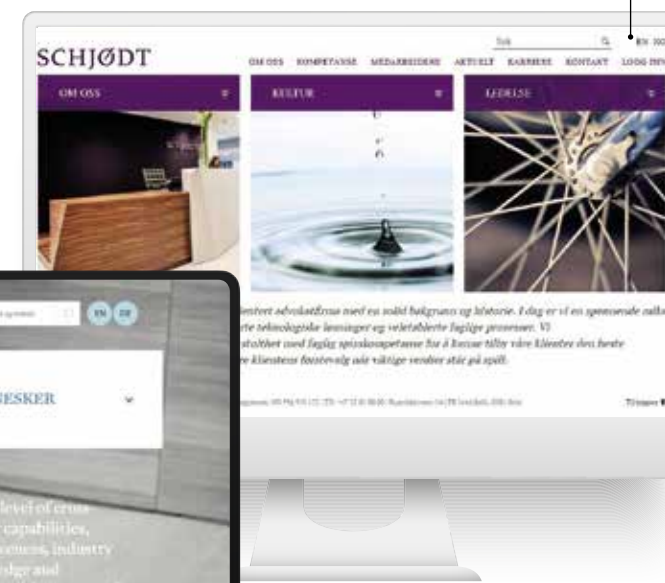
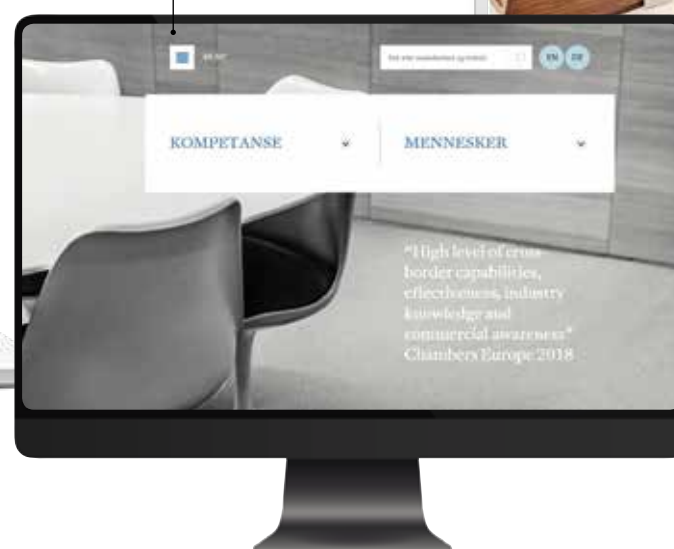
– De kunne hatt mer fokus på brukeren, og vært mer utdrettede.
Silje Strømmen

BAHR: Viser styrke

Forsiden har store bilder som går i loop av medarbeidere og kontorbygget som holder til ved vannkanten på Tjuvholmen i Oslo.

– Med forsidebildene er BAHR det firmaet som viser mest power med nettsidene sine. Man skal ikke undervurdere viktigheten av å fremstå solide, og av å ha vakre forsidebilder!
Rolf Aaneland

– Jeg undrer meg litt på hvem målgruppen egentlig er, og hvem nettsiden er til for? Jeg liker at de er tydelige i menyene.
Henrik Josefsson

TRE FRA DE NEST STØRSTE

Flere av de mellomstore firmaene satser på gode illustrasjoner, og får ros for spreke farger, et forståelig språk, og nyttig fakta. En av sidene får også skryt for et personlig videointervju om arbeidshverdagen i firmaet.

Selmer: Både leken og personlig

Med en oransje åpningside der bilder av en kvinne og en mann er lagt oppå hverandre, våger Selmer å se annerledes ut enn konkurrentene.

– Innholdet ser bra ut. På forsiden har de noen fine illustrasjoner, og byr på firmainformasjon, og fakta som gjør at jeg forstår selskapet bedre.

Henrik Josefsson

– At resepsjonen er laget som selskapet logo, er det lov å skryte av, slik de gjør. Det er kult! Selmer mister absolutt ikke troverdighet selv om de bruker litt mer farger og illustrasjoner enn de andre firmaene.

Rolf Aaneland

– Siden skiller seg ut, den er leken, og informasjonen sier noe om firmaet, og gjør at de fremstår mer personlige enn de andre. Automatiserte inngresser trekker litt ned, og ser ikke så ryddig ut som det ville gjort med noen korte og gode inngresser.

Silje Strømmen

SANDS: Tør å by på seg selv

Nettsidene til SANDS byr på et utradisjonelt videointervju av managing partner Ernst Ravnaas på forsiden.

– Jeg synes det er tillitsvekkende at det ligger et videointervju med managing partner Ernst Ravnaas på forsiden. Han virker som en spennende og sympatisk fyr, og prater et språk jeg forstår. Det er fint at de tør å by litt på seg selv!

Rolf Aaneland

– Jeg synes det er kjempefint at Ravnaas sier at han ikke tror på kjempelange arbeidsdager. De har en fin måte å kommunisere på, men firmaet klarer ikke helt å følge opp det personlige inntrykket i nyhetssakene.

Silje Strømmen

Arntzen de Besche: Fine illustrasjoner

Adeb går for strektegninger av mennesker på åpningsiden sin.

– De skiller seg ut med illustrasjonene, og illustratøren har åpenbart gjort en kjempejobb.

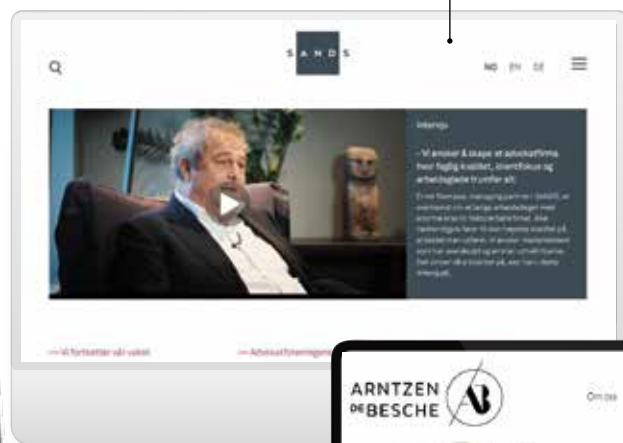
Rolf Aaneland

– De har fine punkter med informasjon på forsiden, som sier litt mer enn mange andre.

Silje Strømmen

– Selv om du ikke er innkjøper, snakker de til meg. Jeg liker introduksjonen deres på forsiden.

Henrik Josefsson

STRAFFERETTSFIRMAENE

– Strafferettsfirmaene snakker til en annen målgruppe, og har ikke investert de samme summene som forretningsadvokatfirmaene på sine nettsider. Flere av dem kommuniserer likevel på en tydelig måte, mener ekspertene.

Advokatfelleskapet Mette Y. Larsen og Co: God visjon, men bør søkeoptimaliseres

Bakgrunnsbildet er en detalj fra et kunstprosjekt av bittesmå bronsje-figurer plassert på bakken utenfor regjeringskvartalet. De små statuene skal symbolisere at det lille mennesket står sterkt sammen.

– Firmaet skriver at de «bistår et rettsøkende publikum fra alle samfunnslag». Den setningen gir meg som privatkunde ingen ting. Firmaet lister opp sine viktigste kompetanseområder på en stikkordsmessig måte. Dersom de hadde beskrevet kompetanseområdene nærmere, ville de ha fått bedre treff i Google. Gode og forklarende beskrivelser gir flere treff. Her har firmaet et stort potensial.

Silje Strømmen

– Internt er det å bistå et rettsøkende publikum fra alle samfunnslag en samlende visjon, men den har ingenting i eksternkommunikasjonen å gjøre. Utad burde de heller sagt noe folk kunne identifisert seg med.

Rolf Aaneland

Advokatfirmaet Elden: Bruker enkle ord

Eldens nettsider har videoer av mennesker under en blå bakgrunn og teksten «Vi er her for å hjelpe / Hva leter du etter?».

– Å si ting såpass enkelt som Elden gjør, vekker tillitt. Tekstene er så enkle at alle kan forstå dem. Det kan mange av forretningsadvokatene gløtte til. Elden har vært tvunget til å gjøre en øvelse der de må forholde seg til kundenes behov. At dette ikke nødvendigvis er en vinner-side likevel, går mer på designet.

– Jeg synes det er fint at de opplyser om prisene.

Henrik Josefsson

– Vakttelefonnummeret øverst på forsiden, er også et pluss.

Silje Strømmen

Advokatfirmaet Sulland: Også på arabisk

Advokatfirmaet Sulland ønsker velkommen med et bilde av mannen bak firmanavnet, Frode Sulland, og kontaktinformasjon til firmaet lett tilgjengelig.

– Jeg synes det er interessant at de tilbyr en arabisk versjon av nettsiden – det viser at de er forbruker-rettet!

Henrik Josefsson

– At de under kategorien «Asyl og utlendingsrett» viser et bilde av båt-flyktninger, blir litt for direkte for meg.

Silje Strømmen

– Nettsidene er ikke fikse og fine, men de har den informasjonen du forventer å få.

Rolf Aaneland

Politianmeldte motpart etter disiplinærklage

Advokaten mente klager var «sjikanerende» og spredte «grove usannheter» i sine tilsvær til disiplinærmyndighetene, og meldte klager til politiet. Advokaten er ilagt en advarsel, og generalsekretæren i Advokatforeningen varslet, etter at advokaten er felt sju ganger for brudd på de advokatetiske reglene på fire år.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

En advokat har fått advarsel fra Disiplinærutvalget i Oslo krets for brudd på Regler for god advokatskikk (RGA) punkt 1.3 om advokatens opptreden, etter at han ved to anledninger anmeldte en kvinne til politiet etter at hun klaget ham inn for disiplinærmyndighetene.

Advokaten sendte også en e-post til kvinnens arbeidsgiver med en anmodning om at vedkommende opprettet personalsak mot henne. Han tok også ut forliksklage mot kvinnen.

Som følge av gjentatte fellelser for brudd på RGA de siste årene, er generalsekretæren i Advokatforeningen blitt varslet.

Ifølge tall fra disiplinærmyndighetene, har advokaten fått 18 disiplinærklager mot seg siden 2015. Sju endte i fellelser for RGA-brudd, hvorav han i fem saker ble ilagt advarsel, som er den strengeste reaksjonen.

«HEVNAKSJON»

Advokaten, som representerte kvinnens motpart i en familietvist om gjeld, skriver i sitt tilsvær at han har «politianmeldt klager for plagsom og hensynsløs adferd og var i sin fulle rett til det. Klagen (fra kvinnen til disiplinærmyndigheten red. anm.) inneholder en rekke grove, usanne og sjikanerende påstander mot advokaten. Av

samme grunn er søksmål reist mot klager ved forliksklage (...). Advokaten har rett til å forsvare seg mot klagers sjikane og hets, herunder ved å kontakte klagers arbeidsgiver.»

GROVT OG ALVORLIG

Disiplinærutvalget skriver at advokater må finne seg i å bli innklaget til disiplinærmyndighetene, og mener det ikke er saklig og korrekt opptreden fra en advokat å politianmelde en person for innholdet i en klage til disiplinærmyndighetene.

«Disiplinærutvalget kan ikke se at tilsværet hadde et slikt innhold at det foranlediget en anmeldelse fra advokaten. Det må også sies å skade standens og yrkets anseelse at advokaten mens en klagesak er til behandling i Disiplinærnemnden, anmelder en klager på grunnlag av innholdet i et tilsvær til Disiplinærnemnden.»

Utvalget mener også at e-posten advokaten sendte til klagers arbeidsgiver er et klart brudd på RGA, fordi tvisten mellom klager og advokatens klient ikke har noe tilknytning til klagers arbeidsforhold. E-posten er heller ikke sendt for å ivareta klientens interesser, og Disiplinærutvalget kan ikke se noen «aktverdige» grunn for at den ble sendt. De skriver videre:

«Etter disiplinærutvalgets syn foreligger det tre grove og alvorlige brudd på regler for god advokatskikk punkt 1.3.» •

Advokater på knivseggen

En plikt som er vanskelig å forstå, kombinert med et strengt straffeansvar, er problematisk.»

Akkurat så enkelt forklarte Kristine Frivold Rørholt det da hun som advokat og medlem av Advokatforeningen møtte på høring i Finanskomiteen for å forklare vårt syn på den nye loven om register over reelle rettighetshavere.

Loven føyer seg inn i rekken av endringer som har skjedd på hvitvaskingsområdet, og foreningen har det siste året hatt mange tilfellsvalgte i sving for å følge utviklingen.

Rørholt tok opp problemstillingen med oss da hun oppdaget at reglene, som var i ferd med å bli vedtatt på Stortinget, i beste fall var uklare. Kort fortalt ble begrepet reelle rettighetshavere utvidet i forhold til tidligere lovgivning, og spørsmålet var nå hvor langt lovgiver egentlig mente å utvide det. Spørsmålet har betydning for oss advokater når vi skal etterleve hvitvaskingsreglene. Hvordan kan man sikre seg at man følger loven, når loven ikke gir et tydelig svar på hvordan vurderingene skal gjøres?

Spørsmålet er ett av flere som reiser seg i tilknytning til hvitvaskingsloven. Slike uklarheter blir spesielt problematiske når konsekvensene av å gjøre feil er så store som de er. Det innledende sitatet forteller tydelig hva problemet består av. Å gjøre feil kan gi administrative gebyrer og andre sanksjoner, samt bøter og fengsel. Det å vite hvem som skal identifiseres som reell rettighetshaver kan derfor ikke være en umulig oppgave.

Når det gjelder den store mengden sanksjoner lovgiver har stilt til myndighetenes disposisjon ved brudd på hvitvaskingsloven, protesterte Advokatforeningen også der. Advokat Bjørn Olav Steinland representerte Advokatforeningen i flere møter med medlemmer av Finanskomiteen før vedtakelsen av hvitvaskingsloven. Vi så ingen grunn til at man i loven skulle operere med et tosporet system med bøter og fengsel i tillegg til de nye administrative sanksjonene, som for advokatens del er begrenset oppad til et gebyr på hele ni millioner kroner. Behovet for å ta eventuelle uredlige advokater er fra før ivaretatt gjennom reglene om medvirkning til heleri og hvitvasking i straffeloven.

Når det så i tillegg hersker usikkerhet om selve anvendelsesområdet for hvitvaskingsloven i utgangs-

punktet, blir det hele høyst problematisk. Etter møtene vi hadde med Finanskomiteens medlemmer i forbindelse med vedtakelsen av hvitvaskingsloven, fikk vi en komitémerknad som brakte noe klarhet inn i spørsmålet. Men debatten den siste tid i Advokatbladet viser at det her er ulike oppfatninger. Lovverket rører ved kjernen av legalitetsprinsippet. Vi må kunne forvente klare og forståelige regler.

Ikke minst gjelder dette for advokater. Advokater er av vår rettsorden betrodd en særskilt rolle.

Advokater skal sette folk og næringsliv i stand til å følge de reglene våre lovgivere vil at de skal følge. Vi skal også sikre klientene deres rettmessige posisjon. Da er det viktig at klientene er sikre på at betroelsene de gir til sin advokat for å få et korrekt juridisk råd ikke blir

formidlet videre. Da er det høyst ugreit at regelverket er så uklart at advokatene selv er usikre.

Advokatforeningen arbeider for et velfungerende rammeverk for advokatens virksomhet. Vi har ressursene og tilgangen til de politiske prosessene. Men det er dere medlemmer som gjennom deres arbeid oppdager svakhetene. Vi er derfor avhengige av deres innspill og kompetanse, slik tilfellet var da Kristine Frivold Rørholt brakte dette temaet til vår kunnskap.

Og skulle ikke utstrakt kontakt med myndighetene føre frem og prinsippene klart er på vår side, kan vi jo ses i retten. Dette seiler nå opp som et alternativ når det gjelder atter et annet spørsmål i hvitvaskingsloven; nemlig omfanget av rapporteringsplikten for advokater.

”
En plikt som er vanskelig å forstå, kombinert med et strengt straffeansvar, er problematisk.

JENS JOHAN HJORT,
leder av Advokatforeningen
hjort@advrp.no

ANNONSE

JOBBER DU MED SELSKAPSRETT?

Ses på Advokatenes fagdager!

Under årets kurs i selskapsrett vil partner Thomas Aanmoen fra Advokatfirmaet Schjødt og partner Jakob Villum fra Advokatfirmaet CLP bl.a. lede deg gjennom en generalforsamling – som et lærerikt rollespill.

Meld deg på i dag, så du er sikret plass.

Påmelding og ytterligere informasjon på advokatenesfagdager.no

ADVOKATENES
FAGDAGER.NO

Oslo Kongressenter
Folkets Hus 23.-24. mai

JUS

Taushetsplikt og hvitvaskingslov:

OM TILSYNSRÅDETS UHOLDBARE RETTSOPPFATNINGER OG TRUSSEL MOT ADVOKATER

Av JON PETTER RUI, professor ved UiO og UiT og leder av Hvitvaskingslovutvalget

Assisterende direktør i Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, Dag Eriksen, har skrevet et innlegg i forrige Advokatbladet med tittelen «Taushetsplikt og hvitvasking - konstruktiv kritikk med feil adressat». Det foranlediger noen merknader.

OM ADVOKATERS RAPPORTERINGSPLIKT

I Tilsynsrådets veiledning til etterlevelse av hvitvaskingsregelverket i advokat- og rettshjelpvirksomhet (29.1.2019) uttales blant annet følgende om unntaket fra advokaters taushetsplikt i hvitvaskingsloven § 26 tredje ledd:

«Unntaket fra rapporteringsplikten skal imidlertid ikke tolkes for vidt. Der som advokaten/rettshjelperen går ut over å fastslå rettsstillingen, for eksempel ved å gi konkrete råd om hva klienten bør gjøre eller vurdere handlingsalternativer opp mot hverandre, har han/hun rapporteringsplikt. Oppdrag som går ut på å etablere rettsposisjoner, for eksempel kontraktsforhandlinger, vil også falle utenfor unntaket.»

Rettsoppfatningen forankres i forarbeidene til hvitvaskingsloven av 2003 (Ot.prp. nr. 72 (2002-2003) s. 58-59). Merk at hvitvaskingsloven av 2003 ble erstattet av hvitvaskingsloven av 2009,

før vi nå har fått hvitvaskingsloven av 2018.

Uttalelsene i forarbeidene til 2003-loven gir en for svak beskyttelse av advokaters taushetsplikt anno 2019. Å pålegge advokater rapporteringsplikt om forhold som er fremkommet når advokaten gir «konkrete råd om hva klienten bør gjøre eller vurdere handlingsalternativer opp mot hverandre», og om «opplysninger som fremkommer under kontraktsforhandlinger», er uforenlig med borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand som er vernet i EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102. For øvrig er avgrensningene det gis uttrykk for i forarbeidene basert på kasuistikk, og umulige å operasjonalisere.

Eriksen mener at lovutvalget som utarbeidet forslag til ny hvitvaskingslov, har videreført rettsoppfatningen fra 2003-loven. Dette forankres i én setning fra forarbeidene: «Utvalget foreslår å videreføre unntaket fra rapporteringsplikt for advokater med enkelte språklige endringer... ...Endringen er ikke ment å innebære noen realitetsendring» (NOU 2016:27 s. 116 annen spalte).

Jeg var leder av utvalget. Det utvalget skriver her, er at rettsoppfatningen fra 2009-loven videreføres. Herunder hvordan unntaket fra rapporteringsplikt for advokater allerede etter 2009-loven måtte tolkes i samsvar med EMK artikkel 8. Dommen Michaud mot Frankrike fra 2012 er her sentral. Den omtales i lovforarbeidene på s. 117-118. Den slår fast at borgernes rett til konfidensiell korrespondanse med advokat har et sterkt vern etter EMK artikkel 8.

Howdan var så forholdet mellom

advokaters taushetsplikt og rapporteringsplikt etter 2009-loven, og hvordan løses spørsmålet etter någjeldende lov? Utvalget drøftet spørsmålet grundig (NOU 2016:27 s. 115-119). Konklusjonen på drøftelsen kan sammenfattes kort slik: Advokaters unntak fra rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven har sammeinnholdsombevisforbudsreglene i straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5.

Å legge til grunn at advokaters rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven gir et mindre vern av borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand enn det som følger av prosesslovgivningen, vil være uforenlig med det vern Høyesterett har oppstilt for borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand etter Grunnloven § 102, og de begrensinger som følger av EMK artikkel 8.

For øvrig - pragmatisk og uavhengig av Grunnlov og EMK - kan man ikke med rimelighet hevde at advokater skal ha rapporteringsplikt ved

På grunn av Tilsynsrådets rettsoppfatning og holdning, er en konfrontasjon uunngåelig dersom Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 skal respekteres.

mistenke om at en klient har hatt befatning med utbytte av straffbar handling etter hvitvaskingsloven, men taushetsplikt om at en klient har begått grov kriminalitet som drap, voldtekt og terror etter prosesslovene.

Dermed er grensene for advokaters rapporteringsplikt (og -rett, jf. straffeloven § 211) sammenfallende med Høyesteretts avgrensning av «den egentlige advokatvirksomhet - juridisk bistand og rådgivning i og utenfor prosess».

Innholdet i dette begrepet er utviklet og presisert av Høyesterett i en rekke avgjørelser, se bl.a. Rt. 2008 s. 645, Rt. 2010 s. 1638, Rt. 2012 s. 868, Rt. 2012 s. 1601, Rt. 2012 s. 1639, Rt. 2014 s. 297, Rt. 2014 s. 773, HR-2018-104-A, HR-2018-699-A og HR-2018-2403-A.

Etter dette har advokater en klart begrenset rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Informasjon som advokaten har fått tilgang til ved rettslig rådgivning, verken kan eller skal advokaten rapportere til myndighetene. Derimot har advokater rapporteringsplikt om informasjon vedkommende har fått ved oppdrag som ligger utenfor den egentlige advokatvirksomhet.

Som eksempler kan nevnes når advokat driver eiendomsmegling, fornuftsforvaltning (HR-2018-2403-A avsnitt 32), og når advokat åpner konti, fremskaffer kapital, oppretter selskaper og gjennomfører transaksjoner for en klient, uten at det gis rettslig rådgivning. Verken departementet eller Stortinget hadde merknader til utvalgets drøftelse av advokaters rapporteringsplikt. Etter alminnelige rettskildesprinsipper har da utvalgets redegjørelse for avveningen slik rettskildemessig vekt at den må legges til grunn som gjeldende rett.

På denne bakgrunn bør Tilsynsrådet i sin veileder ta ut henvisningene til forarbeidene til 2003-loven og den rettsoppfatning det her gis uttrykk for. Veilederen bør knytte an til å presisere rettsoppfatningen som kommer til uttrykk i lovforarbeidene til någjeldende lov (NOU 2016:27 s. 115-119).

OM ADGANG TIL TAUSHETSBELAGTE OPPLYSNINGER

Eriksen uttaler at det er ille at jeg etterlater inntrykk av at Tilsynsrådet bare har adgang til informasjon underlagt taushetsplikt på advokatens hånd dersom det er «strengt nødvendig». Han omtaler dette som «professorens lære».

Skriftlige og direkte trusler fra den utøvende makt av slik karakter og slikt kaliber, er heldigvis uvanlig.

At det gjelder grenser for inngrep i borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand er ikke noe jeg har funnet på. Det følger av Høyesteretts tolking av Grunnloven § 102, tolket i lys av EMK artikkel 8. Nærmere bestemt har Høyesterett fremholdt at myndighetenes inngrep i retten til konfidensiell rettslig bistand må være forholdsmessig. For at inngrepet skal være forholdsmessig, kreves det blant annet at inngrepet ikke går lengre enn nødvendig, og at det må være forholdsmessig/proposjonalt i snever forstand (bl.a. Rt. 2014 s. 1105; HR-2018-104-A og HR-2018-699-A).

Advokatforskriften § 4-5 annet ledd har slik ordlyd: «Enhver advokat plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for Tilsynsrådets kontroll uten hinder av taushetsplikt.» Merk også at etter hvitvaskingsloven § 46 har Tilsynsrådet rapporteringsplikt til Økokrim ved mistanke om hvitvasking. Dersom Tilsynsrådets rettsoppfatning skal legges til grunn, har de altså tilgang til alt av informasjon som finnes hos en advokat, som rådet selv anser som nødvendig å se i kontrolløyemed. Hvis Tilsynsrådet i denne taushetsbelagte informasjonen skulle komme over forhold som gir mistanke om hvitvasking, rapporterer de det til Økokrim.

En materiell regel som gir myndighetene slik ubegrenset adgang til å gripe inn i en interesse som er vernet etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8, er uforenlig med et krav om at inngrep ikke skal gå lengre enn nødvendig, og at inngrepet må være proposjonalt.

Advokatforskriften § 4-5 må - på samme måte som etter hvert et ganske stort antall inngrephjemler i norsk rett - tolkes innskrenkende i lys av de overordnede rettsnormene.

I NOU 2015:12 s. 39-40 og s. 44-47 gjør et enstemmig utvalg rede for dette synet. Det foreslås også hvordan tilsyn ved advokatkontor bør reguleres. Ved

høringen var det kun Tilsynsrådet som var kritisk til utvalgets forslag. Essensen i kritikken var at «utvalgets forslag til regler om gjennomføring av tilsyn med advokater vil svekke effektiviteten i tilsynet med advokater, herunder muligheten til å følge opp kritikk fremsatt i FATF-rapporten vedrørende Tilsynsrådets gjennomføring av tilsyn».

Departementet valgte ikke å gjøre endringer i tilsynsregimet for advokater, fordi tematikken mest hensiktsmessig bør undergis en samlet behandling ved oppfølgingen av NOU 2015:3 Advokaten i samfunnet i Justis- og beredskapsdepartementet (Prop. 40 L (2017-2018) s. 137-138).

TRUSSEL OM TILBAKEKALL

Eriksen fremholder at advokater som velger å følge «professorens lære» i verste fall risikerer tilbakekall av sin advokatbevilling i medhold av domstoloven § 230 første ledd nr. 3. Skriftlige og direkte trusler fra den utøvende makt av slik karakter og slikt kaliber, er heldigvis uvanlig, og langt utenfor norsk tradisjon ved myndighetsutøvelse.

Frem til lovgiver har vurdert og gitt regler for forholdet mellom Tilsynsrådets tilsyn ved advokatkontor og borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand, må regelverket tolkes og utøves slik at det er i samsvar med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. På grunn av Tilsynsrådets rettsoppfatning og holdning, er en konfrontasjon uunngåelig dersom Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 skal respekteres.

En mulighet er at ett eller flere advokatkontorer, med tilstrekkelige økonomiske ressurser og tilstrekkelig mot, ved tilsyn bestrider Tilsynsrådets rettsoppfatning. Det blir så opp til Tilsynsrådet om det skal settes makt bak truslene, slik at man får en avklaring i domstolene.

At norske domstoler skulle akseptere et system som gir Tilsynsrådet fri tilgang til opplysninger de anser som nødvendige for å gjennomføre tilsyn, og som gir Tilsynsrådet en plikt til å oversende slik informasjon til Økokrim ved mistanke om hvitvasking, er utenkelig. Det er en fremgangsmåte som ignorerer kravene til nødvendighet og forholdsmessighet ved myndighetenes inngrep i retten til konfidensiell rettslig bistand etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. •

«DERSOM RAPPORTERINGSPLIKTEN IKKE GJELDER FOR «EGENTLIG ADVOKATVIRKSOMHET» ER DET FINT LITE IGJEN»

Av DAG ERIKSEN,
assisterende direktør,
Tilsynsrådet

Medlem av Advokatlovutvalget, advokat Jeppe Normann, slipper katta ut av sekken i siste nummer av Advokatbladet. Han gjennomgår rettskildebildet når det gjelder hvitvaskingslovens anvendelsesområde og konkluderer – ganske oppsiktsvekkende – med at lovens rapporteringsplikt ikke gjelder for «egentlig advokatvirksomhet». Hensikten med loven bortfaller for all praktisk advokatvirksomhet om denne forståelse legges til grunn.

Vi er enige i at en slik uenighet er uholdbar og krever en rask avklaring. Ballen ligger imidlertid hos lovgiver. Normanns argumentasjon krever dog en kommentar.

Advokatene har i praksis vært ansett som omfattet av regelverket siden

hvitvaskingsloven av 2003 ble vedtatt. Etter vel 16 år med hvitvaskingslov konkluderer Normann med at regelverket likevel ikke omfatter advokaters daglige virke. Det til tross for at gjeldende hvitvaskingslov stort sett er en videreføring av det samme regelverket som ble vedtatt i loven av 2003 og i loven av 2009.

I NOU 2016: 27, pkt. 6.5.3.3.2, setter Hvitvaskingslovutvalget likhetstegn mellom bevisforbudet i straffeprosessloven og unntaket for advokatenes rapporteringsplikt etter hvitvaskingsregelverket. I utredningen på s. 119, begrunnes det på følgende måte:

«Ut fra sammenhengen i rettsystemet er det ikke naturlig at rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven gjør større inngrep i vernet av kommunikasjon mellom advokat og klient, enn det som kan gjøres i straffeprosessen.»

Vi tror Jeppe Normann tar feil når han forbeholdsløst forutsetter at denne konklusjonen er riktig. Etter vårt syn er det spesielt to faktorer som gjør utvalgets forståelse tvilsom.

For det første: Høyesteretts kjennelse inntatt i Rt. 2010 s. 1638, som Normann hovedsakelig synes å lene seg

på, handler om rekkevidden av advokatens taushetsplikt, ikke om rekkevidden av unntak fra rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven § 26 tredje ledd. Det er snakk om to ulike bestemmelser, som ivaretar to ulike hensyn. Kjennelsen kan derfor ikke tas til inntekt for at rekkevidden av bevisforbudet og unntaket fra rapporteringsplikten skal være sammenfallende.

Forløpet for Høyesteretts avgjørelse i 2010 var at et advokatfirma var blitt pålagt å utlevere informasjon til Økokrim om tre pengeoverføringer. Advokatfirmaet argumenterte for at bevisforbudet var til hinder for at de utleverte denne informasjonen, og begrunnet det med at «hensynet til å bekjempe alvorlig kriminalitet ivaretas av rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven, som også gjelder for advokater» (avsnitt 14).

”

Hvitvaskingslovutvalgets vurdering av gjeldende rett fremstår som mangelfull.

I avsnitt 38 uttaler Høyesterett:

«Viktige unntak fra advokaters taushetsplikt er gjort i regler i hvitvaskingsloven om rapporteringsplikt om mistenkelige transaksjoner, se § 18 første ledd, jf. § 4 andre ledd nr. 3. Advokater har likevel ikke plikt til å rapportere om forhold som «de har fått kjennskap til gjennom arbeidet med å fastslå klientens rettsstilling, eller ... før, under eller etter en rettssak, når de forhold opplysningene omhandler har direkte tilknytning til rettsvisten», se § 18 andre ledd.»

Den tilsvarende bestemmelsen, i en litt endret ordlyd, er nå i ny lov § 26 (3), uten at hverken utvalget eller lovgiver mente å endre det rettslige innholdet. Det blir et paradoks om Normanns syn skal legges til grunn, slik at unntaket blir hovedregelen. Konsekvensen blir at rapporteringsplikten avvikes for all praktisk advokatvirksomhet. Dersom det skal settes likhetstegn mellom bevisforbudet etter straffeprosessloven og unntaket fra rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven, svekkes muligheten for å få bekjempet alvorlig kriminalitet.

For det andre fremstår Hvitvaskingslovutvalgets vurdering av gjeldende rett som mangelfull. Utvalget har forutsatt en radikalt ny måte å forstå regelverket på, samtidig som man unnlater å vurdere om denne tolkningen harmonerer med Norges internasjonale forpliktelser, slik de er kommet til uttrykk i hvitvaskingsdirektivene og FATFs anbefalinger. I Ot.prp. nr. 72 (2002–2003) – da det ble bestemt at hvitvaskingsloven skulle gjelde for advokater – presiserte departementet at et vidtgående unntak

fra rapporteringsplikten neppe ville være i samsvar med direktivet (s. 59). Hvordan det stikk motsatte syn plutselig er blitt gangbar mynt, fremstår for oss som en gåte.

Vi registrerer i denne forbindelse at veilederen som Sveriges Advokatsamfund har utgitt legger til grunn en ganske annen rekkevidde av unntaket

”

Dersom det skal settes likhetstegn mellom bevisforbudet etter straffeprosessloven og unntaket fra rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven, svekkes muligheten for å få bekjempet alvorlig kriminalitet.

fra rapporteringsplikten, enn den Hvitvaskingslovutvalget og Normann gjør. Her kan vi blant annet lese følgende (s. 45):

«Det bør understrykas att bedömning av en klients rättsliga situation inte är synonymt med rådgivning. All rådgivning undantas inte från rapporteringsplikten, inte ens all juridisk rådgivning. Finansiell rådgivning eller allmänt hållen juridisk rådgivning som inte utgör en bedömning av klientens rättsliga situation omfattas normalt inte av undantaget. Detsamma gäller självfallet

om advokaten känner till eller har skäl att tro att klienten begär rådgivning i penningtvätts- eller terrorismfinansieringssyfte.»

Selv om vi ikke deler Jeppe Normanns vurdering av lovens rekkevidde, har han rett i sitt syn på den naturlige konsekvensen av Hvitvaskingslovutvalgets regelforståelse. Den vil innebære at advokatene i praksis ikke har noen rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Dersom rapporteringsplikten ikke gjelder for «egentlig advokatvirksomhet» er det fint lite igjen. Hvis advokatene ikke har noe å rapportere, virker det lite meningsfullt å pålegge dem å innføre kostbare og ressurskrevende systemer for rutiner og internkontroll.

Normann fortjener honnør for sitt opplysningsarbeid. I motsetning til Hvitvaskingslovutvalget, er han helt klar på konsekvensene av en bestemt måte å forstå regelverket. Vi antar også at Justis- og beredskapsdepartementet, Finansdepartementet og FATF har behov for å få klarhet i dette.

Også Tilsynsrådet har lagt ned et betydelig arbeid når det gjelder å informere advokatstanden om hvordan den skal forholde seg til hvitvaskingsregelverket. Uklarheter når det gjelder forståelsen av regelverket på et så sentralt område – hvorvidt loven faktisk gjelder for advokaters virksomhet eller ikke – er selvsagt uholdbare. Vi håper derfor Finansdepartementet kan avklare og oppklare eventuelle misforståelser når det gjelder rekkevidden av unntaket fra rapporteringsplikten etter hvitvaskingsloven § 26 tredje ledd. •

ANNONSE

- Fast eiendom
- Arv/Skifte
- Skatt
- Forretningsjuss
- Regnskap & Selvangivelser
- Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L
 Ricardo Soriano 65 - 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
 Telefon: (+34) 952 776 707
 E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

- Vi tror på en modell der partnerne er økonomisk likestilte

Ida Gjessing har en spennende vår foran seg: I april starter hun og fem kolleger en advokat-boutique som tar mål av seg til å bli landets ledende på teknologi og immaterialrett.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Tidlig i mars sprakk nyheten om at Ida Gjessing og fem partnere trer ut av advokatfirmaet Grette for å starte nisjeadvokatfirmaet GjessingReimers. Firmaet skal spesialisere seg på immaterialrett – et felt som ikke lenger er en del av advokatfirmaet Grettes strategi for fremtiden.

Grette lå for øvrig i fjor på 18.plass på Finansavisens liste over landets største advokatfirmaer, med en omsetning på om lag 205 millioner kroner.

Ida Gjessing høster stor annerkjennelse for sitt arbeid. I februar ble hun knepent slått av BAHR-advokat Are Stenvik på Finansavisens kåring over landets beste forretningsadvokater innen kategorien immaterialrett og media. Gjessing fikk bare ett poeng mindre enn Stenvik, og kategorien var den jevneste av alle 26 kategorier i kåringen.

Ellers arbeider hun med en lovkommentar til forskningsetikkloven, som vil komme ut på Universitetsforlaget mot slutten av året.

Husker du feiden mellom chipsprodusentene Kims og Maarud om bruken av ordet potetgull? Det var Ida Gjessing og kollega Yngve Øyehaug Opsvik som i 2016 vant saken på vegne av Kims. Borgarting lagmannsrett slo fast at potetgull ikke er et varemerke, men en «alminnelig betegnelse på potetskiver stekt i olje».

Hvorfor slutter du og fem kolleger i Grette?

– Vi går ut av Grette for å starte et IP-advokatfirma med spisskompetanse rettet mot innovasjonsmiljøene innenfor biovitenskap, oppdrettsnæringen, matvarebransjen, energi, merkevarebedrifter, større IT-selskaper og rettighetshavere. For å lykkes, må vi være rigget med en arbeidsstokk som har betydelig erfaring og kompetanse innenfor disse feltene. Målet er å skape en strålende

advokatboutique med IP og teknologi i alle hyllene! Vi har kapasitet til å gi yngre ansatte ansvar under kompetent veiledning. En stor brutto omsetning med svært mange junioransatte passer ikke for vår virksomhet.

(Red.anmerk: IP = Intellectual property)

Hvilke mål har dere?

– Vi ønsker å fylle rollen som det mest spesialiserte advokatfirmaet innen immaterialrett og teknologi. Vi vil rendyrke vår faglige profil og konsentrere oss om det vi er best på – immaterialrett, teknologi og tvisteløsning, og også regulatorisk og strategisk rådgivning innen disse områdene. Vi tror også på en modell der alle partnerne er likestilte økonomisk, slik at oppdrag og team kan settes opp til beste for saken og klienten.

På hvilken måte vil dere skille dere ut, sammenlignet med andre forretningsadvokatfirmaer?

– Vi har et skikkelig godt selling point; vi skal bare gjøre det vi er best på, og ingenting av det vi bare kan gjennomsnittlig godt. Vi er et nisjefirma som alltid skal stå inne for at klienten får meget god hjelp til å løse sine saker innenfor de områdene der vi har spisskompetanse. For alle andre oppdrag vil vi henvise til andre advokatfirmaer som kan andre rettsfelt bedre enn oss.

Kommer du til å jobbe mer eller mindre i år enn i fjor, tror du?

– Arbeidsmengden før og etter GjessingReimers kommer til å bli ganske lik. Det ser ut til at de fleste klientene følger oss, og nå er vi jo supermotiverte alle sammen. Akkurat for mitt vedkommende blir det nok litt mindre jobbing fra nå og over sommeren, fordi jeg går på en cellegiftkur som skal

IDA GJESSING

TITTEL:

Advokat og partner

BOSTED: Ullevål i Oslo

SIVILSTATUS:

Gift, tre gutter på 10, 14 og 17 år

Høyere kvinneandel vil tvinge seg frem i moderne advokatfirmaer, mener Ida Gjessing. – Jentene gjør det i snitt bedre på jussen. Og stadig mer sofistikerte klienter vil foretrekke skarpe og samvittighetsfulle jurister, fremfor advokater som først og fremst er opptatt av bred omsetning, sier hun.

”
Målet er å skape en strålende advokat-boutique med IP og teknologi i alle hyllene!

gjøre meg helt frisk fra brystkreft. Foreløpig ingen vesentlige bivirkninger, men det er nok realistisk at jeg må ta det litt rolig og heller gå turer i skogen for å komme meg til hektene for skikkelig innsats utover høsten. Det er rørende hvordan mine medpartnere og gode klienter støtter meg i nettopp dette. Og fortiden innhenter meg, fordi jeg har jobbet som advokat med forsknings- og utviklingsavtaler og patentsaker om flere av de legemidlene jeg nå får anvende.

Hva er den største saken du har jobbet med de siste par årene?

– Jeg har jobbet med mange spennende saker. Flere store saker har vært omtalt i media, slik som Jarlsberg/Kongsgård saken for TINE, potetgullsaken for Orkla, og saken i Høyesterett om lilla farge som ble anført som et innarbeidet varemerke for GlaxoSmithKline.

– Men den største saken jeg har arbeidet med, men som ikke har vært like mye omtalt, er en sak om en norskutviklet fiskevaksine som vi vant for fiskehelseselskapet Pharmaq. I saken ble et supplerende beskyttelsessertifikat, som var gitt på bakgrunn av motpartens patent og markedsførings-tillatelse, kjent ugyldig. Dette fordi produktdefinisjonen var for bred, og omfattet også Pharmaqs vaksine, som lagmannsretten mente var betydelig mer effektiv.

– Saken åpnet opp et marked på over to hundre millioner kroner i året for en viktig fiskevaksine til oppdrettsnæringen. Det var en seier av vesentlig betydning for klienten, og slik jeg ser det; for oppdrettsnæringen og fiskevelferden.

Tok du noen spesielle grep i saken som andre advokater kan ha nytte av å høre om?

– Jeg var så heldig å få jobbe i team sammen med advokaterne Gunnar Meyer og Lars Erik Steinkjer i Wikborg Rein. Det er jo ikke så vanlig at klienten setter sammen team med personer de ønsker fra ulike advokatfirmaer, men det fungerte veldig godt, og jeg lærte en masse. Så et godt råd er kanskje å være åpen og ydmyk overfor andres kompetanse, og å vokse på det.

Tenk mer på gode prestasjoner, synlighet og kreative løsninger for klientene enn timer på blokka.

Hva fikk deg til å velge immaterialrett som spesialområde?

– Jeg kom inn i dette egentlig fra opphavsrettssiden med en interesse for kunst og kultur, og var veldig inspirert av forelesningene til professor Birger Stuevold Lassen. Hos kommuneadvokaten i Oslo jobbet jeg med opphavsrett særlig knyttet til samlingene fra Vigeland og Munch. I et trainee-opphold ved EU-domstolen i 1994, før Norge sa nei til medlemskap, lærte jeg mye varemerkerett. Så ble jeg internadvokat i Nycomed (nå GE Healthcare), og ble veldig tent på å arbeide med de industrielle rettighetene som bringer innovasjonen fremover. Fra 1999 og til nå har jeg vært forretningsadvokat innenfor hele immaterialrettsspekteret – og synes det er veldig gøy.

Kan du dele noen råd med yngre advokater som er på starten av sin karriere?

– Tenk mer på gode prestasjoner, synlighet og kreative løsninger for klientene enn timer på blokka. Da kommer oppdragene og tilliten av seg selv.

Debatten om mangelen på kvinnelige partnere har pågått i mange år allerede. Hvorfor tar det så lang tid å få flere kvinnelige partnere, tror du?

– Det kan ikke forklares med annet enn konservatisme og kortsiktig tanke for bunnlinje. Jeg skjønner det egentlig ikke. Jeg er veldig imponert over alle de flinke yngre kvinnelige advokatene, både hos Grette og hos konkurrenter. Moderne advokatfirmaer vil forstå at klienten først og fremst verdsetter dedikert og faglig pålitelig bistand.

Hva liker du best å gjøre når du har fri?

– Å være sammen med familien, helt klart. Ellers liker jeg godt å lære nye ting, og har dratt i gang besifringsspill på piano som en Alzheimer-forebyggende virksomhet!

Hvilke TV-serier følger du med på?

– Symesterskapet! Jeg turte å si det. Etter ungdomsskolen søkte jeg sømlinje på Sogn, og drømte om en karriere som kostymemaker i teatrene. Men mor satte foten ned. Livet mitt ville nok sett ganske annerledes ut. Og jeg ville ikke fått gleden av å bli intervjuet i Advokatbladet! Men i grunnen ser jeg knapt på TV, det er lavt prioritert i et tidsskjema med tre barn og krevende jobb.

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

– Jeg er bare aktiv i lukkede vennegrupper og grupper som involverer barnas aktiviteter. Alt for redd for å stikke meg ut privat. •

3 KJAPPE

1. Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

– Det er Are Stenvik. Han slo meg jo med ett poeng i Finansavisens kåring! Spøk til side; dette faget tiltrekkes av veldig mange dyktige advokater ved siden av Are, slik at det er vanskelig å peke ut én bestemt blant alle mine gode kolleger. Jeg lærer en masse av alle jeg møter.

2. Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

– Jeg vil trekke frem prosedyreadvokat Ronny Lund i Wiersholm. Han er fabelaktig til å få frem vanskelige budskap på en enkel måte. Når jeg skal fremføre noe vanskelig, tenker jeg på hvordan Ronny ville sagt dette.

3. Hva brenner du for, rent faglig?

– I industrien har ingen problemer med å forstå at en god prosess er vesentlig for et godt resultat. God tvisteløsning brenner jeg for, og jeg skulle ønske at dommere var mer modige i sin saksadministrasjon av hensyn til nettopp prosessen som et virkemiddel for å oppnå gode domsresultater.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Sak 18-118481TVI-SOFT

Advokat frifunnet for ansvar etter at klient tapte oppsigelsessak

En advokat ble saksøkt etter å ha bistått en arbeidstaker i en oppsigelsessak. Klienten tapte rettssaken mot arbeidsgiveren. Retten fant at advokaten hadde gitt forsvarlige råd, også om prosessrisikoen, og frifant advokaten.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Sogn og Fjordane tingrett avsagt 31. januar 2019 (sak 18-118481TVI-SOFT). Bakgrunnen for saken var at arbeidstaker A ble vurdert som overtallig i forbindelse med nedbemanning hos sin arbeidsgiver. A fikk bistand fra advokat B i prosessen, herunder i drøftelsesmøter. A ble i denne forbindelse tilbudt arbeid hos arbeidsgiver på et annet distriktskontor, noe A takket nei til. A mottok deretter oppsigelse. A gikk til søksmål mot arbeidsgiver og anførte at oppsigelsen var ugyldig. Advokat B bistod A i rettssaken i tingretten. A tapte saken. A byttet prosessfullmektig og anket til lagmannsretten. A tapte saken også i lagmannsretten.

A tok deretter ut søksmål mot advokat B og advokatens forsikringsselskap. A gjorde gjeldende at advokat B hadde opptrådt uaktsomt i forbindelse med de råd som ble gitt da A takket nei til arbeidsgivers tilbud. Advokaten avviste å være ansvarlig.

RÅD OM Å GÅ TIL SØKSMÅL

Tingretten legger til grunn at det foreligger et strengt profesjonsansvar for advokater. Videre uttaler retten følgende om ansvarsvurderingen ved advokaters råd om å ta ut søksmål:

«Kravet til aktsomhet skjerpes når det er spørsmål om å gå til søksmål. Ofte vil det angå saker av stor viktighet for klienten, og en rettssak er regelmessig en relativt kostbar affære. Er klienten en

privatperson, er det grunn til å vie både rådgivning og kostnadskontroll særlig oppmerksomhet. Advokaten må gjøre en forsvarlig vurdering av det sannsynlige utfallet av saken, gjerne betegnet som prosessrisikoen, formidle resultatet av vurderingen til sin klient, og gi sine råd på dette grunnlag utfra hva advokaten mener klienten er best tjent med. Det gir seg selv at det ofte vil være stor usikkerhet knyttet til vurderingen av

Tingretten legger til grunn at det foreligger et strengt profesjonsansvar for advokater.

prosessrisiko. Selv om saken tapes, kan advokatens arbeid ha vært helt i tråd med de krav som følger av profesjonsansvaret. Spørsmålet er om advokaten har gjort en faglig forsvarlig innsats, hensett til hvor enkel eller komplisert saken var, rettslig og faktisk.

Når det gjaldt den aktuelle rådgivningen i saken, var partene uenige i hvilke råd som faktisk var gitt. A anførte at han fikk råd om å avslå tilbudet og heller ta ut søksmål. Advokat B mente å ha gitt råd om at A burde akseptere tilbudet og at det var gitt adekvate råd om

foreliggende prosessrisiko. Det forelå ikke noe skriftlig av den rådgivningen som ble gitt fra advokaten i denne forbindelse.

Bevissituasjonen var således «ord mot ord». I følge tingretten var det uheldig at advokaten ikke sørget for notoritet om innholdet i de vurderinger og råd som ble gitt til A på dette punktet. Ifølge tingretten vil advokaten ha bevisbyrden for et faktum som advokaten har en særskilt oppfordring til å sikre notoritet om. Dersom A handlet i strid med advokatens råd om å takke ja til stillingen, hadde advokaten etter rettens oppfatning en særlig oppfordring til å sikre notoritet for dette.

Etter en samlet vurdering fant tingretten likevel sannsynlighetsovervekt for at advokat B faktisk hadde rådet A til å takke ja til stillingen, og at det var gitt nødvendige og forsvarlige råd om prosessrisikoen ved et søksmål. Advokaten hadde da ikke utvist erstatningsbetingende uaktsomhet.

Når A likevel valgte å takke nei til stillingen og heller ta ut søksmål mot arbeidsgiver, så skjedde dette etter rettens oppfatning ut fra As egne vurderinger og ønsker, uavhengig av advokatens råd. A valgte således selv å ta den aktuelle risiko, og måtte selv bære ansvaret for sakens utfall.

Advokaten og forsikringsselskapet ble frifunnet. A ble dømt til å betale 251.779 kroner i sakskostnader. Dommen er påanket. •

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Edvard Bakke
Advokatene i LO, OSLO

Merete Anita Utgård
Gjensidige Forsikring ASA, OSLO

NYINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Strandhagen, Henning Carlson, Skanska Norge AS, OSLO

Advokatfullmektiger

Aarli, Stine Antonie Aksnes, Advokatfirma Blikra, Slotterøy & Fonn AS, FØRDE

Aas, Julie Sofie, Advokatfirmaet Økland & Co DA, SØRUMSAND

Anderson, Michael, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Berge, Solveig Bolstad, TP Advokatfirma DA, SANDNES

Bjørnaas, Anna Botten, Immer Advokat AS, TRONDHEIM

Bondi, Nicolay, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

Dahlen, Nils Georg Aass, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

Dahm, Mads, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO

Eieland, Susanne Kirkeby, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Ekaas, Ingvild, Rime Advokatfirma DA, OSLO

Ellefsen, Thomas Åtland, Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig, Kristiansand DA, KRISTIANSAND S

Enger, Tonje, Advokatfirma Olafsen AS, DRAMMEN

Falch, August, Advokatfirmaet Arktis AS, OSLO

Gjessing, Jarl, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Goa, Mona Iren Evensen, Advokatfirmaet Stokholm Svendsen AS, SISTRANDA HAMAR

Mikkel Østhagen, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

Hamre, Anne-Lovise, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Helgesen, Magnus, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO

Helle, Liv Heidi Pauline Elisabeth Sommerfelt, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO

Helliesen, Henrik Kværner, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Ingebrigtsen, Mia, Advokatkontoret Lykken & Myhr AS, MELHUS

Jåtten, Kine, TP Advokatfirma DA, SANDNES

Lenes, Maiken, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, TRONDHEIM

Ludviksen, Marit Krey, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO

Lundgren, Lovise, Myhre & Co Advokatfirma AS, OSLO

Moe, Tone Sørfonn, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Morris, Anja, Advokatfirmaet Negota AS, OSLO

Nedberg, Bendik Misund, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, OSLO

Nilsen, John Evgueni, Advokatfirmaet Arktis AS, OSLO

Nordby, Jacob Gjerdrum, Advokatfirmaet

PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Olafsdottir, Audur Arny, Advokatfirmaet

PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Olsen, Kristin, Advokatfirmaet Torneus AS, OSLO

Riiser, Cornelia Brunstad, Kvale Advokatfirma DA, OSLO

Ruud, Ingrid Elise, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Røyneberg, Kjetil Bagger, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Sjøvold, Anniken, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Skjelmo, Ingrid, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Skjøberg, Eirik, Advokatfirmaet Flattum & Co AS, OSLO

Tveit, Karoline, TP Advokatfirma DA, SANDNES

Tveiten, Stina, Advokatfirma DLA Piper Norway DA, OSLO

Vestvatn, Lisa Mari, Advokatfirmaet NOVA DA, OSLO

Wibe, Karin, Angell Advokatfirma AS, BODØ

FULLMEKTIG HOS BEDRIFTSADVOKAT

Lange, Inger Marie, HELP Forsikring AS, OSLO

Oksavik, Oscar Johannes, HELP Forsikring AS, OSLO

Rudshaug, Mari, HELP Forsikring AS, OSLO

Røvig, Lars Emil Hogsted, HELP Forsikring AS, OSLO

Skogseth, Petter Rustadbakken, HELP Forsikring AS, OSLO

Synnestvedt, Gunhild Hernes, Bane NOR SF, OSLO

Wilhelmsen, Benedicte, HELP Forsikring AS, OSLO

Østman, Malin Fritzøe, HELP Forsikring AS, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Moljord, Hege, Den Norske Advokatforening, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Aas, Svein-Roar, Advokatfirmaet Aasgardr AS, SØRARNØY

Møen, Charlotte, Advokatfirmaet Metier Legal AS, OSLO

Nesje, Marte, Codex Advokat Oslo AS, OSLO

Svele, Ane-Louise Gro-Randi, Advisio Advokat AS, OSLO

GJENINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Bjurstrøm, Carl Henrik, No Isolation AS, OSLO

Grindeland, Ingvild, SpareBank 1 SMN, TRONDHEIM

Advokatfullmektiger

Eitran, Knut-Eldar, Advokatene Skien DA, SKIEN

Gillesen, Janne Margrethe, Advokatfirmaet CLP DA, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Bergland, Ellen, EVRY Norge AS, FORNEBU

Svendsen, Sarah Kristine Wennberg, Oslo Patentkontor A/S, OSLO

Offentlig ansatt advokat

Gabrielsen, Pål-Henning, Rana kommune -

Kommuneadvokaten, MO I RANA

Skår, Ørjan Nordheim, Rana kommune - Kommuneadvokaten, MO I RANA

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Morset, Helge, Boligbyggelaget USBL, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Bratvold, Gry Kristine, Advokatfirmaet Selmer AS, OSLO

Gundersen, Aase, SANDS - Advokatfirmaet Steenstrup

Stordrange DA, OSLO

Ressem, Ingegjerd Aarnes, Deloitte Advokatfirma AS,

TØNSBERG

Sending, Anne Hesjedal, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO

Stræte, Jørgen Losgård, Advokatfirmaet Storeng, Beck & Due

Lund (SBDL) DA, OSLO

Fra advokatfesten i fjor.

ADVOKATENES FAGDAGER
Torsdag 23. mai og halve fredag 24. mai.
Advokatfest 23.mai fra klokka 18.

Elisabeth Hvaal Lingaas er fagsjef for Advokatenes fagdager.

Dagny til advokatfesten - og bit coin på kurs

I år varter Advokatenes fagdager opp med kurs om alt fra virtuelle valutaer til arbeidsrett og næringseiendom. Og som vanlig blir det stor advokatfest.

TEKST: NINA SCHMIDT

Vårt mål er at Advokatenes fagdager skal være en møteplass for dem som vil ta kurs innenfor de faste fagsøylene næringseiendom, arbeidsrett, selskapsrett, familie, arv og skifte og forsvarerkeruset, men også tilby mer spissede og fremtidsrettede temaer som treffer noen veldig godt, sier prosjektleder og fagsjef for Advokatenes fagdager, Elisabeth Hvaal Lingaas i Juristenes Utdannings-senter.

Advokater kan velge å følge en kursrekke innenfor en av de faste fagsøylene, eller «shoppe» temaer etter eget ønske. Det er hele 45 temaer med over sytti foredragsholdere å velge mellom. Totalt gir fagdagene ti etterutdannings-timer.

- I år har vi aktuelle temaer som digitalisering, nye valutaer, sikkerhet og personvern. Store endringer skjer akkurat nå, og vi er fornøyd med å kunne tilby kompetanse i denne utviklingen, mens den pågår, sier Lingaas.

Fagdagene, som arrangeres av JUS og Advokatforeningen i fellesskap, legger stor vekt på at foredragsholderne er av høy klasse.

Advokatenes fagdager arrangeres i år for ellefte gang. Åpningsforedraget i år vil holdes av Nils

Brenna, kjent fra NRK-programmet Sønn er du, som han lager sammen med komiker Harald Eia.

I foredraget stiller han spørsmål om advokater er som folk flest.

Advokat Ove Vanebo i Kluge, tidligere statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, holder lunsjforedrag om krisekom-munikasjon.

Afterwork-mingling, utdeling av Advokatforeningens talentpris og mottakelse for nye advokater står også på programmet.

Årets advokatfest og mottagelse for nye advokater skjer på Taket av Steen & Strøm, hvor det er plass til åtte hundre mennesker.

Trekkplasteret i år er Dagny, som VG har omtalt som «langt på vei en superstjerne», og som står bak hiten «Drink about» som i skrivende stund er streamet over 81 millioner ganger på Spotify.

Deretter følger Hans Aaseth og Hans orkester som spiller dansbare hits ut i de små timer, før kvelden som vanlig avrundes med nachspiel på Frokostkjelleren. •

ANNONSE

JOBBER DU MED ARBEIDSRETT?

Ses på Advokatenes fagdager!

Det årlige arbeidsrettskurset ser nærmere på utviklingstrekk og rettspraksis i Norge og EU/EØS, og oppdaterer deg på særlig aktuelle temaer. Det blir lagt vekt på den praktiske nytten for deg som advokat og rådgiver.

Meld deg på i dag, så du er sikret plass. Påmelding og ytterligere informasjon på advokatenesfagdager.no

ADVOKATENES
FAGDAGER.NO
Oslo Kongressenter
Folkets Hus 23.-24. mai
JUS

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 26. april. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ELIN C. GREIFF har sluttet i Norges Parkeringsforening i Oslo og begynt i Q-Park AS i Oslo.

ADVOKAT MARIT BONNEVIE WOLLEBÆK har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og begynt hos BDO Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT KATRINE LILLERUD har tiltrådt som senioradvokat i Advokatfirma DLA Piper Norway DA etter å ha fullført en doktorgrad i statsstøttert.

ADVOKAT ANE CEDERGREN MORGENSTIERNE har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt hos 3 Norske AS på Slepender.

ADVOKAT FRED A. LITSHEIM har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT JOAR HOLME STØYLEN ha sluttet i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og begynt i DNB Bank ASA i Oslo.

ADVOKAT KITTY MOSS SØRENSEN har sluttet i Opplysningsvesenets fond i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Økland & Co DA på Lillestrøm.

ADVOKAT TROND BJØRNSEN har sluttet som partner i ProJure Advokatfirma DA på Bryne og startet opp Bjørnsen Advokatfirma AS på Bryne.

ADVOKAT ODD MARTIN HELLELAND har sluttet i SWAN Advokater DA på Billingstad og begynt hos Lexit Advokat DA i Asker.

ADVOKAT SUSANNE KRØVEL har sluttet i Advokatfirmaet NOVA DA i Oslo og begynt i Spectrum ASA i Oslo.

ADVOKATFULLMEKTIG STINE THORESEN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Kristiansand.

ADVOKAT OLAV RØSSAAK har sluttet i Opplysningsvesenets fond i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Økland & Co DA på Lillestrøm.

ADVOKAT ERLING KJÆRMANN ha sluttet som partner i Advokatfirmaet Meling AS i Stavanger og har startet opp Advokat Erling Kjærmann i Stavanger.

ADVOKAT TINA CARLSEN har sluttet hos Osloadvokatene AS i Oslo og begynt i Stiegler WKS Advokatfirma AS i Bergen.

16 MISTET BEVILLINGEN I 2018

Advokatbevillingsnemnden behandlet 37 saker i fjor.

TEKST: THEA N. DAHL

37 saker

Advokatbevillingsnemnden

Tre saker kom fra Disiplinærnemnden, de øvrige fra Tilsynsrådet. Sju av sakene gjaldt innberetning etter fristoversittelse. Tre av vedtakene er bragt inn for domstolene.

Til sammenligning fikk 19 advokater tilbakekalt sin bevilling i 2017.

526 saker

Disiplinærutvalgene

I fjor mottok alle de sju regionale disiplinærutvalgene totalt 496 nye klager på advokater. Sammenliknet med 2017 er dette en nedgang på 60 saker.

Til sammen 526 saker ble behandlet, av disse igjen ble 377 realitetsbehandlet mens 149 ble avvist. Om lag 70 prosent av avvisningene ble gjort av utvalgsleder alene.

Saksbehandlingstiden i 2018 lå i snitt på nesten seks måneder, en nedgang på 0,8 måneder fra året før.

I 24 prosent av sakene ble det ilagt kritikk. Tre prosent fikk irettesettelse og om lag fire prosent fikk advarsel. Totalt fikk klager medhold i 30 prosent av klagen.

De fleste fellelsene ble gitt for brudd på Regler for god advokatskikk (RGA) punkt 1.3 om advokatens opptreden, punkt 3.1.2 om oppfølging av oppdrag, punkt 3.3.1 om rimelig salær, punkt 1.2 om ivaretagelse av klientens interesser og punkt 3.1.5 om uforholdsmessige omkostninger.

264 saker

Disiplinærnemnden

Disiplinærnemnden mottok i fjor 264 saker. De fleste fellelsene skyldtes punkt 1.3 om advokatens opptreden, punkt 3.1.2 om oppfølging av oppdrag eller punkt 3.3.1 om rimelig salær.

Nesten 70 prosent av sakene som ble avvist av nemndleder alene skyldtes at klagen var kommet inn for sent.

Saksbehandlingstiden lå i snitt på nesten sju måneder for realitetsbehandlede saker.

ANNONSE

ANNONSE

Finansavisen JUS 2019

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Finansavisen JUS - ET MAGASIN I FINANSAVISEN

4 UTGÅVER

Norges 100 største selskaper

Norges 100 mest lovende oppstartere

3 utgaver igjen 2019: 23/5-26/9-28/11

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT: Caroline Reed Smith-Meyer TEL: 900 15 283 | E-post: caroline@hegnar.no www.businesskanalen.no

VI OVERVAKER NÆRINGSLIVET

Ber om støtte til advokat etter hijab-dom

Den iranske menneskerettsforkjemperen og advokaten Nasrin Sotoudeh er dømt til 38 års fengsel og 148 piskeslag av revolusjonsdomstolen i Teheran etter å ha forsvart en kvinne som protesterte mot landets hijabpåbud.

På årsmøtet i Oslo krets oppfordret kretsleder Else-Marie Merckoll Advokatforeningens medlemmer om å engasjere seg i saken ved å signere et krav på Amnesty International Norges nettsider om at Sotoudeh straks må løslates.

Dette er ikke første gang Sotoudeh blir fengslet for sin aktivisme. I 2009 ble hun idømt elleve års fengsel etter å ha startet en menneskerettighetsgruppe, men slapp ut igjen i 2013.

Velkommen til kurs:

OFFENTLIGE ANSKAFFELSER - anvendelse av det nye regelverket i praksis

7. – 8. mai 2019 på Scandic Solli, Oslo

På kurset gjennomgås de sentrale problemstillingene ved gjennomføring av offentlige anskaffelser, så som:

- Hvilke regler som kommer til anvendelse
- Kvalifikasjonsprosessen – hvem får lov til å delta
- Tilbudenes utforming og spørsmålet om avvisning
- Den klassiske anbudskonkurransen
- Forhandlet prosedyre
- Tilbudskonkurranser
- Rammeavtaler og minikonkurranser
- Tildelingsprosedyren – hvem skal få oppdraget

FORELESERE:

Lasse Simonsen
Professor ved Det juridiske fakultet i Oslo

Arne Scott
Advokat i Pacta advokatfirma AS

QUALITY NORWAY
www.qualitynorway.no

Norges bygg- og eiendomsforening
www.nbef.no

Mer informasjon, program og påmelding: qualitynorway.no

Tror teknologi vil gjøre mye av jobben

En stor fordel med å jobbe i et internasjonalt konsern er at man holder seg oppdatert på teknologisk utvikling, og kan jobbe spesialisert, uavhengig av hvor man befinner seg, forteller Ingrid Rosbach Kaalstad, forretningsadvokat og manager i EY i Porsgrunn.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

EY (tidligere Ernst & Young) er Norges største revisjonsselskap, og har over tretti kontorer i Norge. Globalt omsatte EY – som har drøye 260.000 medarbeidere over hele verden – for 34,8 milliarder amerikanske dollar i regnskapsåret 2017 til 2018.

Selskapet har 1800 ansatte i Norge, og er delt i fire

forretningsområder: Revisjon, rådgivning, transaksjoner og skatt og avgift. Et underbruk er for eksempel EY Skye, som bygger digitale løsninger for både privat og offentlig sektor.

Ingrid Rosbach Kaalstad jobber på

EYs kontor i Porsgrunn, hovedsakelig med fast eiendoms rettsforhold, selskapsrett, kontraktsrett, transaksjoner, fusjoner og offentlige anskaffelser.

– Hva er den største utfordringen i firmaet ditt akkurat nå?

– Generelt i EY er det for tiden veldig stort fokus på den teknologiske utviklingen, og at vi skal henge med på den. Kundene våre blir berørt av digitaliseringen, og det er viktig at vi helst er litt foran. Når vi nå for eksempel får spørsmål om bitcoins, er vi forberedt.

– Og den største utfordringen for bransjen som helhet?

– Det må være noe av det samme. For noen år siden, da vi første gang leste om roboter, tenkte vi «hva skal vi gjøre nå?». Selv om vi får kunstig intelligens, må vi fortsatt tenke, møte mennesker og komme med

råd, men det er mye teknologien kan klare for oss. Det er helt riktig å fokusere på at den er en mulighet. Vi må bare være i front, og vise kundene våre at dette er vi oppdatert på.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– I slutten av januar kom jeg tilbake fra mamma-perm i ti måneder, etter å ha fått tvillinger. Det har selvsagt vært den største saken. Men akkurat nå arbeider jeg med en litt større sak som er styrt fra Oslo-kontoret. En due diligence-prosess der vi går gjennom masse dokumenter for et konsern, og jeg ser på den delen som gjelder fast eiendom. Det er et godt eksempel på fordelene med å være organisert slik vi er. Når vi har tilgang til et datarom, er det hipp som happ hvor folk sitter.

– Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

– Nei, ikke som jeg har merket meg. Det er klart at man har enkeltsaker og enkeltpersoner, men ikke negative utviklingstrekk i bransjen.

– Og trekk du synes er positive?

– Fokuset på å få flere kvinner i ledelsen av firmaene. Mange av de største advokatfirmaene i Oslo har satt temaet på agendaen, og samarbeider om dette. I EY jobber vi også for å få frem flere kvinner, og i Europa er veldig mange av lederne våre kvinner. Det er bra at mulige kunder, som DNB, setter krav til kvinneandel hos samarbeidspartnerne de velger.

– Hva er den viktigste politiske saken for Advokatforeningen å jobbe med i år?

– Jeg vet at foreningen jobber for fri rettshjelp, og det er en viktig sak.

”

Før vi fikk barn, tenkte jeg at det hadde vært kjempespennende å jobbe i FN i New York.

– Hvordan reagerer du på forslaget til ny advokatlov?

– Det er sikkert på tide å ta en revidering i tråd med utviklingen i samfunnet, og endringen i advokatrollen. Jeg er positiv til å forandre praksisordningen for å få advokatbevilling. Da jeg var fullmektig, så vi hvordan det var snakk om ikke å forlike saker, for da fikk man ikke den tellende saken. Det er ikke positivt. Et forslag jeg er skeptisk til, er at man skal kunne gi juridisk rådgivning basert på annen bakgrunn enn master i juss. Det er viktig å ha et tydelig skille mellom profesjonene.

– Hvordan tror du at advokathverdagen din vil forandre seg i løpet av de neste fem årene?

– Vi har utviklet og kjøpt teknologiske systemer som vi skal tilby kundene, og det blir kanskje også andre krav til rollen som advokat, og til å være mer tilgjengelig for kundene. Veldig mange i EY-systemet jobber med store, grenseoverskridende prosjekter, men her i Porsgrunn jobber vi veldig mye lokalt. Det kan ta litt lengre tid før den digitale utviklingen kommer hit for fullt.

– Hvor lenge har du arbeidet som advokat i Porsgrunn?

– Siden september 2012. Først var jeg to og et halvt år i BÅHR, dit jeg gikk rett fra studiene. Mannen min og jeg hadde bodd i Oslo i ti år og studert og jobbet – han er også fra Grenland – og vi visste begge at vi ville tilbake hit. Det er stor forskjell på å være forretningsadvokat i hovedstaden og på et mindre sted. Fordelen med å jobbe i et globalt firma som EY, er at man fortsatt kan være spesialisert, selv om man bor på et lite sted.

– Og hvor er drømmestedet å praktisere som advokat?

– Før vi fikk barn, tenkte jeg at det hadde vært kjempespennende å jobbe i FN i New York. En annen positiv ting med EY er at vi har så mange kontorer rundt omkring at det er mulig å jobbe andre steder. København er en by jeg er veldig glad i, og der kunne det også ha vært spennende å jobbe.

– Hvis du fikk være justisminister for en dag, hva ville du ha gjort?

– Umiddelbart tenker jeg at politiet har lite ressurser. De får ikke gjort oppgavene sine, de er for få mennesker, og de har for lite penger. Politiet er kjernen i velferdsstaten som sørger for at vi er trygge. •

NAVN: Ingrid Rosbach Kaalstad

ALDER: 35 år

STILLING: Advokat og manager i EY

SPECIALITET: I hovedsak fast eiendom

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Misligholdsbeføyelser ved brudd på aksjonæravtaler

FAMILIE: Gift, en sønn på fire år og tvillinger (gutt og jente) på ett år

BOSTED: Skien

OPPRINNELIG FRA: Langesund

BOKTIPSET

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

– A man in full av Thom Wolfe. En fantastisk velskrevet roman, som elegant vever sammen flere historier og inneholder mange artige referanser som jeg kjenner meg igjen i fra mine fem år i USAs sørstater.

Hvordan velger du lesestoff?

– Det har gått i faser. Har ønsket å få med meg de store verdensklassikerne, de fire norske store, biografier og prisvinnere. Leser mest for å lære, og de siste bøkene jeg har lest har vært Bob Woodwards Fear om Donald Trump, om energiforsyning (The Quest av Yergin), Chinas economy av Arthur R. Kroeber og ulike bøker om teknologi.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

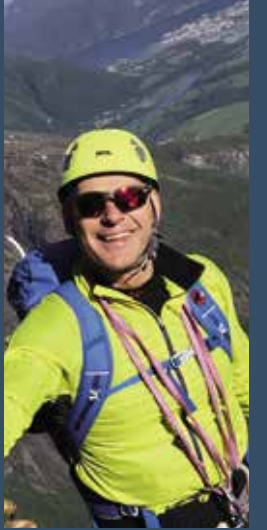
– Det måtte bli en første- eller i det minste en tidligutgave, en samlerinteresse jeg har plukket opp fra kollega Cato Schiøtz. Den siste jeg ga bort var en utgave av Terje Vigen, illustrert av Christian Krogh. Et sterkt dikt, som jeg vet betyr mye for mottakeren.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

– Har akkurat begynt på Dawn of the Code War av John P. Carlin. Vurderer deretter å lese igjen A short history of nearly everything av Bill Bryson, men denne gang på norsk.

HVEM: Kaare M. Risung (52)
TITTEL: Advokat og partner
ARBEIDSSTED: Advokatfirmaet Schjødt

Gift med Signe og har tre barn. Studerte pre-med og økonomi fire år på college i USA, men havnet på jussen. Var i en periode konsernadvokat i Telenor. Medstifter i Technology Law Partners. Partner i Schjødt fra 2002. Har i flere år arrangert fellestreninger i Schjødt, glad i å smake på følelsen av utmattethet.

Kan du anbefale en fagbok?

– Litt på kanten av hva advokater vil kalle faglitteratur, men jeg vil likevel på det varmeste anbefale Thank you for being late av Thomas L. Friedman. En lettlest bok for de som ønsker å sette seg inn i kraften av eksponentiell vekst på mange områder samtidig.

Leser du e-bøker?

– Nei, men lytter til lydbøker; en tidseffektiv måte å fylle hodet på under bilturer alene eller på skitur.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

– Jeg utfordrer gjerne Per-Kaare Svendsen i Kvale. Han har gitt meg mange gode tips opp igjennom årene, herunder en fornøyet rekke bøker av Carl Hiaasen.

ANNONSE

Gaven som redder liv

En gave til Leger Uten Grenser kan være et godt og livsviktig alternativ i forbindelse med **bryllup, bursdag** eller **jubileum**.

Det er flere måter å støtte Leger Uten Grenser på:
Du kan vippe et valgfritt beløp til 2177, eller benytte kontonummer: 5005 06 36728.

Merk innbetalingen med navn på jubilar/brudepar, samt navn på giver(e) av gaven.

Mer informasjon på www.legerutengrenser.no.

upartisk // nøytral // uavhengig

Foto: Mario Travani

Skjemahjelp mot hvitvasking

Advokatforeningen har utarbeidet skjemaer for kundetiltak etter den nye hvitvaskingsloven som et hjelpemiddel tilgjengelig på foreningens nettsider.

www.advokatforeningen.no/radgivning/hvitvasking/verktoy-og-lenker/interne-hvitvaskingsrutiner/

Ved implementering bør skjemaene tilpasses firmaets «øvrige rutiner og virksomhetsrettede risikovurdering», ifølge foreningen.

Både JUS og Advokatforeningen arrangerer kurs om det ferske hvitvaskingsregelverket i vår, man kan også ta e-kurs på JUS' nettsider.

70 pågripelser etter TV-program

TV 2-programmet «Åsted Norge», hvor blant annet John Christian Elden er med som ekspert, har ført til 70 pågripelser, ifølge tall fra politiet. Det dreier seg om alt fra drapsmenn til innbruddstyver. Savnede personer har også blitt funnet, skriver Politiforum på sine nettsider.

TV 2 selv omtaler «Åsted Norge» som et «direktesendt krimprogram som ber om tips fra seerne i uløste kriminalsaker.»

– Når vi har presentert den kriminelle handlingen, begynner tipsene å komme med en gang vi viser telefonnummeret på skjermen, forteller produksjonsleder Siri Tosterud Ski til Politiforum.

50 år siden

SALÆR I STRAFFESAKER

Justissekretæren i Høyesterett har den 17. mars 1969 skrevet slik til Advokatforeningen: «Til underretning meddeles at Høyesterett i plenumsmøte den 8. mars 1969 har forhøyet salæret for utførelse av offentlige saker i Høyesterett til kr. 850,- for det ankende parti og kr. 750,- for motpartens. Hvis advokaten opplyser at forarbeidet i saken har oversteget 15 timer, kan det foretas en særskilt beregning av godtgjørelsen for vedkommende sak. Forhøyelsen gjelder fra 15. mars 1969.»

Redaksjonen tilføyer:

850 kroner i 1969 tilsvarte 7962 kroner i 2018, mens 750 kroner i 1969 tilsvarte 7025 kroner i fjor.

Kilde: Norges Banks priskalkulator

ADVOKATFORENINGENS KURSER

Vi lever i en tid hvor rastløsheten stadig griper om oss. Mere enn noensinne er vi slaver av tid. Vi lever også i en tidsperiode hvor kravmentaliteten stadig gjør seg gjeldende, mer og mer. Hvorfor ikke en enkelt gang stoppe litt opp og i stedet la taknemligheten komme til orde. Jeg sikter her til Advokatforeningens kurser og deres foredragsholdere. Det er i dag en umulighet for en praktiserende jurist å følge fullstendig med i alt det nye stoff, proposisjoner, forarbeider, lover, dommer, m.m. Advokatforeningens kurser er her et skudd direkte i blinken. De anbefales på det beste så vel for de eldre som for de yngre medlemmer. Av advokat Erling Riddervold

ADVOKATLEILIGHET TIL UMLEIE

En av Understøttelsesforeningens leiligheter, bestående av 1 værelse, kjøkken, bad/WC og balkong er ledig og ønskes fremleiet fortrinnsvis til et medlem av Advokatforeningen. Leie kr. 420,-. Intet innskudd. Henvendelse sekretariatet, telefon 33 08 70.

Redaksjonen tilføyer:

420 kroner i 1969 tilsvarte 3934 kroner i 2018.

Norsk Advokatblad nr. 3, 1969

ANNONSE

Advokatfirmaet Lydersen & Co AS tilbyr juridisk rådgivning innen de fleste rettsområder. Kontoret er blant de ledende advokatfirmaene i Ostfold og har kontor på Grålum i Sarpsborg.

Vårt kontor søker 1–2 advokater/advokatfullmektiger.

Kontoret har primært oppdrag innenfor sivilretten der næringsdrivende utgjør den største andelen av våre klienter. For nærmere informasjon om kontoret vises til www.advokatlydersen.no

Henvendelse om stillingene kan rettes til advokat Håkon Lie-Holt, tlf 47 61 47 63 eller advokat Oddgeir Lydersen, tlf 90 12 43 32.

Søknader sendes med CV, attester og eksamensvitnemål til post@advokatlydersen.no

Kaller aksjelovendringer «skivebom»

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår å endre aksjeloven og allmennaksjeloven § 3-8 om avtaler mellom selskapet og nærstående parter.

Departementet foreslår at endringene gjøres gjeldende for unoterte allmennaksjeselskaper, samt for aksjeselskaper, slik at bestemmelsene i aksjeloven og allmennaksjeloven blir identiske. Det er Advokatforeningens lovutvalg for selskapsrett kritisk til.

«Dersom tankegangen er å forenkle hverdagen for små og mellomstore bedrifter fremstår det nærmest som skivebom å gjøre direktivets krav gjeldende for samtlige aksjeselskaper», skriver lovutvalget i sin høringsuttalelse. *Les mer på Advokatbladets nettsider!*

Bispedømme	Treff	Nordlig Fornøyde	Smerte	Tyveriene Skisted
	Akad. grad Rettsystem			
↳				
Klar for karneval				
↳			Ordne Ugift	
Dansen	Tanker Fulle			Åte
↳				
Rett Spiss		Kv.-navn Sted i Vestfold	Sete Fisker	
↳				
Gitter Donere		Energi Nyn. pron.		§
↳				
Hilse Mat			Urolig Trendy	
↳				

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **26.april.**

Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i nr. 2/2018 var Elin Grinde, Sandefjord.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var DOMSTOL.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.200 kr
1/2 side 176x123	15.100 kr
1/4 side 176x58/116x83	9.950 kr
1/6 side 56x23/116x58	5.850 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt annonsekonsulent
Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil 41 41 44 40

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Bred juridisk erfaring og kompetanse.
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

Sosiale medier

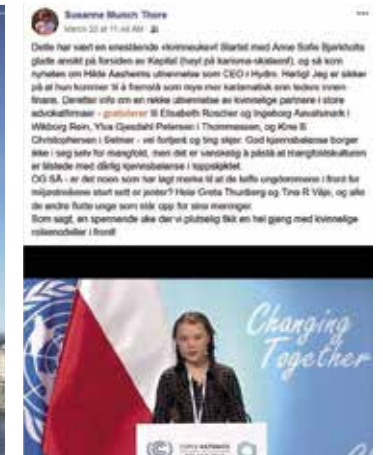
Advokatene i Eurojuris Hauge-sund stilte standmessig antrukket på etikk-kurs med påfølgende curling.

Advokatfirmaet Ræder flyttet inn i splitter nye lokaler i Bjørvika i Oslo med panoramautsikt over Operaen og byens sjøside.

Advokat Anders Wyller slo et slag for korrekt rettskrivning.

Susanne Munch Thore, tidligere managing partner i Wikborg Rein, kom med en observasjon der hun hyllet den unge miljøaktivisten Greta Thunberg og andre kvinner som har markert seg i nyhetsbildet.

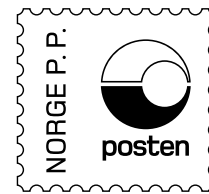

Politiadvokat Hans Vang la ut et bilde av en utkledd Odd Einar Dørum fra landsmøtet til Venstre. En som reagerte på bie-antrekket, var Sp-leder Trygve Slagsvold Vedum.

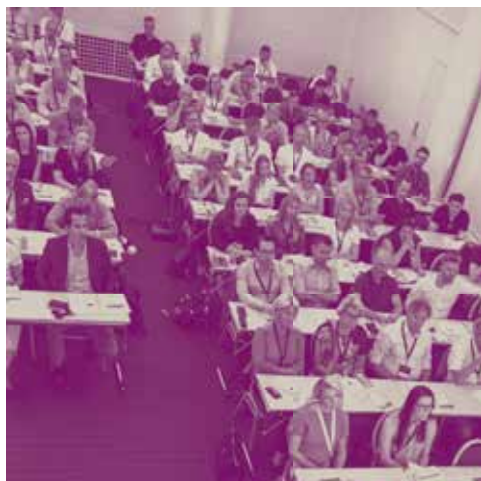
DLA Piper sendte sine ferskeste fullmektiger på studietur til Warszawa.

«Der løper de rundt med sånne toskete bie-tøydrakter på landsmøtet, mens jeg faktisk har fem millioner bier hjemme som produserer mat», sa Vedum til VG.

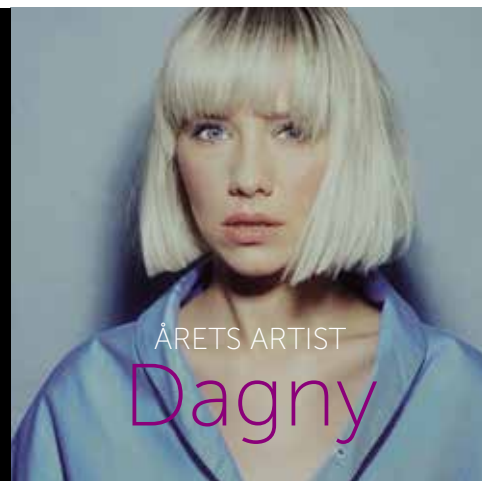

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

ADVOKATENES FAGDAGER 2019

Årets store
begivenhet for
advokater fra
hele landet

ÅRETS ARTIST
Dagny

Oslo
23.–24. mai

Her møtes mer enn
1500 deltakere for to
inspirerende dager
– med kurs, møter,
debatter og fest.